

Jaarverslag 2017 monumentenwacht West-Vlaanderen apb

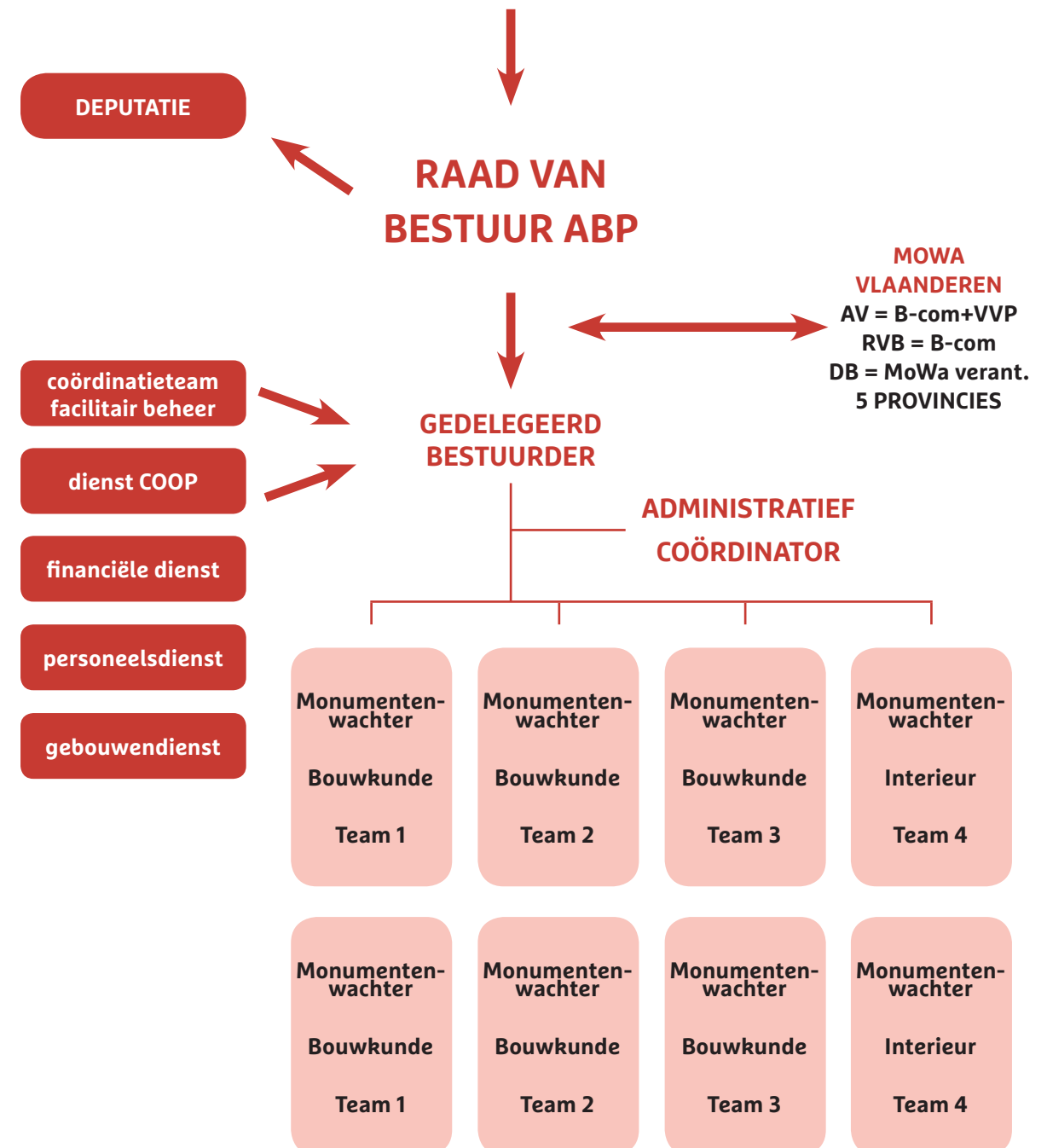
2017 Jaarverslag

monumentenwacht
West-Vlaanderen apb

Monumentenwacht West-Vlaanderen

Organogram als APB of Autonom Provinciebedrijf (met externe relaties) vanaf augustus 2017

Provincieraad West-Vlaanderen

2017

Jaarverslag

monumentenwacht
West-Vlaanderen apb

Koning Leopold III-laan 31, 8200 Sint-Andries
050 40 35 70 - monumentenwacht@west-vlaanderen.be
www.west-vlaanderen.be/monumentenwacht

Inhoud

© copyright bij Monumentenwacht West-Vlaanderen apb, juni 2018
Reproductie mits toestemming van en vermelding van Monumentenwacht West-Vlaanderen apb
Redactie en coördinatie: Reinoud Van Acker
Lay-out en druk: Grafische Dienst provincie West-Vlaanderen
© provincie West-Vlaanderen, fotograaf Jan Ballieu voor de foto's op pagina's 19, 21, 37, 45, 48, 55,
56, 60, 61, 70, 72 en 75
Wettelijk depotnummer: D/2018/0248/07

Voorwoord van de voorzitter 6

Inleiding 8

1

Raad van Bestuur 10

- 1.1. samenstelling en continuïteit van de werking 10
- 1.2. bestuursvergaderingen van het APB 12
- 1.3. harmonisering van de dotatie voor de koepel 14
- 1.4. toekomstvisie en ambities 15
- 1.5. openbaarheid versus vertrouwelijkheid 16
- 1.6. de jubileumviering 25 jaar Monumentenwacht West-Vlaanderen 18

2

Het ledenbestand in 2017 22

- 2.1. databank en derdenbeheer: consolidatie iMaks 22
- 2.2. over leden en erfgoedobjecten 24
- 2.3. lidgelden en de evolutie van het ledenbestand 25
- 2.4. erfgoedobjecten en de evolutie van het objectenbestand 27
- 2.5. objecttypes 29

3

Inspecties en rapportage in 2017 30

- 3.1. kerncijfers 30
- 3.2. dienstverleningen 33
- 3.3. evolutie aantal inspecties 36
- 3.4. inspectievoertuigen en -materialen 39
- 3.5. rapportagesoftware 39
- 3.6. de inspectie van begraafplaatsen 41

4

Jaarrekening 2017

4.1. financiële cyclus en financiële verrichtingen in BBC	44
4.2. waarderingsregels	45
4.3. staat van kosten en opbrengsten 2017	46
4.4. balans 2017	49
4.5. digitale rapporteringen	51
4.6. bedrijfsrevisor: nazicht jaarrekening 2017	53

5

Personeel

5.1. personeelsuitbreiding	54
5.2. integratie en inwerktijd	57
5.3. meubilair en materiaalaankoop	58
5.4. vakbondsoverleg	58
5.5. opleiding, vorming en bijscholing	60
5.6. teamoverleg en teambuilding	62
5.7. opstart van een nieuwe evaluatiecyclus	63

6

Preventie en veiligheid

6.1. het veiligheidsbeleid van Monumentenwacht	66
6.2. risico-analyse en digitalisering van veiligheidsmaatregelen	68
6.3. overleg Welzijn op het Werk (WOW)	69
6.4. nieuw personeel en veiligheidsbeleid	70
6.5. PBM's, klimuitrusting en keuring materiaal	71
6.6. EDPB en de relatie met de provinciale IDPB	73

7

Monumentenwacht Vlaanderen vzw

7.1 raad van bestuur en dagelijks bestuur	76
7.2. interprovinciale werkgroepen	80
7.3. centrale databank en rapportagesoftware	82
7.4. drie bijkomende dienstverleningen: de resultaatsverbintenis met Vlaanderen	84
7.5. viering 25 jaar Monumentenwacht en ontmoetingsdag	87

8

Overleg, communicatie en promotie

8.1. overleg en afstemming met andere actoren	88
8.2. digitale media: website en nieuwsbrief	91
8.3. themakatern monumentenzorg in 'West-Vlaanderen Werkt'	92
8.4. compilatiefilm 25 jaar Monumentenwacht West-Vlaanderen	93
8.5. geen OMD-deelname in 2017	95

9

Relatie met het provinciebestuur

9.1. de stuurgroep en afspraken met de financiële dienst	96
9.2. de relatie tot het provinciebestuur	97
9.3. provinciale werkingstoelage	99
9.4. het Vlaamse regeerakkoord en de relatie tot Monumentenwacht	100

appendix: organogram

Voorwoord van de voorzitter

In 2017 kon Monumentenwacht een zilveren jubileum vieren, want we zijn reeds 25 jaar actief sinds de oprichting in 1992. Na diverse activiteiten van de koepelorganisatie en andere provinciale afdelingen mondde dit voor Monumentenwacht West-Vlaanderen uit in een schitterende jubileumviering op 22 oktober in het Provinciaal Hof te Brugge. Daarop waren tot onze grote voldoening ook heel wat leden aanwezig. Het was een duidelijk ijkpunt waarbij we mogen stellen dat Monumentenwacht na 25 jaar een gevestigde waarde geworden is in het Vlaamse erfgoedlandschap en een grote erfgoedgemeenschap heeft opgebouwd in diezelfde periode.

Ondertussen was het provinciebestuur in 2017 volop bezig om zijn organisatie aan te passen naar de afslanking van bevoegdheden vanaf januari 2018 zoals opgelegd door de Vlaamse overheid. Hoewel een autonoom statuut als apb had dit ook voor Monumentenwacht een aantal concrete gevolgen. Monumentenwacht blijft voor alle duidelijkheid provinciale bevoegdheid ook na 2017 zoals bepaald in het bestuursakkoord van 2013 overeengekomen met de Vlaamse overheid. Dus is een inbedding in de provinciale structuren nodig, wat gebeurde met de opname van Monumentenwacht in het coördinatieteam Facilitair Beheer waar ook de diensten COOP, ICT, Gebouwen en Accommodatie in zetelen. Zo kan er verder afstemming gebeuren waar zinvol en samenwerking waar mogelijk.

Ook met andere provinciale diensten zoals financiën en griffie zijn er duidelijke afspraken gemaakt naar afstemming en opvolging.

Tenslotte maakt Monumentenwacht ook onderdeel uit van het Beleidsforum, een ruime groep van diensthoofden en regiocoördinatoren van de provincie West-Vlaanderen. Dit biedt de mogelijkheid om beleidsmatig mee te discussiëren en mee te denken over de visie en strategie van het provinciebestuur en ook de erfgoedinsteek en werkwijze van Monumentenwacht daarin te laten integreren zodat onze werking niet geïsoleerd staat in het provinciebeleid. Ook de relatie met de streekhuizen en gebiedsgerichte werking is daarin van belang omdat Monumentenwacht in alle regio's en uithoeken van de provincie diensten verleent. Bovendien stelt zich de grote uitdaging naar een beleidsvisie voor de volgende legislatuur (na de verkiezingen van oktober 2018). Het is een denkoefening die in 2018 op het programma staat en waar Monumentenwacht zeker bereid is om een substantiële bijdrage te leveren en open te staan voor synergiën en allerlei vormen van dienst-overschrijdende projecten of programma's.

Myriam Vanlerberghe,
Gedeputeerde en voorzitter van de Raad van Bestuur

twee sterke laureaten aangetrokken die in augustus in dienst gekomen zijn, een bouwkundig wachter en een interieurwachter. We zijn ook de juryleden en de bestuursleden dankbaar voor hun engagement en steun op velerlei manieren. Voor het eerst sinds vele jaren, kan Monumentenwacht West-Vlaanderen met een uitgebreid team van 8 monumentenwachters zijn werking verder ontplooiën ten dienste van de West-Vlaamse erfgoedeigenaars en -beheerders.

Ondertussen staat ook de erfgoedsector niet stil en zijn er permanent nieuwe ontwikkelingen waar Monumentenwacht ook alert moet voor blijven. Eén van die elementen is dat het Agentschap Onroerend Erfgoed in uitvoering van het gelijknamige decreet van 2015, volop een interne reorganisatie aan het voltrekken is. De dienstverlening verlegt zich daarbij voor een deel naar andere actoren die nieuw zijn in het erfgoedveld. Vooral intergemeentelijke onroerend erfgoeddiensten (of kortweg IOED, maar ook onroerenderfgoedgemeenten) worden belangrijke spelers in het veld voor Monumentenwacht. Zonder onze dienstverlening te verloochenen, kan de expertise van Monumentenwacht ter beschikking staan van deze nieuwe erfgoedorganisaties zodat de erfgoedeigenaars en -beheerders kunnen rekenen op een complementair aanbod vanuit diverse hoeken.

Reinoud Van Acker,
Coördinator Monumentenwacht West-Vlaanderen apb

Inleiding door de coördinator

Nu een derde volledige werkjaar van het autonoom provinciebedrijf er op zit, is Monumentenwacht zich steeds meer aan het confirmeren als een vaste waarde in de provinciale dienstverlening, zij het vanuit een meer autonome positie ten behoeve van een eigen ledenbestand en met een specifieke welomschreven opdracht. Een doorlopende continuïteit van dienstverlening was immers één van de belangrijkste objectieven bij de oprichting en operationalisering van het apb in 2014. De leden of klanten mochten geen hinder ondervinden van een omschakeling van statuut en alle juridische en administratieve gevolgen en ook de medewerkers mochten dat zo weinig mogelijk ervaren in de uitoefening van hun dienstverlening. Na drie jaar, nu de afstand wat groter wordt, kunnen we stellen dat dit we daarin geslaagd zijn en de dienstverlening en resultaten ook op langere termijn stabiel blijven.

Continuïteit is belangrijk maar er mag ook een gezonde ambitie blijken op langere termijn. Daartoe was het team aan een versterking toe, zeker na bijna 20 jaar met dezelfde medewerkers een groeiend aantal leden te moeten bedienen. We prijzen ons gelukkig dat in 2017 de teamuitbreiding kon gerealiseerd worden vooral dankzij de ondersteuning van het provinciebestuur die de kernopdracht van Monumentenwacht op langere termijn garandeert. Na een intense maar evenwichtige en kwalitatieve selectieprocedure, zijn er

1

Raad van Bestuur

Sinds de opheffing van de VZW (de voorganger van het APB) in 2014 en de vereffening ervan in 2015 was het jaar 2017 was ondertussen al het derde volle jaar dat het autonoom provinciebedrijf voor de volle 100% de aansturing van Monumentenwacht West-Vlaanderen op zich genomen heeft.

1.1 samenstelling en continuïteit van de werking

Ook in de loop van 2017 is de samenstelling van de Raad van Bestuur van Monumentenwacht West-Vlaanderen apb ongewijzigd gebleven. Deze blijft dus bestaan uit de volgende 14 bestuursleden zoals aangeduid in de provincieraad van 23 januari 2014, aangevuld in de provincieraad van 23 oktober 2014. Conform de statuten van het APB is de Raad van Bestuur samengesteld met 8 vertegenwoordigers uit de provincieraad en 6 externe deskundigen uit belanghebbende sectoren en doelgroepen onder voorzitterschap van de gedeputeerde voor cultuur:

- mevrouw Myriam Vanlerberghe (sp.a), gedeputeerde cultuur en voorzitter
- de heer Gunter Pertry (sp.a), provincieraadslid
- de heer Bernard De Cuyper (CD&V), provincieraadslid
- de heer Jef Verschoore (CD&V), provincieraadslid
- de heer Hugo De Plecker (Open VLD) provincieraadslid
- mevrouw Gerda Schotte (Groen), provincieraadslid
- mevrouw Mieke Van Hootegem (N-VA), provincieraadslid
- mevrouw Martine Van Brabant (Vlaams Belang), provincieraadslid
- mevrouw Manoëlle Verbeeck, directeur Monumentenwacht Vlaanderen vzw
- mevrouw Leentje Gunst, dienst stadspatrimonium stad Brugge
- de heer Benny Vandromme, dienst grondgebiedszaken van stad Veurne
- de heer Bert Vanbelle, ingenieur op rust en vertegenwoordiger van de kerkfabrieken uit de stad Kortrijk
- de heer Jan Meuleman, ere-voorzitter en lid van de Confederatie voor de Bouwnijverheid, afdeling West-Vlaanderen
- de heer Piet Viérin, architect op rust en bestuurslid van de Orde van Architecten, provinciale raad West-Vlaanderen

Ambtshalve zetelt ook de gedelegeerd bestuurder Reinoud Van Acker in de Raad van Bestuur en oefent er de functie van secretaris uit. Hij staat in voor de uitnodigingen, voorstellen van agenda met de nodige documenten en voor het verslag van de vergaderingen. Daarnaast worden niet stemgerechtigde deskundigen als waarnemers uitgenodigd die een bijdrage kunnen leveren aan de bestuursvergaderingen:

- Marjolijn Debulpaep, wetenschappelijk stafmedewerker aan het KIK Koninklijk Instituut voor Kunstpatrimonium te Brussel
- Geert Anthierens, provinciegriffier en juridisch raadgever
- Stefaan Carlier, administratief coördinator van het APB

Dit betekent dus een maximum aanwezigheid van 18 personen. Tot ieders genoegen kunnen we vaststellen dat de aanwezigheidsratio ook in 2017 vrij hoog bleef met een gemiddelde van meer dan 13 personen op de bestuursvergaderingen (gemiddeld 1 minder dan 2016). Niet alleen zijn de bestuursleden en deskundige waarnemers gemotiveerd om zich te engageren voor Monumentenwacht, ook vinden ze elkaar wel goed. We kunnen ons ook in 2017 blijven verheugen in een actieve deelname aan de vergaderingen door de bestuursleden met regelmatige vraagstelling en discussies in een open en constructieve sfeer. Dat werkt motiverend voor de groep maar ook voor de coördinatoren en de voorzitter en het complete MoWa-team.

De motivatie en het engagement van de bestuursleden illustreerde het belang van de continuïteit van de werking van zowel Raad van Bestuur als de totaliteit van de organisatie Monumentenwacht West-Vlaanderen. Immers een goed ritme van vergaderingen en een regelmaat van beslissingen is van belang voor een organisatie.

De coördinatoren houden er dan ook aan om de bestuursleden zo goed mogelijk te informeren over te nemen beslissingen maar ook over de dagelijkse werking op het terrein. Uiteraard hoeft dit niet in alle details maar met de meest relevante informatie om de werking goed te kunnen inschatten. De dagelijkse werking van een organisatie uit zich zowel in de output en resultaten van het team als in de beslissingskracht, de openheid en kritische zin van haar bestuurders. Deze continuïteit is van in den beginne bij de opstart van het APB en deze beheerraad het adagio geweest en blijft dat ook tot een volgende legislatuur.

1.2 bestuursvergaderingen van het APB

De frequentie van vergaderingen van de Raad van Bestuur blijft vijf keer per jaar (tweemaandelijks behalve in de zomer) telkens de 3de woensdag van de maand, meer bepaald in de maanden februari, april, juni, september en november. In 2017 konden we dat ritme verder aanhouden met volgende vijf bestuursvergaderingen.

Op de eerste bestuursvergadering van het jaar die plaatsvond op **15 februari** werden volgende onderwerpen besproken en beslissingen genomen:

- Voorlopige vaststelling van het ontwerp van de jaarrekening 2016 en doelstellingen-realisatie 2016 (zie verder hoofdstuk 4). Het betreft een eerste vaststelling na afloop van de jaarafsluiting vooraleer de bedrijfsrevisor zijn onderzoek aanvangt.
- Beslissing tot aankoop van 2 dienstwagens met inrichting, 3 laptops, 2 smartphones en 2 dossierkasten in functie van de verwachte teamuitbreiding later op het jaar en dit telkens op basis van offertes en prijs-kwaliteitvergelijkingen.
- Goedkeuring van de aanwervingsprocedure voor 2 extra wachters op basis van een voorstel van de jury Samenstelling, kandidatenlijsten en selectieprocedure (zie verder hoofdstuk 5).
- Goedkeuring van het voorstel van programma voor de jubileumviering 25 jaar vanuit de werkgroep.

Op de Raad van Bestuur van **19 april** kwamen volgende punten ter beslissing aan bod:

- De Raad van Bestuur stelt de jaarrekening 2016 definitief vast en gaat akkoord om deze versie voor te leggen aan de provincieraad van 23 juni. Decretaal is het immers aan de provincieraad om de jaarrekening definitief goed te keuren. (zie hfdst. 4)
- Ter afsluiting van de selectieprocedure, keuren de bestuursleden het verloop en de resultaten ervan goed en stellen de 2 laureaten uit deze procedure aan als monumentenwachter bouwkunde en interieur met een individuele anciënniteit. Ook de werfreserve met geslaagden voor beide functies wordt goedgekeurd (zie hfdst. 5).
- De Raad van Bestuur gaat akkoord met de inhoudstafel van het jaarverslag 2017 en beslist om een beperkte oplage te laten drukken voor de stakeholders, raadsleden, en de geïnteresseerde leden die een gedrukt exemplaar wensen. De verspreiding gebeurt verder hoofdzakelijk langs digitale wegen (website en nieuwsbrief).
- Goedkeuring van de reservatie van de locatie, de sprekers en het communicatieplan voor de jubileumviering 25 jaar MoWa.
- Aankondiging van een aanpassing in de rechtspositieregeling met betrekking tot onbetaald verlof en zorgkrediet.
- Varia: C-team facilitair beheer.

Op de Raad van Bestuur van **21 juni** hebben de bestuursleden deze onderwerpen besproken en beslissingen genomen (uitzonderlijk voorgezeten door adhoc-ondervoorzitter Gunter Pertry bij afwezigheid van de voorzitter):

- Definitieve vaststelling van het commissarisverslag en zijn opmerkingen op de jaarrekening 2016 om in deze versie voor te leggen aan de provincieraad van 23 juni ter neerlegging van de jaarrekening bij de nationale Bank van België in het voorziene wettelijke formaat. Dit verslag kon niet samen met de jaarrekening voorgelegd worden op de RvB van 19 april.
- Goedkeuring van de financiële waarderingsregels.
- Bespreking en goedkeuring van het tekstvoorstel jaarverslag 2016.
- Goedkeuring van de aanpassing van de rechtspositieregeling met de omzetting van loopbaanonderbreking naar zorgkrediet en onbetaald verlof.
- Bespreking en discussie over de betrouwbaarheid van de rapporten versus het principe van openbaarheid van bestuur (zie verder punt 1.5).
- Vaststelling van de datum van indienstreding van de twee nieuwe wachters.
- Goedkeuring van de harmonisering dotatie voor de koepel (zie verder punt 1.3).
- Goedkeuring van inhoud voor de zomereditie van de nieuwsbrief.

De belangrijkste beslissingen uit de Raad van Bestuur op **20 september** waren de volgende:

- Het ontwerpbudget 2018 en het meerjarenplan 2018-20 wordt vastgesteld om voor te leggen aan de deputatie en de provincieraad in november. Daarin is rekening gehouden met de verhoogde loonmassa na de aanwerving van twee extra medewerkers in 2017.
- Voorstel tot budgetwijziging 2017 met de bedoeling enkele beperkt onderbenutte budgetten te heroriënteren naar een interprovinciale bijdrage voor de rapportagesoftware van de koepel.

- _ Goedkeuring van de wijze van de juridische implicaties, de nodige communicatie en aanpassing van de databank inzake de openbaarheid van bestuur (zie verder 1.5).
- _ Bespreking van de laatste praktische regelingen en goedkeuring van de uitnodiging voor de jubileumviering 25 jaar op 22 oktober.
- _ Verder nog: inhoud van de najaarsnieuwsbrief, afvoeren van oude dienstwagens, deelname aan de restauratievakbeurs Renoresto, opstart en opleidingsproces nieuwe wachters.

De Raad van Bestuur heeft op zijn laatste vergadering op **16 november** volgende punten behandeld:

- _ Goedkeuring van de budgetwijziging 2017.
- _ Goedkeuring van de mailing aan alle leden inzake openbaarheid van bestuur en de verwerking ervan (zie verder 1.5).
- _ Bespreking van het veiligheidsbeleid van Monumentenwacht Vlaanderen.
- _ Evaluatie van de jubileumviering 25 jaar Mowa op 22 oktober.
- _ Akkoord met behoud van de tarieven voor 2018-19 en met het voorstel van inhoud wintereditie van de nieuwsbrief.
- _ Varia: nieuwe website provincie, personeelsevoluties bij de koepel, data bestuursvergaderingen 2018.

1.3 harmonisering van de dotatie voor de koepel

Het bestuursakkoord tussen de Vlaamse overheid en de provincies van mei 2013 stipuleert onder andere dat Monumentenwacht een provinciale bevoegdheid blijft en gefinancierd wordt door de vijf provincies. Enerzijds financiert elke provincie integraal voor 100% de werking van de eigen provinciale monumentenwachtvereniging (omdat vanaf 2014 de bijdragen van de Vlaamse overheid weggevallen is). Anderzijds financieren de vijf provincies ook de basiswerking van de koepel Monumentenwacht Vlaanderen (zie verder hoofdstuk 7) terwijl de Vlaamse overheid zich beperkt tot de financiering van de drie aanvullende opdrachten meerjaren-onderhoudsplannen, MoWa Archeologie en MoWa Varend Erfgoed.

Sinds de reorganisatie van Monumentenwacht is er een herberekening gebeurd van de provinciale dotaties aan de koepelvereniging Monumentenwacht Vlaanderen vzw. Dit ging gepaard met een ernstige afslanking van de koepel in 2014 en een consensus over de bijdragen van elke provincie. Het consensusmodel is uiteindelijk bijgestuurd naar 80.000 euro op jaarbasis per provincie behalve voor West-Vlaanderen en Limburg omdat de personeelsbestanden kleiner waren in die twee provincies. De 5 gedeputeerden stelden toen dat dit een overgangsregeling zou zijn. Dit betekent dat de situatie in 2017 geëvalueerd moest worden om de bijdragen van West-Vlaanderen en Limburg te harmoniseren tot 80.000 euro zoals de andere 3 provincies. Gezien het West-Vlaamse team een uitbreiding kende in 2017 zodat de dienstverlening van de koepel aan West-Vlaanderen proportioneel ook toeneemt, is het te verantwoorden dat de West-Vlaamse dotatie verhoogd zou worden.

Na overleg met de dienst COOP (overheidsopdrachten) bleek er budgettaire ruimte bij het provinciebestuur om deze verhoging aan te kaarten bij de deputatie. Na een positief antwoord vanuit de deputatie werd dit dan ook principieel bevestigd in de Raad van Bestuur van MoWa West-Vlaanderen (hoewel het om provinciale middelen gaat). Een nieuw afgerond subsidiebedrag van 80.000 euro werd dan ook opgenomen in het provinciale budget 2018 en meerjarenplan 2018-2020 om verder te bestendigen. De werkwijze van jaarlijkse toekenning blijft dezelfde: MoWa Vlaanderen vraagt een voorschot van 25% aan in het eerste kwartaal van het lopende werkjaar en het saldo van 75% na voorlegging van de goedgekeurde jaarrekening en jaarverslag in de loop van het tweede kwartaal van het werkjaar. Dit dossier wordt door de dienst COOP opgevolgd middels een deputatienota; zij beheren ook de dotatie-budgetten van Monumentenwacht zowel voor de koepel als MoWa West-Vlaanderen (zie ook hoofdstuk 9).

1.4 toekomstvisie en ambities

Sinds de oprichting van het APB was er een duidelijke toekomstvisie om de kernopdracht van Monumentenwacht te versterken om nadien beter te kunnen integreren in een breder erfgoedbeleid van het provinciebestuur. De ambitie was en is om een achterstand goed te maken in de uitbouw van het team waartoe in de loop van 2017 een belangrijke aanzet gegeven is door de teamuitbreiding te realiseren (zie verder hoofdstuk 5). Dit is natuurlijk pas een begin van een inhaaloperatie na jaren van stagnatie: na een opleiding en inwerkperiode van 6 tot 12 maanden voor de nieuwe wachters is het de bedoeling om toe te leggen op herhaalinspecties in de loop van 2018 en volgende jaren en deze inhaaloperatie te spreiden over meerdere jaren. Ondertussen moeten de nieuwe leden ook vlot kunnen bediend worden en tegelijk dienen we snel te kunnen ingaan op de oproepen en vragen van de bestaande leden. En dat met de verdere implementatie van de nieuwe rapportage-software Maksbo. Uitdaging is om daar de goede verhouding in te vinden met het bestaande team (zie verder onder hoofdstuk 3 inspecties). De hoofdambitie blijft om de basisdienstverlening met minstens hetzelfde kwaliteitsniveau te continueren voor het huidige ledenbestand en de nieuwe leden die zich aandienen.

In de laatste rechte lijn van de afslanking van de provincies vanaf januari 2018 (de transitie van de persoonsgebonden bevoegdheden cultuur, sport, welzijn en jeugd), is de integratie van Monumentenwacht in een breder (erfgoedgerelateerd) beleid op een zijspoor geraakt. Er is afgesproken dat deze ambitie niet meer deze legislatuur kan uitgebouwd worden om voor te leggen aan de provincieraad. Wel is vanuit het beleidsforum een voorbereidend traject opgestart omtrent een (onroerend)erfgoedbeleid om een beleidsvoorstel klaar te hebben tegen eind 2018 dat aan de nieuwe bewindsploeg kan voorgelegd worden in 2019. Dit betekent dat Monumentenwacht voorlopig nog een vrij geïsoleerd erfgoed-gebonden materie blijft in de marge van de provinciale werking (zie verder hoofdstuk 9.4).

1.5 openbaarheid versus vertrouwelijkheid

Van bij de oprichting van Monumentenwacht in 1991-92 is vertrouwelijkheid van rapporten en andere informatie een belangrijk uitgangspunt geweest. Om als jonge organisatie het vertrouwen te winnen van potentiële klanten of leden was het essentieel dat de inhoud van rapporten met schadebeelden en toestandbeschrijvingen niet te grabbel gegooid wordt. Niemand hoort graag dat zijn gebouw in een slechte staat is of dat er ernstige gebreken zijn of erger dat hij zijn erfgoed niet goed onderhoudt. Aan dat vertrouwelijkheidsprincipe werd jarenlang sterk vastgehouden en met succes. Op vraag van 'derden' gaf Monumentenwacht systematisch geen kopies van rapporten door, enkel de eigenaar of abonnee kon daar autonoom over beslissen. Zelfs in die mate dat gerechtelijke instanties niet zomaar op gewone vraag onze rapporten kon raadplegen. Enige uitzonderingen waren het agentschap onroerend erfgoed en wetenschappelijke instellingen en de provincies zelf.

Ondertussen kwam er het decreet van openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004 dat bepaalde documenten en informatie wel als openbaar beschouwt. Niettemin had dit nog geen concreet effect op de werking van Monumentenwacht omdat de vertrouwelijkheid door niemand in vraag gesteld werd. Tot in 2016 een Antwerpse journalist in beroep ging omdat hem een aantal rapporten van Monumentenwacht die hij opvroeg geweigerd werden. In een uitspraak van de beroepsinstantie van de openbaarheid van bestuur werd Monumentenwacht in het ongelijk gesteld ook al hanteert zij de vertrouwelijkheidsclausule bij aansluiting van nieuwe leden. Het jarenlang gehanteerde vertrouwelijkheidsprincipe van Monumentenwacht werd door deze uitspraak doorbroken.

Het juridische principe van openbaarheid van bestuur heeft voorrang op vertrouwelijkheid van rapporten en daarop zijn er slechts enkele uitzonderingen mogelijk. Openbare

besturen kunnen daar geen beroep op doen zodat rapporten van openbare gebouwen (inclusief kerken) steeds onderhevig zijn aan het principe van openbaarheid van bestuur. Dit omvat een groot deel van het ledenbestand van Monumentenwacht. Private eigenaars, bedrijven, organisaties en particulieren kunnen zich wel beroepen op een beperkte uitzondering-mogelijkheid maar moeten dit expliciet laten weten indien ze daarop beroep willen doen. In de praktijk zal dit dus een minderheid worden.

Anderzijds stelt zich de problematiek alleen maar indien een derde instantie expliciet rapporten opvraagt en zich uitdrukkelijk beroept op de openbaarheid van bestuur. Dit zal niet zo dikwijls voorkomen en als het gebeurt wordt sowieso steeds doorverwezen naar de abonnee zelf om een rapport door te geven, die al dan niet gehouden is aan de openbaarheid van bestuur. Heel wat bestuursleden hadden het daar moeilijk mee en vonden dat de vertrouwelijkheid voorrang moest hebben zelfs voor gebouwen van openbare besturen en kerkfabrieken. Dat is juridisch evenwel niet houdbaar. Anderzijds is het principe van openbaarheid van bestuur zelfs nog aan het uitbreiden van een passieve vorm (overheden die publieke informatie op vraag vrijgeven) naar een actieve vorm (overheden die spontaan publieke informatie ter beschikking stellen). Ooit komt er misschien een dag dat rapporten voor iedereen zomaar op internet raadpleegbaar zijn? Het fenomeen zal dus alleen maar toenemen en het is misschien beter om ons daaraan aan te passen. Anderzijds blijft het wel zo dat bepaalde informatie over toestand van gebouwen discreet is en niet zomaar hoeft vrijgegeven te worden of minstens in een context dient geplaatst te worden.

Er zat dus niets anders op dan dat Monumentenwacht alle leden moest op de hoogte brengen over deze omschakeling van vertrouwelijkheid naar openbaarheid én nieuwe leden onmiddellijk al voor de keuze te stellen waar nodig en mogelijk. Na interprovinciaal overleg binnen de koepel is er beslist om een algemene mailing te organiseren vanuit elke provinciale afdeling naar alle actieve abonnees met een antwoordformulier waarbij openbare besturen en kerkbesturen moesten erkennen dat de rapporten openbaar zijn en waarbij private eigenaars expliciet moeten aangeven of de rapporten als vertrouwelijk moeten beschouwd worden of niet. In dat laatste geval van vertrouwelijkheid is er dan nog een uitzonderingsmogelijkheid voor het agentschap en instellingen.

Deze vrij complex situatie had bovendien nog een aantal praktische gevolgen zoals de inschrijvingsformulieren waar de openbaarheid versus vertrouwelijkheid moet opgenomen worden, rapporten waar al dan niet een vertrouwelijkheidsclausule moet opgenomen worden en aanpassing van de databank om de situatie per abonnee bij te houden afhankelijk van zijn antwoord.

Aangezien de mailing al geruime tijd gepland stond in het najaar van 2017, heeft MoWa West-Vlaanderen die uitgevoerd in december ondanks een aantal juridische discussies over de inhoud ervan. (Andere provincies hebben de mailing uitgevoerd in het eerste kwartaal van 2018.) Alle 522 actieve abonnees hebben een brief ontvangen met een antwoordformulier en een bijlage met juridische toelichting. Ze hadden tot eind januari tijd

om het antwoordformulier ondertekend terug in te sturen zodat de verwerking hiervan nog een heel eind in 2018 bleef doorlopen. Ondertussen is vanaf januari 2018 ook een aangepast aanmeldingsformulier in gebruik genomen waar het principe van openbaarheid van bestuur in verwerkt is.

1.6 de jubileumviering 25 jaar Monumentenwacht West-Vlaanderen

Nadat de koepelorganisatie Monumentenwacht Vlaanderen vzw zijn 25-jarig bestaan kon vieren in 2016 (zie verder hoofdstuk 7), was het de beurt aan de provinciale verenigingen in de loop van 2017. Ook in West-Vlaanderen is er in 2016 al gebrainstormd binnen de Raad van Bestuur hoe dergelijke viering kon opgevat worden. Het was de bedoeling om dat op te vatten als een ledendag om de band met de leden van Monumentenwacht nauwer aan te knopen. Immers behalve de jaarlijkse lidgeldfactuur krijgen de leden weinig contact. Een ledendag met fysieke ontmoeting van de leden onderling betekent zeker een meerwaarde.

In de beheerraad is de beslissing genomen om in het najaar van 2017 een breed opgezet- te viering te organiseren (waarvoor in het budget 2017 middelen voorzien zijn). Dit zou uit drie grote delen bestaan: 1. groepsbezoeken op erfgoedlocaties, 2. een plenaire zitting met projectie van filmbeelden en een keynotespeaker en 3. een uitgebreide receptie. In januari 2017 is een ad hoc inhoudelijke werkgroep bijeengekomen met de deskundigen uit de Raad van Bestuur om het programma en de organisatorische onderdelen verder uit te werken. Uit deze werkgroep zijn een aantal concrete voorstellen voorgelegd op de Raad van Bestuur van februari. Het betrof vooral een aantal potentiële congreslocaties met erfgoedwaarde in West-Vlaanderen, een lijst van mogelijke key-notespeakers en een detailvoorstel van inhoudelijk programma. De bestuursleden kwamen tot het akkoord om de viering en ledendag uiteindelijk in het Provinciaal hof te Brugge te houden met mevrouw Hilde De Clercq, directeur van het KIK als keynotespeaker. Als datum is zondag 22 oktober vastgelegd.

Deze locatie bood de mogelijkheid om een groepsbezoeken in 4 iconische Brugse erfgoedlocaties te organiseren meer bepaald in het stadhuis, het Brugse Vrije, het belfort en het Provinciaal Hof zelf. De formule bestond erin dat het niet zomaar ging om cultuurhistorische rondleidingen maar om een bezoek door de ogen van een monumentenwachter. Het team heeft zich verdeeld over de vier locaties om rondleidingen te geven wat zeer gesmaakt werd door de deelnemers. Om de wachttijd van de deelnemers tussen rondleidingen door te beperken is er een kleine beurs opgericht in de voorzaal van het Provinciaal Hof met toch een kleine tiental organisaties die verband houden met het beheer van monumenten en erfgoed. Dat gaf een extra dynamiek en direct ook extra publiek aan het evenement.

Het hoofdaandeel van het programma was dan een academische zitting in de voormalige raadzaal in het Provinciaal Hof. Daar waren diverse sprekers voor aangesproken zoals de burgemeester van Brugge Renaat Landuyt als gastheer, de voorzitter gedeputeerde Myriam Vanlerberghe, uiteraard de keynotespeaker Hilde De Clercq en tenslotte de gouverneur van West-Vlaanderen Carl De Caluwé. Tussenin zijn ook nog filmbeelden vertoond die een montage waren van de 4 introductiefilms van Monumentenwacht West-Vlaanderen die in de loop van de 25 jaar gemaakt waren. Dit bood de mogelijkheid om in bewegend beeld een kort overzicht te geven van 25 jaar Monumentenwacht West-Vlaanderen en vooral de evolutie van de werking, mensen en middelen door de jaren heen. Dit verschaftte soms hilarische beelden. Te midden de academische zitting is er ook een panelgesprek gehouden met 3 trouwe leden van het eerste uur van Monumentenwacht West-Vlaanderen, één uit de openbare sector, een kerkfabriek en één uit de private sector wat een evenwichtig beeld gaf van het ledenbestand. Er werd gedebatteerd over het belang en de toekomst van Monumentenwacht en hoe de leden de werking percipieerden. Alles werd aan elkaar gepraat en gemodereerd door de gedelegeerd bestuurder technisch bijgestaan door de administratief coördinator.

Eens de contouren vastlagen, kon de praktische organisatie en vooral de communicatie definitief doorgaan. Met de hulp van diverse provinciale diensten zoals communicatie, grafische dienst, uitleendienst, videocel, is een mooie uitnodiging en programma op-gemaakt. In de loop van september zijn meer dan 1.000 uitnodigingen verzonden zowel met de gewone post als per mail. In de nieuwsbrief werd uiteraard ook opgeroepen aan de leden om deel te nemen. Het resultaat mag dan ook een succes genoemd worden: de jubileumviering en ledendag kende een honderdtal deelnemers en is organisatorisch perfect verlopen. We konden de viering op een feestelijke manier afsluiten met een copieus banket en walking dinner in de benedenzaal van het Provinciaal Hof. Veel mensen bleven nog lange tijd napraten tot de definitieve afsluiting. Er volgden nadien nog heel wat positieve reacties niet in het minst binnen de Raad van Bestuur zelf.

Deelnemen is gratis mits inschrijving vóór 16 oktober. Elke genodigde kan zich met max. 2 personen aanmelden. Inschrijven is mogelijk op 2 manieren: ofwel per post met de antwoordkaart bij deze uitnodiging ofwel digitaal via een link naar het inschrijvingsformulier:
www.west-vlaanderen.be/inschrijven
Meer info:
monumentenwacht@west-vlaanderen.be
www.west-vlaanderen.be/monumentenwacht

25 JAAR monumentenwacht

22 oktober 2017

2

Het ledenbestand in 2017

2.1 databank en derdenbeheer: consolidatie iMaks

Het digitale zenuwcentrum van Monumentenwacht is de centrale databank waar sinds de beginjaren alle gegevens van abonnees, gebouwen, inspecties e.d.m. bijgehouden worden. Ook het ledenbestand en daaraan gekoppelde facturatie wordt door de 5 provinciale administratoren vanuit deze databank beheerd. Dit is het centrale geheugen van onze organisatie dat beheerd wordt bij de koepel Monumentenwacht Vlaanderen vzw te Antwerpen onder het immer waakzame oog en degelijke begeleiding van de ICT-manager Gert Van Helleputte.

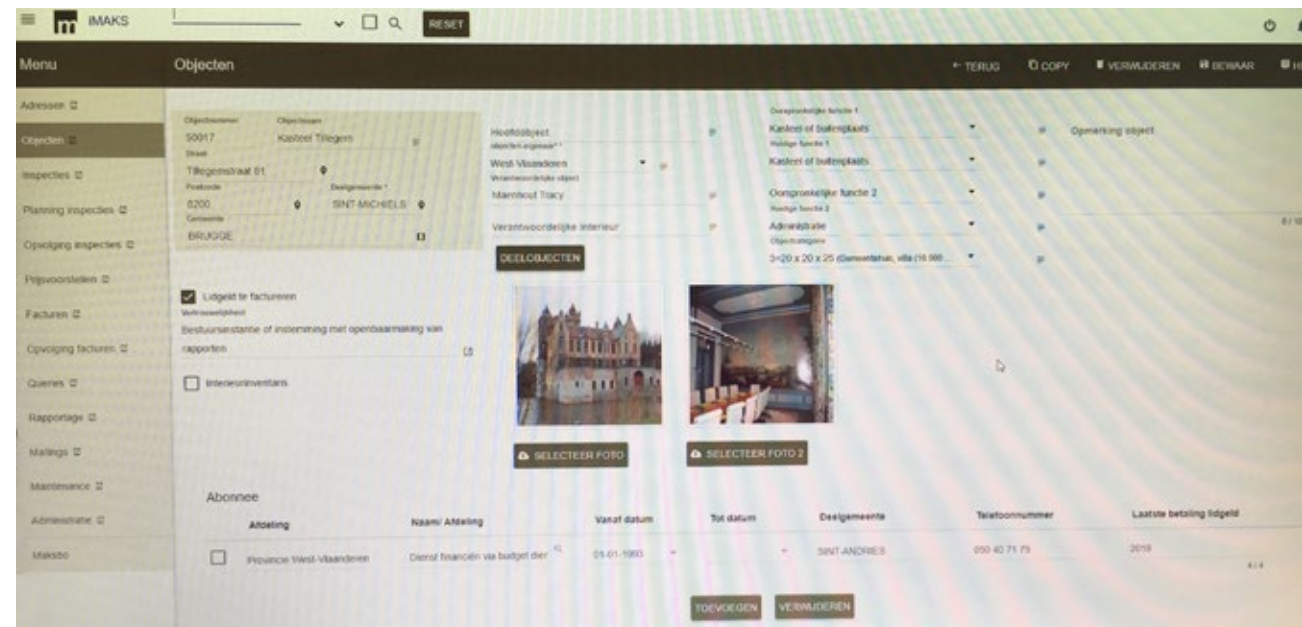
Van 2008 tot 2016 werkten alle provinciale Monumentenwachten op een Citrix-omgeving. Dit was voor Monumentenwacht de centrale werkplek met alle documenten, applicaties en databanken die nodig zijn voor de dagelijkse werking.

Na meer dan 20 jaar was de databank aan een grondige opfrissing en update toe. De structuur van de databank was verouderd (ingedeeld per provincie en de koepel), de

Citrix-software was niet meer up to date en de dataservers en verbindingen werkten niet meer naar behoren met regelmatige onderbrekingen tot gevolg. Bovendien stelde zich de opportuniteit om webbased en 'in the cloud' te gaan werken zodat er extra mogelijkheden komen om draadloos eender waar de databank te raadplegen en waar op termijn leden en andere stakeholders bepaalde informatie zouden kunnen raadplegen. Er is geopteerd om te kiezen voor een toekomstgerichte, gebruiksvriendelijke en duurzame werkomgeving, meer bepaald een webbased databank-omgeving, genaamd iMaks (Internet Monumentenwacht Algemeen Kwaliteitszorg Systeem).

Na een massale migratie van tienduizenden data die provincie per provincie uitgevoerd werd, is de vernieuwde centrale databank iMaks vanaf januari 2017 definitief in gebruik genomen. Ondertussen konden administratoren in december al de gemigreerde data controleren in een testomgeving die definitief afgesloten werd eind december. Ook de toegang tot de Citrix-omgeving werd einde december afgesloten. De ambitie om iMaks operationeel te krijgen in januari 2017 is uiteindelijk geslaagd. Ondanks de gebruikelijke kinderziekten en gebruiksproblemen van ondergeschikt belang is dit huzarenstukje in een paar weken tijd tot een goed einde gebracht.

Dit is zeker nog niet de definitieve versie van iMaks want er zijn nog heel wat applicaties en tools die verdere verbetering en verfijning vergen. De ICT-manager heeft een lijst van verbeteringen opgesteld die met de ontwikkelaar overlopen zijn in de loop van 2017. Een deel ervan zijn aangepakt maar een groot deel blijft nog op de plank liggen omdat er voorrang gegeven is aan de ontwikkeling van de rapportagesoftware Maksbo (zie ook hoofdstuk 7).

Hoewel de basisgegevens en de indeling van de data eigenlijk grosso modo dezelfde bleven als voorheen, is de visualisering en look en feel ingrijpend veranderd. Dat is even wennen maar de gebruikers vinden er al snel hun weg in terug. Zo is in de linker kolom de hoofdstructuur terug te vinden met name: abonneegegevens, objecten (=gebouwen), inspecties (inclusief planning en opvolging), offertes, facturen, rapportage, IDPB (veiligheid), administratie, queries enz. ... Deze laatste tool biedt de mogelijkheid om allerlei lijsten te trekken volgens gewenste parameters al dan niet over bepaalde jaren heen. Helemaal bovenaan is een zoekbalk waar via allerlei zoekingen kan gezocht worden naar diverse soorten gegevens (namen, adressen, gebouwen, nummers, inspecties, enz. ...). Ook bepaalde koppelingen zijn mogelijk zoals een knop naar de rapportagesoftware Maksbo.

Er zijn ook duidelijke afspraken gemaakt inzake rechten wie wat kan wijzigen of raadplegen. Een centrale rol hierin is weggelegd voor de administratief verantwoordelijken die maximale schrijfrechten hebben om de databank te kunnen beheren en aanvullen. Ook de coördinatoren kunnen dit als back-up terwijl de wachters in tegenstelling tot vroeger beperktere schrijfrechten hebben (behalve voor inspecties uiteraard). Ze kunnen voor aanpassingen of aanvullingen van gegevens beroep doen op hun administratoren.

De tijdelijke werkgroep opgericht in 2016 voor de ontwikkeling van iMaks, is weliswaar opgedoekt in 2017. Voorstellen voor aanpassingen kunnen door de administratoren gemeld worden op het administratief overleg. Fouten en bugs van dringende aard kunnen uiteraard direct door alle gebruikers signaleerd worden aan de ICT-manager.

2.2 over leden en erfgoedobjecten

Hoewel in de vorige jaarverslagen een aantal sleutelbegrippen gedefinieerd werden, loont het toch de moeite om die nog even te hernemen. **Leden** zijn eigenaars van historische gebouwen die aansluiten bij Monumentenwacht, zowel publieke rechtspersonen (zoals gemeentebesturen, kerkfabrieken, OCMW ...) als private personen (particulieren, scholen, zelfstandigen, bedrijven...). Monumentenwacht werkt met een systeem van (een opzegbaar) lidmaatschap van onbepaalde duur. De reden daarvoor is het langtermijnbeleid in het beheer van onroerend erfgoed: onderhoud is een permanente opdracht en vergt regelmatig herhaalinspecties om een toestandsevolutie te krijgen. Het jaarlijks lidgeld is nog steeds 40 euro per hoofdobject of gebouw.

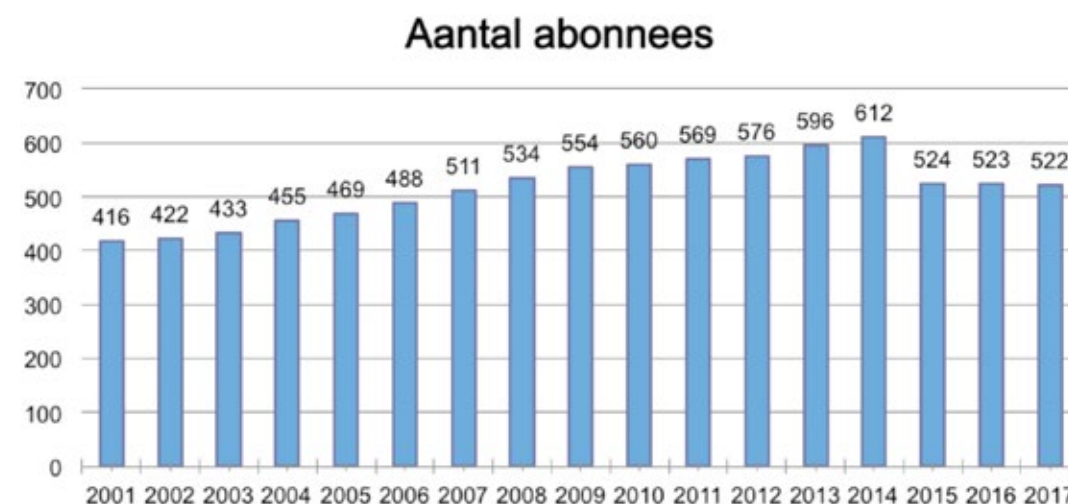
Er is een belangrijk onderscheid te maken tussen leden en **erfgoedobjecten** zeker in de statistieken. Eén lid kan immers met meerdere objecten aansluiten zoals bepaalde gemeenten lid worden met heel wat historische gebouwen in hun eigendom. Dergelijke gemeente is in de statistieken slechts één lid maar met misschien 10 tot 15 erfgoedobjecten. Het aantal leden is dus absoluut niet recht evenredig met het aantal erfgoedobjecten.

Daarnaast is er nog een onderscheid tussen **hoofdobject en deelobjecten**: een hoofdobject is een hoofdgebouw of een grotere bouweenheid terwijl een deelobject een kleinere en losse bouweenheid is die op eenzelfde domein of site staat onder het beheer van dezelfde eigenaar. Zo is bijvoorbeeld een kasteeldomein het hoofdobject en zijn het kasteel zelf, een poortgebouw, koetshuis en ijskelder in het park errond deelobjecten. Dit heeft gevolgen voor de facturatie omdat voor deelobjecten geen apart lidgeld aangerekend wordt. Enkel voor hoofdobjecten wordt jaarlijks opnieuw het lidgeld gefactureerd. Dus is het ook van belang om deze statistische gegevens goed te interpreteren in functie van mogelijke inkomsten. Dit heeft evenwel geen invloed op het aantal gefactureerde inspectie-uren: ook de inspecties van deelobjecten moeten betaald worden natuurlijk.

De totaliteit van hoofd- en deelobjecten wordt in de statistieken '**te inspecteren erfgoedobjecten**' (afgekort TIE) genoemd want in het werkvolume en de werkplanning moet er rekening gehouden worden met de individuele gebouwen die geïnspecteerd moeten worden onafgezien van het feit bij welk lid die behoren en ongeacht het een hoofdobject of deelobject is.

2.3 lidgelden en de evolutie van het ledenbestand

Na een terugval in 2015 is het ledenaantal in 2016 en 2017 stabiel gebleven. Dit was ook enigszins te verwachten omdat de daling van het jaar ervoor vooral het gevolg was van een grondige opkuis van de databank. Er waren in de loop der jaren een aantal 'slappende' leden in de databank blijven hangen die al een tijdje geen lidgeld meer betaalden en ook niet uitgeschreven waren. Na een uitgebreide telefoonronde zijn diverse ervan opnieuw opgepikt, andere werden uitgeschreven. Deze operatie was van belang om in de loop van 2016 een zuivere en correcte migratie van gegevens te laten uitvoeren naar een nieuw

databankstelsysteem. Een gelijkaardig fenomeen deed zich uiteraard ook voor bij de objecten of gebouwen.

Het aantal leden of abonnees eind 2017 bedraagt 522, slecht één minder dan het jaar ervoor. Dit is het saldo van uittreeders en nieuwe aansluitingen en illustreert dat opkuisoperatie van 2015 wel degelijk een stabiel resultaat met zich meebracht nu blijkt dat de aangesloten leden effectief ook hun lidgeld betalen en dus volwaardig lid zijn. Bij de objecten is de evolutie echter veel frappanter met een duidelijke stijging (zie verder 2.4). Het feit dat voor bijna hetzelfde aantal leden beduidend meer gebouwen aangesloten zijn, betekent dat de reeds aangesloten leden hun portefeuille uitgebreid hebben en hun vertrouwen dus gegroeid is. Eén en ander is ook het gevolg van de plaatsbezoeken aan de grotere abonnees met de nieuwe tariefstructuur en korting vanaf het elfde object.

Als we deze cijfers in een ruimer perspectief plaatsen en vergelijken met andere provincies, blijkt een gelijkaardige trend. Er is in 2017 globaal een lichte stijging te merken van 8 leden over het totale ledenbestand in de 5 provincies wat verwaarloosbaar is. De jarenlange groei van het ledenaantal bij Monumentenwacht is de laatste jaren overal wat tot stagnatie gekomen. Een permanente groei is ook moeilijk vol te houden als het personeelsbestand jarenlang gelijk blijft.

Een te bewaken aspect is de inspectiecapaciteit, dit wil zeggen het aantal leden en objecten in relatie tot het aantal medewerkers. Gezien dit laatste voor West-Vlaanderen al 18 jaar gelijk bleef, zijn er grenzen aan de groei. Immers het draait niet alleen om het aantal leden en objecten maar ook de mogelijkheid tot herhaalinspecties gemiddeld om de 4 jaar. Nu een personeelsuitbreiding gerealiseerd is in 2017, biedt dit nieuwe perspectieven. In eerste instantie zal na een opleidingsperiode prioritair aandacht gegeven worden aan herhaalinspecties van aangesloten gebouwen. Als dat meer op peil staat, kunnen we de ambities hoger stellen. Daarnaast blijft een gezonde verhouding tussen

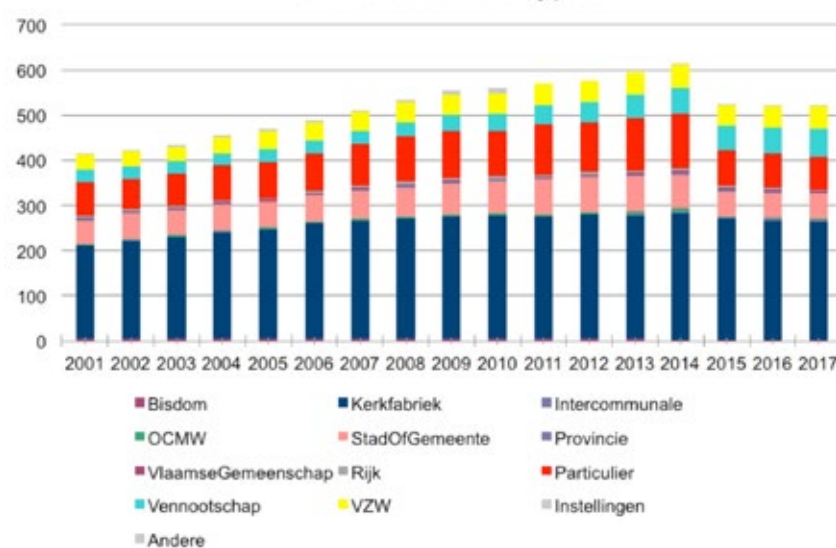
aantal nieuwe en bestaande leden en erfgoedobjecten de boodschap.

Als we het ledenbestand van naderbij bekijken kunnen we een aantal groepen of 'abonnee-types' onderscheiden. Ten opzichte van 2015 is deze verhouding nagenoeg gelijk gebleven: de kerkfabrieken blijven met 50,19% de grootste groep uitmaken. Dit is beduidend meer dan in andere provincies waar dit gemiddeld 40% belooft. Gegroepeerd vormt de private sector de tweede belangrijkste groep met 35,25%, waaronder particulieren, VZW en vennootschappen ressorteren. Na een duidelijke daling in 2015 is er opnieuw een licht stijgende trend. Tenslotte vormen de openbare besturen samen (gemeenten, OCMW, provinciebestuur, Vlaamse overheid ...) zo'n 12,26% van de totaliteit aan leden. Ook hier was in 2015 een daling te noteren die stabiliseerde in 2016 en ook in 2017.

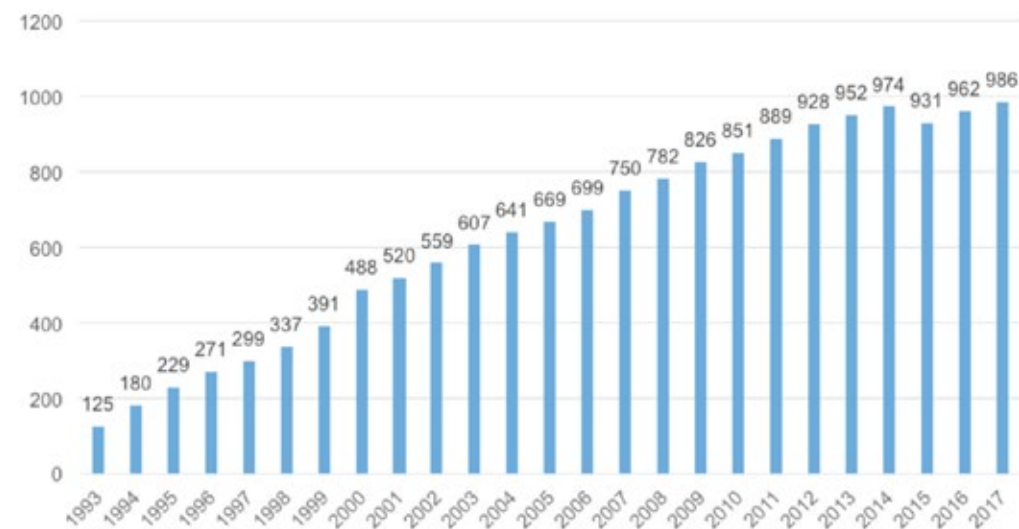
2.4 erfgoedobjecten en evolutie van het objectenbestand

Na een significante daling in 2015 ten gevolge van een grondige opkuis van de databank was in 2016 opnieuw een stijging te noteren met 31 eenheden of te inspecteren erfgoedobjecten. Ook in 2017 zette deze trend zich verder: we noteren opnieuw een stijging met 24 eenheden. Er zijn beduidend meer objecten bij gekomen bij bestaande leden (wat op een groeiend vertrouwen kan wijzen), in mindere mate gaat het om volledig nieuwe abonnees waar een status quo te vermelden is. Zoals uit de tabel blijkt, staat de teller eind 2017 uiteindelijk op 986 te inspecteren erfgoedobjecten of TIE (deelobjecten dus inbegrepen). In een paar jaar tijd is dus de achterstand ten opzichte van 2014 ingehaald deze keer met meer betrouwbare cijfers dan voor 2015. Ter informatie: het totale aantal objecten ooit aangesloten bij Monumentenwacht West-Vlaanderen bedraagt 1.391 TIE.

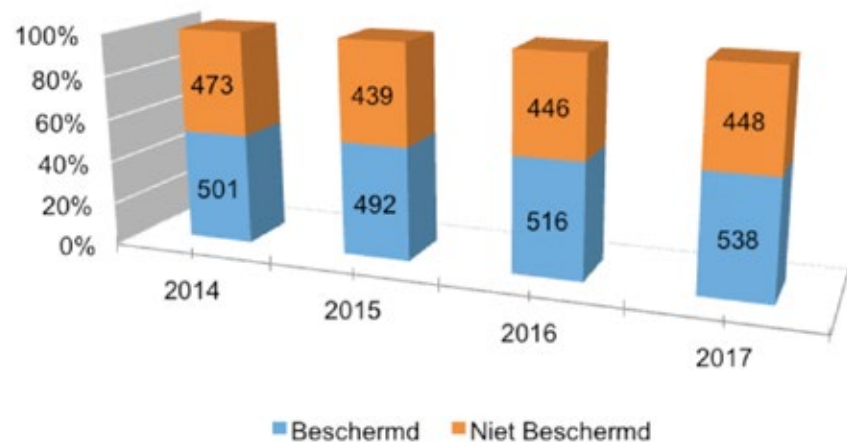
Evolutie abonnee-types

TIE

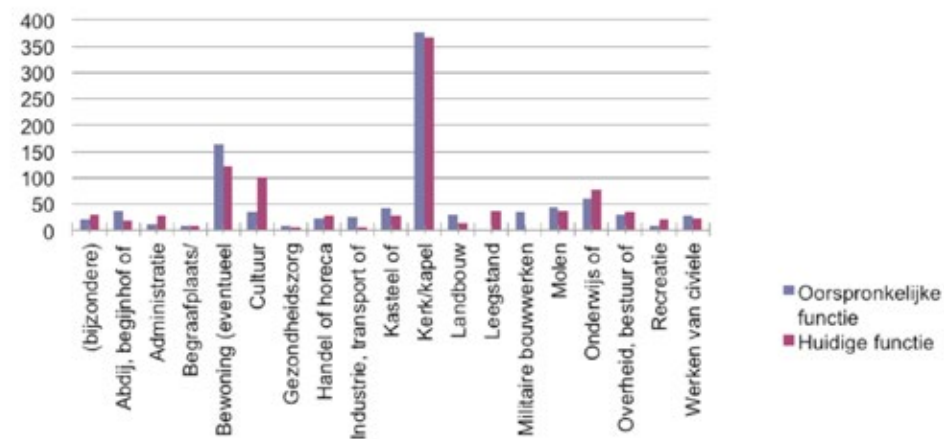

Dit is eenzelfde trend als in andere provincies in 2017 waar het totaal aantal erfgoedobjecten ook duidelijk gestegen is met 199 eenheden in totaal. Dit terwijl het aantal leden slechts gestegen is met 8 eenheden. Hier tekent zich ook het fenomeen af van meer nieuwe objecten bij bestaande leden. Een mooi voorbeeld is de provincie Vlaams-Brabant waar een grote stijging aan erfgoedobjecten te noteren viel vooral omdat één lid (de KU-Leuven) vele extra gebouwen aangesloten heeft in 2017. Interprovinciaal bedraagt het totale aantal erfgoedobjecten nu 6.948 eenheden met provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen als koplopers.

De verhouding beschermde (54,56%) versus niet beschermde gebouwen (45,44%) is in West-Vlaanderen nagenoeg gelijk gebleven met ongeveer een gelijke verdeling. Dit zegt op zich niet zoveel behalve dat Monumentenwacht duidelijk niet alleen beschermde objecten opneemt. In de meeste andere provincies (behalve Limburg) ligt het aandeel beschermde gebouwen veel hoger tot 70% van het totaal aantal.

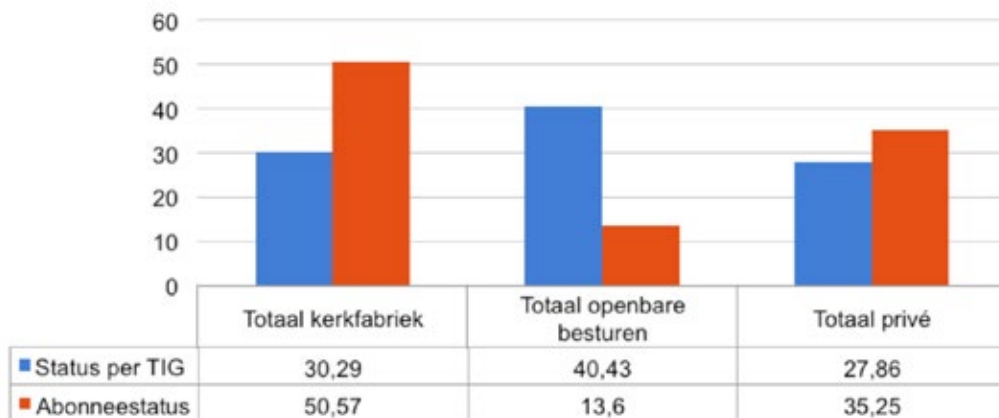

2.5 objecttypes

De diversiteit aan soorten erfgoedobjecten is groot. Enerzijds kunnen de objecten naar analogie met de leden, in enkele grote groepen ingedeeld worden: kerkfabrieken, openbare besturen en private sector. Maar de verhoudingen in aantallen liggen bij objecten wel anders omdat het aantal objecten niet recht evenredig is met het aantal leden van dezelfde groep. Vooral bij openbare besturen gaat het om veel meer objecten per lid omdat gemeenten een veel ruimer gebouwenbestand beheren dan kerkfabrieken of particulieren.

Deze ruwe indeling weerspiegelt nog niet de grote verscheidenheid aan objecttypes die duidelijker afleesbaar is uit de grafiek van functiewijzigingen. Het leeuwenaandeel 38% bestaat zoals te verwachten uit kerken en aanverwante religieuze gebouwen. Daarna volgen een aantal duidelijk herkenbare groepen zoals particuliere woningen 12%, gebouwen met een culturele bestemming 11% en schoolgebouwen 8%. Tenslotte zijn er heel wat bouwtypen met beperktere vertegenwoordiging zoals kastelen, molens, handelszaken, boerderijen, militaire bouwwerken, gerechtsgebouwen, hospitalen en andere zorginstellingen die in historische gebouwen ondergebracht zijn.

Status

3

Inspecties en rapportage in 2017

3.1 kerncijfers

In de databank worden heel wat gegevens bijgehouden, zowel voor onze eigen organisatie als voor de koepel en de andere monumentenwachtverenigingen. Het is een interessante oefening om de belangrijkste gegevens daaruit te distilleren om een aantal hoofdtrends of markante zaken naar boven te halen. We noemen dit kerncijfers omdat de kernopdracht van Monumentenwacht West-Vlaanderen hierin te vatten is. Zonder aan cijferfetisjisme te willen doen, is het kwestie van daar de juiste conclusies uit te trekken. Hoe evolueert onze werking en waar staan wij ten opzichte van de 4 andere provincies en de interprovinciale gemiddelden? Dergelijke oefeningen bieden vooral tendenzen en vergelijkend materiaal om een goede inschatting en evaluatie te kunnen maken van de eigen werking, te zien waar eventuele bijstellingen nodig zijn en ook om ambities te kunnen stellen.

Het lijkt logisch dat het aantal dienstverleningen recht evenredig staat in verhouding tot het aantal monumentenwachters in VTE uitgedrukt. Voor West-Vlaanderen zijn dat 7 VTE

in 2017. Nochtans zegt dergelijk cijfer zeker niet alles omdat het aantal inspecties van vele andere factoren kan afhangen: leeftijdscurve van de wachters, aantal ziekte dagen in de organisatie, inzetbaarheid van de wachters, andere opdrachten, duur van een inspectie, complexiteit van een object, andere apparatuur, gebruik van software enz....

parameter	aantal 2015	aantal 2016	aantal 2017	totaal of gemiddelde 5 provincies
aantal leden	524	523	522	T = 3150 G = 630
aantal te inspecteren erfgoedobjecten	934	962	986	T = 6850 G = 1370
verdeling objecten:	33% privésector 51% kerken 15% gemeenten 1% andere	35% privésector 52% kerken 13% openbaar	35% privésector 52% kerken 13% openbaar	46% privésector 41% kerken 12% openbaar 1% ander 46% privésector 41% kerken 12% openbaar 1% andere
aantal wachters (omgerekend naar VTE per jaar)	6 VTE	5,36 VTE	7 VTE (5,5 BK + 1,5I)	T = 35,68 VTE G = 7,14 VTE
aantal erfgoedobjecten per VTE	155,66	179,48	140,86	G = 191,98
aantal gefactureerde uren diensten bouwkunde	896,5	881,5	901	T = 6960 G = 1392
aandeel inspecties in diensten	91%	87%	85%	83%
aantal inspecties bouwkunde	148	84	95	T = 845 G = 169
aantal inspecties bouwkunde per VTE BK	31,5	19,26	17,27	G = 28,89
aantal gefactureerde uren inspecties bouwkunde	896,5	762	792	T = 5356 G = 1071
gemiddeld aantal uren per BK inspectie	6 uren	9 uren	8,34 uren	6,34 uren
aantal gefactureerde uren inspecties BK per VTE	190,74	174,77	134,9	G = 150
verhouding 1e inspectie / herhaalinspecties	80% herhaal 20% eerste	60% herhaal 40% eerste	63% herhaal 47% eerste	64% H 36% E
aantal jaren tussen 2 inspecties	5 jaar	5 jaar	4,75	G = 6

aantal interieurinspecties	8	9	11	T= 102 G= 20,4
aantal interieurinspecties per VTE	8	9	7,34	G= 15,57
gefactureerde uren interieurinspecties	80	90,89	125,50	T= 1526 G= 305
gefactureerde uren per VTE interieur	80	91	83,67	G= 179

In voorgaande paragrafen zijn al cijfergegevens aan bod gekomen. Hieronder wordt één en ander even op een rij gezet.

- Het aantal leden (522) en erfgoedobjecten (986) in West-Vlaanderen ligt een stuk onder het interprovinciale gemiddelde (resp. 630 en 1370) wat voor een deel te verklaren is door ons kleinere team. Andere provincies hebben 8 tot 10 VTE monumentenwachters waarmee je heel wat meer kunt behappen. Na een jaar van daling door de opkuis van de databank is er opnieuw een stijging te noteren.
- Er is al gewezen op de verschillen in soorten leden en erfgoedobjecten met andere provincies. Vooral het hoge aandeel kerkbesturen is opvallend evenals het lagere aandeel beschermde gebouwen in vergelijking met andere provincies.
- Het aantal erfgoedobjecten per VTE (140,86) ligt voor het jaar 2017 een stuk onder het interprovinciaal gemiddelde (191,98) ondanks de bescheiden personeelsuitbreiding.
- We merken ook een lichte stijging van het aantal inspecties bouwkunde (95) ten opzichte van 2016. Hier scoren wij duidelijk minder goed dan andere provincies. De verklaring is deels te vinden in een deeltijdse werkhervatting na ziekte van een wachter. Een andere factor is dat één van onze bouwkundige wachters, steeds als tweede monumentenwachter meegaat en zelf geen volledige rapporten uitschrijft (wel de plannen en foto's ervan opmaakt) zodat de productie van rapporten (en dus inspecties) iets lager ligt.
- Deze stijging aan inspecties is logischerwijze ook merkbaar in het aantal gefactureerde uren inspectie (792). Omgezet naar uren per VTE (135) is dat dan vreemd genoeg weer een daling ten opzichte van 2016 en blijft dit onder het interprovinciaal gemiddelde.
- Een oorzaak kan zijn dat het aantal uren per inspectie gedaald is van 9 naar 8 uren. Er dient wel rekening gehouden met het feit dat de bouwkundige inspecties steeds per twee verlopen. Het aantal opgegeven uren inspectie is volledig afhankelijk van de wachters in kwestie en zijn of haar afronding in tijdsgebruik. Moeilijker te meten is het effect op de rapporten wat dit verschil een deel kan compenseren.
- De verhouding tussen eerste en herhaalinspecties is vergelijkbaar met andere provincies. De tijdsduur tussen 2 inspecties voor hetzelfde erfgoedobject (5 jaar) ligt zelfs iets lager dan het gemiddelde maar evolueert naar meer jaren voor een herhaalinspectie wat geen goede evolutie is. Ideaal is gemiddeld 4 jaar tot de volgende herhaalinspectie afhankelijk van het soort gebouw.

- Inzake interieur ligt een vergelijking zeer moeilijk omdat in andere provincies doorgaans twee VTE interieurwachters aan het werk zijn. Bovendien neemt onze interieurwachter nog moleninspecties voor zijn rekening die als bouwkunde beschouwd worden. Dit verklaart gedeeltelijk dat het gemiddeld aantal interieurinspecties per VTE (7,34) lager ligt dan het interprovinciale gemiddelde (15,57) ondanks de personeelsuitbreiding in 2017.
- Het aantal gefactureerde uren (125,5) interieur per jaar is in West-Vlaanderen dan weer gevoelig gestegen wat voor een stuk te danken is aan de bijgekomen interieurwachter vanaf augustus 2017.
- Voorlopige eindconclusie: het wordt een grote uitdaging om de capaciteit op te krikken en vooral de dalende trend in aantal inspecties om te buigen. De omstandigheden evolueren in 2017 voorlopig nog in dezelfde richting (zowel wat personeelssituatie, tijdsinvestering als capaciteit betreft) zodat er geen spectaculaire resultaten te verwachten vallen. De gerealiseerde personeelsuitbreiding in 2017 heeft nog weinig effect gehad op het rendement wat ook te verwachten was gezien er een intense opleiding nodig is als monumentenwachter. Dit vergt dus ook een inzet van de ervaren wachters met een negatief effect hun rendement. Na een opleidingsperiode op middellange termijn zou dit toch een bescheiden rendement moeten opleveren en het gehele team optrekken. Daarnaast is er zeker ook nog groeimarge maar deze ambities zijn mede sterk afhankelijk van de implementatie van de nieuwe rapportagesoftware Maksbo en en Maksin (zie verder hoofdstuk 7).

3.2 dienstverleningen

Hoewel de kernopdracht bestaat uit inspecties ter plaatse verleent Monumentenwacht veel meer diensten dan op het eerste zicht lijkt. Met het invoeren van de nieuwe tariefstructuur vanaf januari 2016 zijn tegelijk ook de dienstverleningen onder de loep gehouden en wat herschikt. De exacte omschrijving van de dienstverleningen is na bespreking in het dagelijks bestuur en raad van bestuur door de koepel vastgelegd in een intern document 'vormen van dienstverlening' met koppelingen aan de betreffende tarieven per dienst. Dit heeft geen impact op de dienstverlening op het terrein. Het is de bedoeling om over de 5 provincies heen alle wachters en het administratief personeel duidelijk te maken wat er juist begrepen wordt onder welke dienst en hoe die (al dan niet) moet worden gefactureerd.

Er worden twee grote groepen dienstverleningen voor de leden onderscheiden (voor niet-leden is er een apart veel hoger uurtarief): de reguliere diensten (aan het basistarief) en de gespecialiseerde diensten waarbij de expertise van Monumentenwacht in het bijzonder aangesproken wordt (aan een hoger tarief). Daaronder wordt respectievelijk het volgende begrepen:

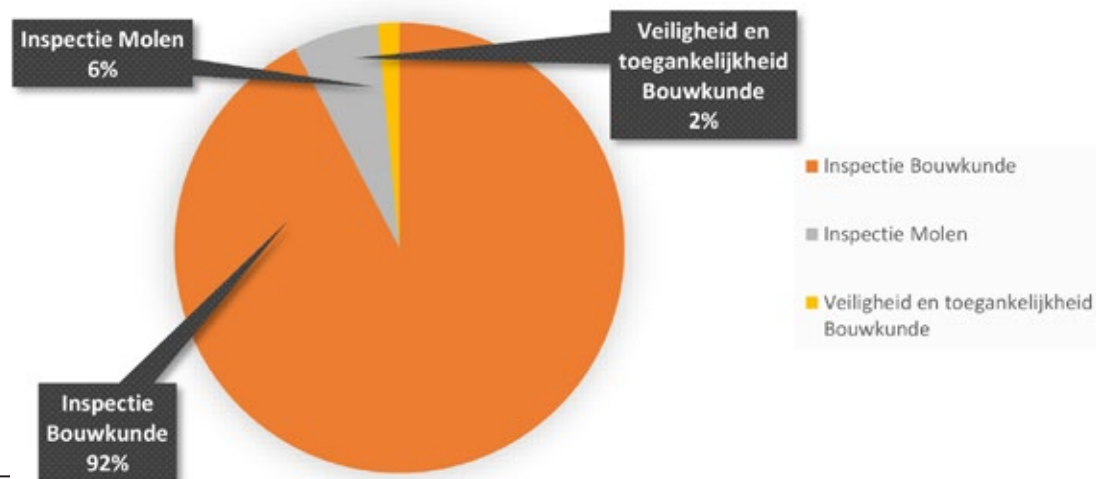
- reguliere diensten omvatten: alle vormen van inspecties zowel voor bouwkunde als voor interieur maar ook voor varend erfgoed en archeologie (eerste inspecties, herhaalinspecties, deelinspecties), werken verbonden aan inspecties, inrichten van bewaarplaatsen, nazorg en adviezen verbonden aan inspecties, veiligheid en toegankelijkheid, overleg en werfvergaderingen

gespecialiseerde diensten zijn: monitoring en metingen, gespecialiseerde adviezen gekoppeld aan een plaatsbezoek, kostprijsindicatie of KPI (het vroegere MOP of meerjarenonderhoudsplan)

Het gevolg is dat de vroegere gewone bouwkundige of interieur adviezen (dus geen gespecialiseerde dienst) moeilijk nog als dusdanig afzonderlijk in de databank geregistreerd kunnen worden. Het betreft meestal aparte vragen van leden naar aanleiding van een (soms onverwachte) ontdekking aan het gebouw of een toegankelijkheidsprobleem. Dan is niet altijd een inspectie nodig maar kan een kort plaatsbezoek volstaan om de situatie in te schatten en een advies te geven hoe er verder mee om te gaan. Deze 'adviezen' worden wel gefactureerd en beschouwd als een vorm van een deelinspectie.

Gefactureerde uren per type dienstverlening

Een bijzondere vorm van dienstverlening is de nazorg (en eigenlijk ook de 'voorzorg'), dat betekent alle vormen van begeleiding die voortvloeien uit een inspectie en een rapport meestal zonder verplaatsing. Soms stellen leden nog vragen na ontvangst van een rapport of vragen ze toelichting te geven aan ambtenaren, aannemers en architecten. Als het antwoord van de betrokken wachter (telefonisch, per mail of per brief) binnen de perken blijft, is deze nazorg gratis. Dit wordt als een extraatje beschouwd. Als de nazorg evenwel toch zou oplopen tot meer dan 2 uur (al dan niet met een verplaatsing) dan wordt deze gefactureerd aan het basistarief. Hetzelfde geldt voor de zgn. 'voorzorg', de voorbereidingen die getroffen worden bij een nieuwe aansluiting om een inspectie vlot te laten verlopen.

Ondanks een grote waaier aan diensten, blijft het grootste aandeel uiteraard bestaan uit inspecties en daaruit voortvloeiende rapporten. Voor West-Vlaanderen is dit zelfs meer uitgesproken dan in andere provincies (zie figuur): 92 % van de diensten bestaan uit inspecties, 6% zijn specifiek op molens en slechts 2% bouwkundige adviezen (15 keer in absolute cijfers). Hier worden moleninspecties apart bijgehouden omwille van het specifieke karakter ervan. Dit betekent niet onmiddellijk dat er bij ons veel minder adviezen gegeven worden dan in andere provincies maar ze worden minder geregistreerd of soms beschouwd als (gratis) nazorg. Voor interieur is dat zelfs nog meer uitgesproken.

De verhoudingen liggen in de meeste provincie wel ongeveer gelijk: reguliere inspecties belopen daar ook meer dan 80% met een gemiddelde van 83%. Buitenbeentje is Limburg met 59% wegens een groot aandeel aan werken (34%).

Een heel opmerkelijk verschil met enkele andere provincies is in West-Vlaanderen het nagenoeg volledig ontbreken van de dienst 'werken'. Toch voeren onze wachters occasioneel werken uit maar steeds tijdens een inspectie zodat die uren niet opgesplitst worden in de databank en op de factuur (het tarief is toch dezelfde). Op het rapport wordt steeds gemeld of er werken zijn uitgevoerd tijdens een inspectie. Sommige van die werken zijn immers noodingrepen om verdere vervolgschade te voorkomen zodat nadien aannemers toch nog moeten ingrepen doen om het probleem definitief te verhelpen.

Bepaalde provincies zoals Limburg en Antwerpen zetten sinds 2016 meer in op werkzaamheden omdat daar vraag naar is bij de abonnees. Immers het is steeds moeilijk om geschikte aannemers te vinden voor kleinere werken en/of op specifieke of moeilijk bereikbare plaatsen of gespecialiseerde ingrepen in historische gebouwen. Andere provincies zoals Oost-Vlaanderen, zetten in op het begeleiden van depotinrichting en transporten van objecten van erfgoedlocaties naar centrale depots. West-Vlaanderen doet dat doelbewust niet omdat onze visie is dat de focus in eerste instantie op (herhaal-)inspecties moet liggen. Ons personeelsbestand laat voorlopig niet toe om andere diensten meer uit te bouwen omdat dit ten nadele van inspecties zou gebeuren.

3.3 evolutie aantal inspecties

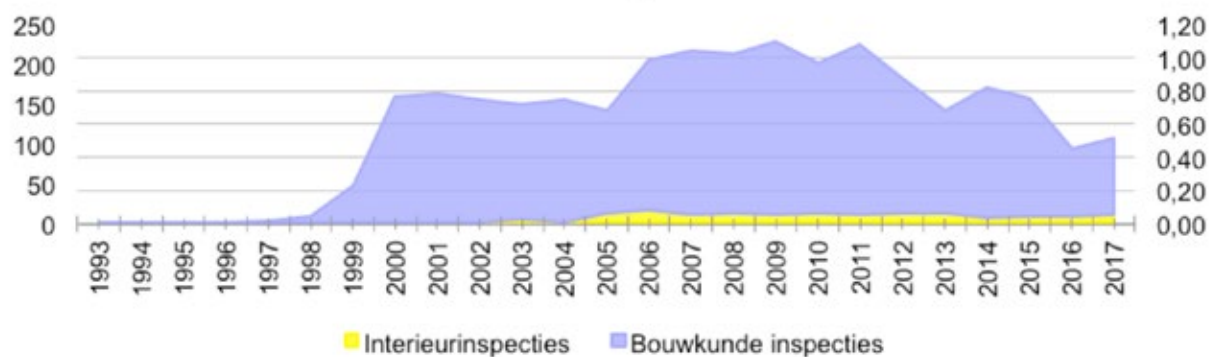
In 2017 zijn er 95 bouwkundige inspecties te noteren en 11 interieurinspecties, dus 106 inspecties in totaal. Te noteren is dat de interieurwachter ook moleninspecties uitvoert en dus voor een deel van de bouwkundige inspecties instaat. Vandaar dat het aantal interieurinspecties per VTE lager ligt dan in andere provincies (gemiddeld 15,57).

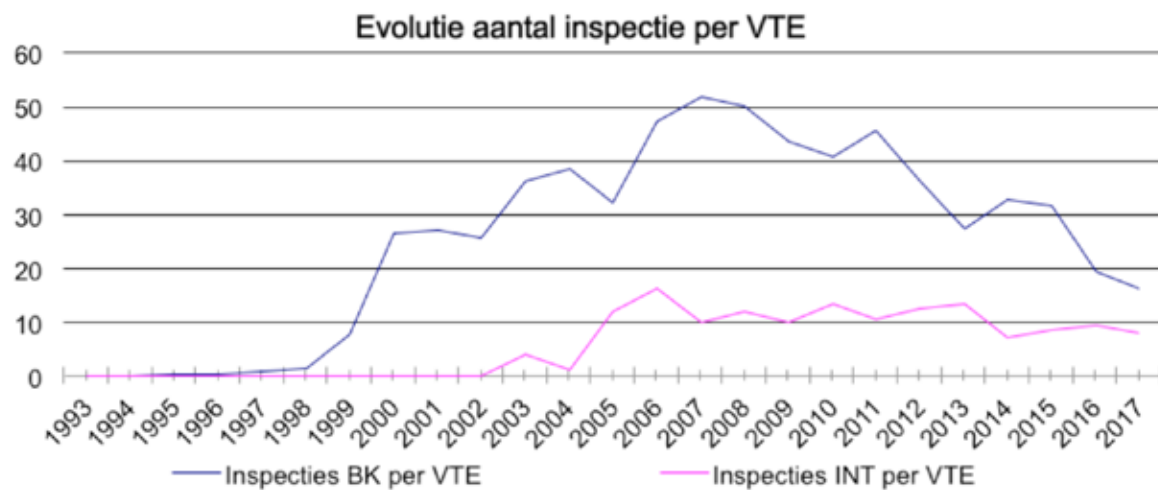
Na een terugval in 2016 inzake het aantal inspecties naar 93, is er een bescheiden re-monte gebeurd in 2017 naar 106 inspecties. Dit blijft evenwel nog gevoelig onder het aantal van 2015 liggen (156). Dit is voor een groot deel te wijten aan de langdurige ziekte en deeltijdse werkhervatting met progressieve tewerkstelling van één van de bouwkundige wachters wat een vermindering van 20% vertegenwoordigt (zie verder hoofdstuk 5).

Anderzijds is het aantal gefactureerde uren bouwkunde terug aan een opmars bezig: 901 uren in 2017 ten opzichte van 896 uren in 2015 en 762 in 2016. Dit houdt dus in dat het aantal uren per inspectie de voorbije jaren wat afgenomen is. Een directe verklaring is daar niet voor te vinden, behalve dat er redelijk wat nieuwe objecten te noteren waren waarvan de duur van de eerste inspectie sowieso langer duurt dan een herhaalinspectie. Het aantal herhaalinspecties is de laatste jaren geleidelijk aan het teruglopen terwijl de duur tussen het aantal inspecties vreemd genoeg toch vrij stabiel blijft (zie kerncijfers).

Een extrapolatie naar het aantal inspecties per VTE vertoont uiteraard dezelfde dalende trend die nu in 2017 minder uitgesproken is dan in 2016. Door de toename van het VTE vanaf augustus 2017 compenseerde in negatieve zin de stijging van het aantal gefactureerde uren. Dit gaat van 31,5 inspecties per VTE in 2015 naar gemiddeld 19,30 inspecties bouwkunde in 2016 en 17,27 in 2017. Dit gemiddelde verschilt echter van wachter tot wachter. Voor interieur is een lichte stijging met één eenheid in 2016 en 2 in 2017. Zoals vorige jaren aangegeven ligt het gemiddeld aantal interieurinspecties per jaar sowieso een stuk, lager dan de bouwkundige omdat dergelijke inspectie veel langer duurt en de rapportage exponentieel meer tijd in beslag neemt. De verklaring ligt mede in de be-

Evolutie inspecties

stendiging van de situatie met een langdurig zieke wachter die halftijds werkt. Met een hernieuwd team moet de ambitie evenwel zijn om vanaf 2018 deze trend om te buigen rekening houdend met de inzet van het volledige team bij de opleidingsprocedure. Op voorwaarde dat de rapportagesoftware naar behoren werkt.

Tenslotte is in onderstaande grafiek de verhouding te zien tussen het aantal objecten, het aantal inspecties en het aantal wachters sinds 1993. De gestage groei van het aantal

erfgoedobjecten is zeer prominent zichtbaar (paarse curve met de rechteras, waarvan de cijfers met 10 moeten vermenigvuldigd worden) tot een bijna stabilisering de laatste 5 jaar. Meer naar onder te zien, is het aantal inspecties (blauwe curve), in de loop der jaren mee gegroeid tot iets minder dan 200 per jaar en vanaf 2012 teruggezak. Helemaal onderaan stellen de groene en rode blokjes het aantal wachters voor (respectievelijk bouwkundige en interieur). Vanaf 1998 is dit hetzelfde aantal gebleven met een omschakeling in 2003 naar 1 interieurwachter zonder extra wachters. Deze grafiek illustreert dat de jarenlange stagnatie van het personeelsbestand ten opzichte van een steeds groeiend objectenbestand zich geleidelijk ook doet gevoelen in het aantal inspecties. De gerealiseerde aanwerving in 2017 moet daar op termijn aan tegemoet komen.

3.4 inspectievoertuigen en -materialen

Om de inspecties te kunnen uitvoeren, beschikken de monumentenwachters uiteraard over de nodige dienstvoertuigen. Gezien de personeelsuitbreiding in 2017 moest het wagenpark navent mee volgen. Er is enerzijds een extra dienstwagen aangekocht inclusief de inrichting en ladderlift na een gunningsprocedure conform de wetgeving op overheidsopdrachten (er is aan vier leveranciers prijs gevraagd). Ondertussen was het een gelegenheid om de verouderde dienstwagen interieur te vervangen. De oude Peugeot Partner werd verkocht.

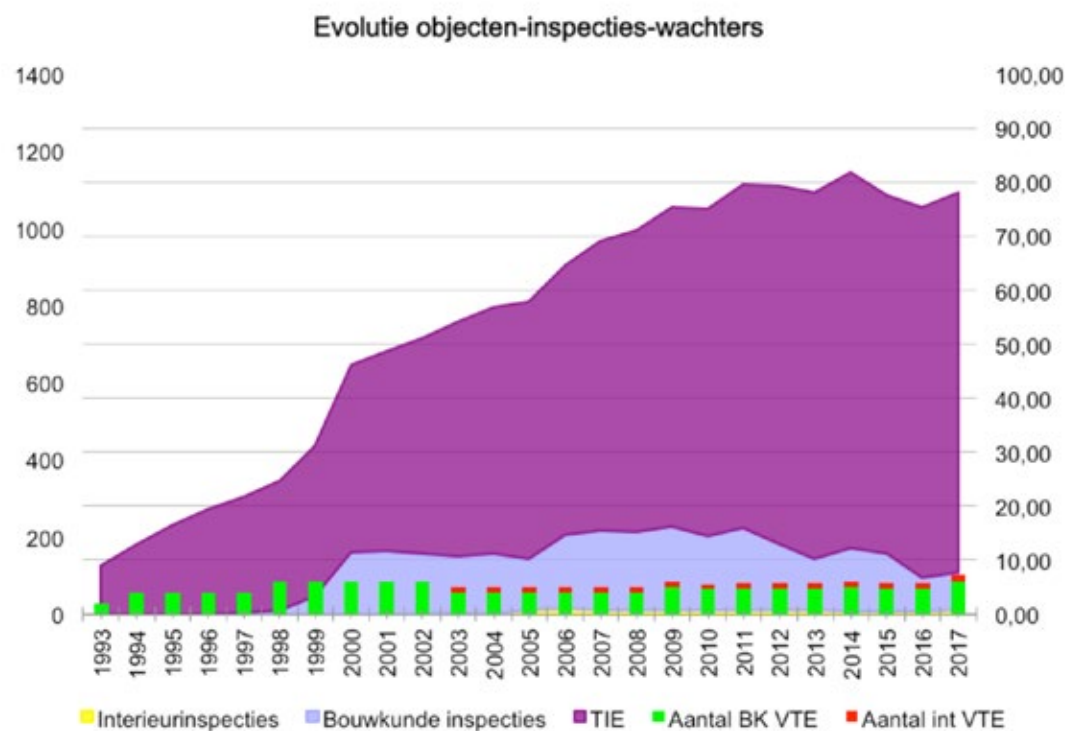
Vanaf 2017 rijden we dus met 3 grotere camionettes voor de bouwkundige wachters en een bestelwagen voor de interieurwachter. Al deze voertuigen zijn volledig uitgerust met allerlei materiaal om de inspecties op deskundige wijze te kunnen uitvoeren. Alle camionettes beschikken ook over een ladderlift om het laden en lossen van ladders gebruiksvriendelijker te maken.

Het wagenpark van Monumentenwacht West-Vlaanderen bestaat eind 2017 uit volgende voertuigen:

- een camionette Ford Transit 2T bouwjaar 2010 met nummerplaat 1-KTA-814
- een camionette Ford Transit 2T bouwjaar 2015 met nummerplaat 1-NEB-390
- een camionette Ford Transit 2T bouwjaar 2017 met nummerplaat 1-SXP-390
- een camionette Ford Transit Custom bouwjaar 2017 met nummerplaat 1-JKD-152

3.5 rapportagesoftware

Minstens even belangrijk als een inspectie is het rapport dat daaruit voortkomt. Er gebeurt geen inspectie of adviesverlening zonder een rapport. Zoals al aangegeven is de rapportagetijd veel langer dan die van een inspectie en hangt dit heel sterk af van de situatie, de complexiteit van een gebouw en ook de bouwkundige toestand. Als die toestand minder goed is en er dus veel op te merken is, zal het rapport dus langer worden.

De rapporten zijn zeer waardevolle documenten, enerzijds als een neerslag van een inspectie en anderzijds als communicatie en aanbeveling naar de leden. Het is een cruciaal instrument in de werking van Monumentenwacht dat trouwens door architecten, studiebureaus, aannemers, technische diensten van gemeenten en andere overheden als leidraad gebruikt worden voor een onderhoudsprogramma, voor herstellingswerken en voor de opmaak van een restauratiedossier.

Sinds de wijziging van het decreet onroerend erfgoed met ingang van 2015 is een nieuw beleidsinstrument in voege gekomen met name de beheersplannen die vereist zijn als er een erfgoedpremie voor onderhoud of restauratie aangevraagd wordt (behalve de standaardpremie). Een onderdeel van dergelijk beheersplan is ook de toestandbeschrijving van een gebouw en een overzicht van de noodzakelijke werkzaamheden en onderhouds- en herstellingswerken. Daarvoor hebben de rapporten van Monumentenwacht nog meer aan belang gewonnen want die bieden een goed overzicht en een degelijke beschrijving van de gewenste informatie. Menig architecten- of studiebureau die beheersplannen opmaken doen beroep op de rapporten van Monumentenwacht. Dit is uiteraard zeker niet voor alle gebouwen het geval, en momenteel meestal enkel nog voor beschermde gebouwen waarvoor een restauratiepremie aangevraagd zal worden. In de loop van 2016 en 2017 is deze vraag duidelijk toegenomen.

Momenteel worden de rapporten volgens een geijkte manier in een vastgesteld sjabloon opgemaakt in MS-Word. Dit model heeft meer dan 20 jaar goede diensten bewezen en is inhoudelijk zeker nog relevant en bruikbaar voor de leden. Een groot nadeel is evenwel dat er geen afzonderlijke data uit kunnen gegenereerd worden. Daarom is in 2014 beslist om voor bouwkunde over te schakelen naar een Acces-model onder de naam Maksbo, waar allerlei gegevens in aparte velden volgens een bepaalde boomstructuur opgeslagen worden en daarna samengevoegd tot een rapport. Dit betekent evenwel een totaal andere werkwijze voor de wachters en zal dus grote aanpassingen vergen.

In de vorige jaarverslagen is dit al aangekondigd evenwel met een vertraging in de ontwikkeling van Maksbo. In de loop van 2016 is deze software effectief operationeel geworden evenwel zonder optimaal te werken. Na een opleiding in 2016 kon deze versie het team nog niet overtuigen om voluit in Maksbo te stappen. Uiteraard is de weerstand altijd groot voor dergelijke omschakelingen maar het systeem bleek nog te onvoldragen om er voluit mee aan de slag te gaan. Verschillende onderdelen werken nog niet naar behoren en het aantal bugs en ingeplande verbeteringen was nog te hoog.

Er is afgesproken om nog tot eind 2017 te wachten aangezien de planning voor aanpassingen over meerdere maanden gespreid werd en omdat de prioriteit in 2017 lag op de aanwervingsprocedure voor een teamuitbreiding en de opleiding van twee nieuwe wachters. Andere provincies zijn wel met Maksbo aan de slag gegaan zij het soms wel met slechts een deel van het team. West-Vlaanderen blijft het meest kritisch ten opzichte van de nieuwe rapportagesoftware. Enerzijds omdat er een algemene ontevredenheid heerst over de aanpak en zienswijze en anderzijds omdat er heel wat technische problemen zijn zodat de toepassing voorlopig nog weinig gebruiksvriendelijk is. Zonder Maksbo volledig

te laten vallen, is na meerdere uitputtende discussies in teamverband, besloten om voorlopig te wachten totdat er een betere gebruiksvriendelijkere versie klaar is. In afwachting van een betere versie, werken we voorlopig nog met de Word-versie. West-Vlaanderen blijft de evolutie van Maksbo wel op de voet volgen en blijft actief in de testgroep die driemaandelijks vergadert.

In de zomer en jaar van 2017 waren er uitwisselingen gepland tussen de teams om van elkaar te leren inzake Maksbo (zie hoofdstuk 7). Dit heeft echter weinig resultaat opgeleverd mede omdat de afstanden soms te groot waren om een inspectie mee te volgen in een andere provincie. Ook evolueerde de software in 2017 nog te weinig. In het najaar heeft de koepel na besprekingen in het IPO en dagelijks bestuur, het plan opgevat om een boost te geven aan Maksbo met extra middelen van de provincies. De gevolgen daarvan zouden echter pas in 2018 merkbaar moeten zijn. Het proces daarvan wordt beschreven in hoofdstuk 7.

Ook voor Maksin (rapportage voor interieur) is er helaas weinig verbetering te melden. Deze ontwikkeling sleepte al veel langer aan en met het aantreden van een halftijdse adviseur interieur in 2016 werd één en ander herbekeken. Er werd een vereenvoudiging van de software en verbetering van de rapport-layout in het vooruitzicht gesteld. Maar door de ziekte van de adviseur interieur vanaf de zomer 2016 is dit niet meer opgepikt geweest en tegen eind 2016 is elke evolutie stilgevallen. Uiteindelijk is op koepelniveau beslist om Maksin 'on hold' te zetten en alle aandacht te leggen op iMaks in 2016-17 en daarna op Maksbo in 2017-18. De toepassing ervan was al een tijd ongelijk in de provincies. Hoewel de monumentenwachter interieur in West-Vlaanderen veel inspanningen geleverd heeft om met Maksin te werken, heeft hij toch beslist om Maksin vanaf 2017 aan de kant te schuiven tot er een gebruiksvriendelijke tool voor handen is en om voorlopig terug met de Word-versie te werken.

3.6 de inspectie van begraafplaatsen

Een bescheiden positieve evolutie is dan weer te melden voor de software Maksfun ontwikkeld in 2015 ten behoeve van de rapportage van begraafplaatsen en in 2016 in gebruik genomen met de nodige kinderziektes. In de loop van 2017 stabiliseerde deze software zodat het gebruik ervan in beperkte mate bleef toenemen. Ook het gebruik van de tablet kon in 2017 gehandhaafd blijven.

Maksfun (afkorting van funerair) vertrekt van een algemeen plan van een begraafplaats (meestal onderverdeeld in een aantal sectoren) met een overzicht van genummerde graven die elk stuk voor stuk kort beschreven worden. Elk graf krijgt een fiche waar een aantal vaste basisgegevens bijgehouden worden inclusief een foto. Voor bepaalde grafmonumenten die iets complexer zijn kan nog een apart rapportje opgemaakt worden.

Op die manier krijgt de beheerder (meestal een gemeentebestuur) een totaalbeeld van

de begraafplaats en kan die gericht bepaalde of dezelfde gezamenlijke werken en ingrepen inplannen en anderzijds ook specifieke behandelingen of ingrepen per graf of grafmonument uitvoeren. Bepaalde onderhoudswerken zijn voor veel graven immers gelijklopend wat dan weer sterk afhankelijk is van de gebruikte materiaalsoorten voor de graven of voor bepaalde sierelementen (natuursteen, baksteen, keramiek, hout, metaal, glas, enz ...).

Na een opstart in 2016 in West-Vlaanderen door twee bouwkundige wachters, is het vooral Alex Hoornaert die zich verder erop toegelegd heeft en een expertise aan het uitbouwen is. Gezien de geringe risico's is het immers mogelijk om dergelijke inspecties alleen uit te voeren. Het grote voordeel is dat er al veel registratiewerk op het terrein tijdens de inspectie zelf kan gebeuren zodat het bureauwerk beperkt wordt. Onze wachter werd in 2017 zelfs al geconsulteerd door collega's uit andere provincies. Hij maakt ook deel uit van, de ad-hoc werkgroep met een vertegenwoordiging uit elk provinciaal MoWa-team die een paar keer per jaar samenkomt om ervaringen uit te wisselen en verbeteringen voor te stellen.

Na een proefperiode in 2016, is Maksfun verder toegepast in 2017 onder andere voor de inspectie van de begraafplaatsen van Sint-Joris, Oedelem en Beernem.

4

Jaarrekening 2017

4.1 financiële cyclus en financiële verrichtingen in BBC

Een fundamenteel gegeven voor het APB is de verplichting om in te stappen in BBC oftewel de Beleids- en Beheerscyclus volgens het model opgelegd door de Vlaamse overheid. De opmaak van het budget en het meerjarenplan 2015-2019 vormde daarin uiteraard het sleutelinstrument.

De **uitgaven- en inkomstenstructuur** van Monumentenwacht is echter net zoals in de vorige jaren vrij eenvoudig en duidelijk leesbaar: inzake uitgaven gaat het in hoofdzaak over personeelskosten (91,23 % van de totaalcost) en anderzijds gewone werkingskosten zoals kantoor materiaal, telefoonkosten, portkosten, drukwerk, klimmateriaal, beroeps-kledij, brandstoffen en onderhoud voertuigen, opleidingen, promotiekosten, zitpenningen enz.

Inkomsten bestaan voor het grootste deel uit subsidies van het provinciebestuur en eigen inkomsten uit lidgelden en inspecties.

Een investeringsbudget is nodig voor de aankoop van dienstwagens met inrichting, computers, laptops, printers en de daaraan verbonden software- en licentiekosten als- ook voor de aankoop van meubilair en rollend materieel.

Het financieel overzicht wordt hierna toegelicht aan de hand van de staat van kosten en opbrengsten en de balans 2017.

4.2 waarderingsregels

Conform artikel 140 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 25 juni 2010 (Regelgeving voor AGB's, APB's en OCMW-verenigingen) bepaalt de deputatie de waarde- ringsregels voor APB's. Dit houdt in

- _ de waardering van de inventaris van al de bezittingen, vorderingen, schulden en ver- plichtingen van het bestuur van welke aard ook
- _ de vorming en de aanpassing van afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzie- ningen voor risico's en kosten
- _ de herwaarderingen

Om zoveel mogelijk in lijn te komen met de andere APB's van de provincie werden de bestaande waarderingsregels van Monumentenwacht West-Vlaanderen geactualiseerd en op 31/08/2017 door de deputatie goedgekeurd.

4.3 staat van kosten en opbrengsten 2017

J7 : DE STAAT VAN OPBRENGSTEN EN KOSTEN 2017

	Boekjaar	Vorig boekjaar
I. Kosten	573.789,33	471.540,98
A. Operationele kosten	573.738,10	471.440,98
1. Goederen en diensten	70.240,41	54.050,66
2. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	476.027,22	407.467,27
3. Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	26.641,71	9.212,39
4. Specifieke kosten sociale dienst OCMW	0,00	0,00
5. Toegestane werkingsubsidies	0,00	0,00
6. Andere operationele kosten	828,76	710,66
B. Financiële kosten	51,23	100,00
C. Uitzonderlijke kosten	0,00	0,00
1. Minwaarden bij de realisatie van vaste activa	0,00	0,00
2. Toegestane investeringssubsidies	0,00	0,00
II. Opbrengsten	685.042,65	550.534,42
A. Operationele opbrengsten	685.042,65	550.489,51
1. Opbrengsten uit de werking	69.182,25	63.299,07
2. Fiscale opbrengsten en boetes	0,00	0,00
3. Werkingsubsidies	615.430,65	485.420,59
a. Algemene werkingsubsidies	615.430,65	0,00
b. Specifieke werkingsubsidies	0,00	485.420,59
4. Recuperatie specifieke kosten sociale dienst OCMW	0,00	0,00
5. Andere operationele opbrengsten	429,75	1.769,85
B. Financiële opbrengsten	0,00	44,91
C. Uitzonderlijke opbrengsten	0,00	0,00
III. Overschot of Tekort van het boekjaar	111.253,32	78.993,44
A. Operationeel overschot of tekort	111.304,55	79.048,53
B. Financieel overschot of tekort	-51,23	-55,09
C. Uitzonderlijk overschot of tekort	0,00	0,00
IV. Verwerking van het overschot of tekort van het boekjaar	111.253,32	78.993,44
A. Rechthebbenden uit het overschot van het boekjaar	0,00	0,00
B. Tussenkost door derden in het tekort van het boekjaar	0,00	0,00
C. Over te dragen overschot of tekort van het boekjaar	111.253,32	78.993,44

4.3.1. Kosten

Goederen en diensten

Hierin worden de kosten opgenomen die inherent zijn aan de exploitatie bv. aankoop gebruiksgoederen, telefonie, prestaties van derden, opleiding, enz..... In 2014 bedroeg dit 45.309,03 euro of 13,39% van alle kosten. In 2015 bedroeg dit 48.673,19 euro of 10,12 % van alle kosten. In 2016 bedroeg dit 54.050,66 of 11,46 % van alle kosten. In 2017 bedroeg dit 70.240,41 of **12,24%**. Het absoluut cijfer van de werkingskosten is in stijgende lijn maar het procentueel aandeel vermindert jaarlijks behalve in 2017 wegens de investering in twee dienstwagens.

Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen

Hierin worden alle kosten opgenomen met betrekking tot het personeel (lonen, vakantiegeld, eindejaarspremie, sociale lasten werkgever en werknemer, maaltijdcheques, verzekeringen enz. In 2014 bedroeg deze 82,57% van alle kosten. In 2015 bedroeg deze 419.953,19 euro of 87,27% van alle kosten. In 2016 bedroeg deze 407.467,27 of 86,41 % van alle kosten. Ook in 2017 blijft dit de zwaarste uitgave: 476.027,22 euro of **82,96 %**. Het aandeel personeelskosten schommelt dus tussen de 82,5 en 86,5% van de totale uitgaven.

Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen

Materiële vaste activa zijn onderhevig aan technische slijtage (door het gebruik ervan) en economische slijtage (door bv. veroudering). Het gebruik spreidt zich uit over verschillende boekjaren. Om te vermijden dat de kosten van de aankoop enkel zouden wegen op het resultaat van het boekjaar waarin ze aangeschaft werden, worden deze kosten gespreid over de geschatte levensduur via de afschrijvingen (bv. auto's op 5 jaar). In 2014 boekten we 7.236,37 euro of 2,14% van alle kosten af. In 2015 boekten we 11.653,19 euro of 2,42% van alle kosten af. In 2016 bedroeg dit nog 9.212,39 of 1,95%. Door de aankoop van 2 nieuwe bestelwagens steeg dit bedrag in 2017 tot 26.641,71 euro of **4,65 %**

Andere operationele en financiële kosten

In 2014 noteerden we hier 6.302,37 euro of 1,86% van alle kosten. In 2015 noteerden we hier 751,89 euro of 0,15% van alle kosten. In 2016 boekten we 710,66 euro of 0,16% van alle kosten. In 2017 bedroeg dit 828,76 euro of **0,14%**

De financiële kosten voor het houden van een zicht- en spaarrekening bedroegen in 2014 112,19 euro of 0,04% van alle kosten. In 2015 betaalden we 171,67 euro of 0,04% van alle kosten. In 2016 betaalden we nog slechts 100,00 euro of **0,02%** van alle kosten. In 2017 daalde dit bedrag zelfs tot 51,23 euro of **0,01%**. Deze kost daalt permanent en de inkomsten evengoed.

4.2.2. Opbrengsten

Opbrengsten uit de eigen werking

Dit is de som van de lidgelden en inspectievergoedingen. In 2014 ontvingen we hiervoor 49.171,30 euro of 19,10% van alle inkomsten. In 2015 ontvingen we hiervoor 56.185,01 euro of 11,20% van alle inkomsten. In 2016 bedroeg dit 63.299,07 euro of 11,50%. In 2017 steeg dit bedrag tot 69.182,25 euro maar verhoudingsgewijs daalde het naar **10,10%** van de totale inkomst. Het aandeel eigen inkomsten daalde in 2017 vooral door de eenmalige sterke stijging van de personeelskosten na de aanwerving van 2 extra wachters.

Werkingssubsidies:

De enige opbrengst blijft hier de provinciale subsidie. In 2014 boekten we hier nog 79,65% van alle opbrengsten. In 2015 boekten we hier 440.725,00 euro of 87,90% van alle inkomsten. In 2016 bedroeg dit 485.420,59 euro of 88,17% van alle inkomsten. In 2017 ontvingen we een verhoogde werkingssubsidie van 615.430,65 euro om de extra loonkosten te kunnen financieren waardoor dit nu neerkomt op **89,84%** van onze inkomsten.

Andere operationele ontvangsten en financiële opbrengsten

In 2014 boekten we hier 2.242,52 euro of 0,87% van alle inkomsten. In 2015 boekten we hier 4.477,85 euro of 0,89% van alle inkomsten. Voor 2016 bedroeg dit 1.769,85 of 0,32% van alle inkomsten. In 2017 bracht de verkoop van de Peugeot Partner nog 429,75 euro op of **0,06%** van alle inkomsten

4.2.3. Resultaatverwerking:

De jaarrekening 2017 van het APB Monumentwacht geeft volgende resultaat: opbrengsten: € 685.042,65 - kosten: € 573.789,33 = winst van het boekjaar: **€ 111.253,32 euro**.

4.4 balans 2017

4.4.1 Activa

ACTIVA	Boekjaar	Vorig boekjaar
I. Vlottende activa	360.807,46	275.577,45
A. Liquide Middelen en geldbeleggingen	345.539,41	259.722,59
B. Vorderingen op korte termijn	14.398,83	15.009,90
1. Vorderingen uit ruiltransacties	14.141,03	13.652,48
2. Vorderingen uit niet-ruiltransacties	257,80	1.357,42
C. Voorraden en bestellingen in uitvoering	869,22	844,96
D. Overlopende rekeningen van het actief	0,00	0,00
E. Vorderingen op lange termijn die binnen het jaar vervallen	0,00	0,00
II. Vaste activa	80.601,88	24.094,75
A. Vorderingen op lange termijn	0,00	0,00
1. Vorderingen uit ruiltransacties	0,00	0,00
2. Vorderingen uit niet-ruiltransacties	0,00	0,00
B. Financiële vaste activa	0,00	0,00
1. Extern verzelfstandigde agentschappen	0,00	0,00
2. Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en soortgelijke entiteiten	0,00	0,00
3. Publiek-Private Samenwerkingsverbanden	0,00	0,00
4. OCMW-verenigingen	0,00	0,00
5. Andere financiële vaste activa	0,00	0,00
C. Materiële vaste activa	78.967,03	24.094,75
1. Gemeenschapsgoederen	78.967,03	24.094,75
a. Terreinen en gebouwen	0,00	0,00
b. Wegen en overige infrastructuur	0,00	0,00
c. Installaties, machines en uitrusting	4.997,21	3.976,57
d. Meubilair, kantooruitrusting en rollend materieel	73.969,82	20.118,18
e. Leasing en soortgelijke rechten	0,00	0,00
f. Erfgoed	0,00	0,00
2. Bedrijfsmatige materiële vaste activa	0,00	0,00
a. Terreinen en gebouwen	0,00	0,00
b. Installaties, machines en uitrusting	0,00	0,00
c. Meubilair, kantooruitrusting en rollend materieel	0,00	0,00
d. Leasing en soortgelijke rechten	0,00	0,00
3. Overige materiële vaste activa	0,00	0,00
a. Terreinen en gebouwen	0,00	0,00
b. Roerende goederen	0,00	0,00
D. Immateriële vaste activa	1.634,85	0,00
TOTAAL ACTIVA	441.409,34	299.672,20

4.4.1.1 Vlottende activa

A) Liquide middelen en geldbeleggingen

Het eindtotaal aan thesauriemiddelen (zicht- en spaarrekening en kasgeld) bedroeg eind 2014 173.163,95 of 92,73% van al onze activa. In 2015 is dit bedrag opgelopen tot 217.385,90 euro of 85,17% van als onze activa. In 2016 sloten we af op 259.722,59 euro of 86,67% van al onze activa. In 2017 steeg dit bedrag nog tot 345.539,41 euro of **78,28%**

B) vorderingen op korte termijn

Hier vinden we het bedrag van de nog te innen facturen en het tegoed van de btw. In 2014 boekten we hier nog 2.302,02 euro of 1,24% van alle activa. In 2015 boekten we hier 5.046,04 euro of 1,98% van alle activa. In 2016 sloten we af op 15.009,90 euro of 5,01%. In 2017 konden we het boekjaar afsluiten met een bedrag van 14.398,83 euro op de teller of **3,26%** van onze activa

C) Voorraden en bestellingen in uitvoering

Het bedrag van onze voorraad (lestenen, leihaken, teerband,...) vertegenwoordigde in 2014 825,81 euro of 0,44% van al onze activa. In 2015 is dit bedrag opgelopen tot 907,46 euro of 0,36% van al onze activa. In 2016 slonk onze voorraad tot 844,96 euro of 0,28% terwijl eind 2017 dit 869,22 euro bedroeg of **0,20%**

4.4.1.2 Vaste activa

Materiële en Immateriële vaste activa

Hier kunnen we de evolutie volgen van onze investeringsgoederen: de aanschafwaarde – de geboekte afschrijvingen en waardeverminderingen over de voorbije jaren.

De restwaarde vertegenwoordigde in 2014 nog 66.615,15 euro en we schreven 55.641,55 af waardoor een boekwaarde overbleef van 10.447,64 euro.

In 2015 werd een nieuwe lichte vrachtwagen aangekocht waardoor de waarde van onze vaste activa steeg tot 31.892,21 euro of 12,49% van al onze activa.

In 2016 kochten we enkel een tablet aan ten behoeve van inspecties van ons funerair erfgoed (Maksfun). De waarde van onze vaste activa daalde na afschrijvingen tot 24.094,75 of **8,04%** van al onze activa.

In 2017 dienden we door de uitbreiding van het team extra investeringen te doen: 2 nieuwe bestelwagens, laptops met toebehoren en wat meubilair. Onze vaste activa sloten daarom af op 80.601,88 euro of **18,26%** van alle activa.

4.4.2. Passiva

PASSIVA	Boekjaar	Vorig boekjaar
I. Schulden	45.961,94	15.478,12
A. Schulden op korte termijn	45.961,94	15.478,12
1. Schulden uit ruiltransacties	45.961,94	15.478,12
a. Voorzieningen voor risico's en kosten	0,00	0,00
b. Financiële schulden	0,00	0,00
c. Diverse schulden op korte termijn uit ruiltransacties	45.961,94	15.478,12
2. Schulden uit niet-ruiltransacties	0,00	0,00
3. Overlopende rekeningen van het passief	0,00	0,00
4. Schulden op lange termijn die binnen het jaar vervallen	0,00	0,00
B Schulden op lange termijn	0,00	0,00
1. Schulden uit ruiltransacties	0,00	0,00
a. Voorzieningen voor risico's en kosten	0,00	0,00
1. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	0,00	0,00
2. Overige risico's en kosten	0,00	0,00
b. Financiële schulden	0,00	0,00
c. Diverse schulden op lange termijn uit ruiltransacties	0,00	0,00
2. Schulden uit niet-ruiltransacties	0,00	0,00
II. Nettoactief	395.447,40	284.194,08
TOTAAL PASSIVA	441.409,34	299.672,20

4.4.2.1 Schulden

op korte termijn

Dit bedrag bevat voornamelijk de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing en RSZ alsook nog een paar leveranciersfacturen waarvan de factuur nog betrekking had op 2017 maar pas vereffend werden begin januari 2018.

4.3.3. Resultaatverwerking

Het verschil tussen het actief 441.409,34 euro (onze rijkdom) en passief 45.961,94 euro (onze schulden) geeft ons een netto-actief van 395.447,40 euro.

4.5 digitale rapporteringen

De jaarrekening in de BBC-suite bevat echter meer dan alleen maar een staat van kosten en opbrengsten en een balans. Om een volledig beeld te krijgen van de financiële toestand dienen volgende documenten bijgevoegd.

- _ Beleidsnota:
  - Doelstellingenrealisatie
  - J1: Doelstellingenrekening
- _ Financiële nota
  - J2: Exploitatier rekening (enkel totaal)
  - Investeringsrekening
    - J3: Investeringsverrichtingen van het financieel boekjaar (totaal)
    - J4: Rekening van de afgesloten investeringsenveloppen
  - J5: Liquiditeitenrekening
- _ Samenvatting algemene rekeningen
  - J6: Balans
  - J7: Staat van opbrengsten en kosten

Bij de jaarrekening hoort ook een toelichting die deze document verduidelijken. Ze bevat alle begeleidende en aanvullende informatie die niet in de jaarrekening zelf is opgenomen, maar die wel relevant is om de beslissing erover te onderbouwen. De boekhoudkundige toelichting van de jaarrekening omvat het volgende.

Toelichting bij de exploitatier rekening

- _ Verklaring van de belangrijke verschillen tussen de gerealiseerde en de gebudgetteerde ontvangsten en uitgaven
- _ TJ1: exploitatier rekening per beleidsdomein
- _ TJ2: evolutie exploitatier rekening

Toelichting bij de investeringsrekening

- _ Verklaring van de belangrijke verschillen tussen de gerealiseerde en de gebudgetteerde ontvangsten en uitgaven
- _ TJ3: investeringsverrichtingen per beleidsdomein
- _ TJ4: Evolutie investeringsverrichtingen
- _ TJ5: Stand van de kredieten per investeringsenveloppe
- _ TJ6: Evolutie liquiditeitenrekening

Overzicht van de verstrekte werkings- en investeringsverrichtingen

Toelichting bij de samenvatting van de rekeningen

- _ TJ7: Toelichting bij de balans
- _ Waarderingsregels
- _ Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Al deze documenten vormen samen de jaarrekening 2017 volgens de BBC-regels. Deze worden in digitale vorm aangeleverd aan het Agentschap Binnenlands Bestuur van de Vlaamse overheid via het digitaal loket. Daarnaast vereist de BBC-reglementering dat er aangiften per kwartaal gebeuren van alle financiële verrichtingen van het autonoom provinciebedrijf.

4.6 bedrijfsrevisor: nazicht jaarrekening 2017

Art. 236bis, § 1 van het provinciedecreet van 9 december 2005 (BS 29 december 2005) stipuleert het volgende:

“De controle op de financiële informatieverstrekking, op de jaarrekening en op de regelmatigheid van de verrichtingen weer te geven in de jaarrekening van het autonoom provinciebedrijf wordt uitgeoefend door één of meer commissarissen. Die commissarissen zijn erkende bedrijfsrevisoren en worden benoemd door de provincieraad. Zij zijn onderworpen aan de wettelijke en reglementaire bepalingen die hun ambt en hun bevoegdheid regelen.”.

Deze opdracht werd door de provincieraad voor de boekjaren 2015, 2016 en 2017 toevertrouwd aan:

DEGRANDE, VERSCHUEREN & Co - BEDRIJFSREVISOREN Burgerlijke Maatschap

Vertegenwoordigd door
Guido DEGRANDE
Bedrijfsrevisor – zaakvoerder

Op grond van deze wetsbepaling vloeit de bundel voort die de volgende verslagen bevat:

- _ commissarisverslag over de samenvatting van de algemene rekeningen en de toelichting bij de samenvatting van de algemene rekeningen binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) conform het provinciedecreet en de uitvoeringsbesluiten betreffende het boekjaar afgesloten op 31 december 2017 (art. 236bis, § 1 juncto 236, laatste lid van het provinciedecreet juncto het BBC-besluit en het Ministerieel besluit BBC);
- _ commissarisverslag inzake de controle voor het boekjaar 2017 op de financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) (art. 236bis, § 1 juncto 236, laatste lid van het provinciedecreet juncto het BBC-besluit en het Ministerieel besluit BBC);
- _ commissarisverslag over de niet-financiële informatieverstrekking binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC) betreffende het boekjaar afgesloten op 31 december 2017 (art. 236bis, § 1 juncto 236, laatste lid van het provinciedecreet juncto het BBC-besluit en het Ministerieel besluit BBC).

Deze 3 verslagen dienen in onderlinge samenhang te worden gelezen en kunnen niet afzonderlijk van elkaar worden gezien of gebruikt.

Voor het boekjaar 2017 leverde de bedrijfsrevisor na grondige controle deze verslagen af met een “oordeel zonder voorbehoud”. Dit betekent dat de boekhouding een getrouw beeld geeft van het vermogen en de financiële toestand van het APB Monumentenwacht per 31/12/2017

5

Personeel

5.1 personeelsuitbreiding

De evolutie van het personeelsbestand is geschetst in het jaarverslag 2014. Na een snelle groei in de eerste jaren van Monumentenwacht is sinds 1998 het aantal medewerkers gestagneerd op 6 wachters en een secretaris-coördinator. Het jaar 2017 heeft daar uiteindelijk een kentering in gebracht dankzij de beslissingen van de Raad van Bestuur gevolgd door de deputatie en provincieraad die akkoord waren met een verhoging van de dotatie aan Monumentenwacht West-Vlaanderen (zie jaarverslag 2016 p. 51). Het team kon in de loop van 2017 uitbreiden met twee voltijdse eenheden: een bouwkundige wachter en een interieurwachter, tegemoet komend aan de lang geformuleerde personeelsambities. Essentieel daarbij is dat een versterking van de kerntaken van Monumentenwacht noodzakelijk is vooraleer nieuwe ambities in te plannen.

Op 1 augustus 2017 zijn twee vrouwelijke monumentenwachter Sara Huycke (interieur) en Sofie Lambein (bouwkunde) in dienst gekomen als laureaten van een aanwervingsprocedure. Na de vervanging van de eerste pensionering binnen Monumentenwacht medio 2012 door Tracy Maenhout, heeft de vervrouwelijking van het mannelijke team zich

hiermee resoluut doorgezet. De wervingsprocedure was reeds ingezet in het najaar van 2016 met een goedkeuring door de Raad van Bestuur van de procedurestappen, timing, jurysamenstelling, profiel- en functie-omschrijving, en bekendmaking van de vacatures. Vertrekpunt daarbij was uiteraard de rechtspositieregeling waarin het kader van aanwervingen reeds bepaald is. In de bekendmaking is geopteerd om vrij breed te werven en kandidaten met een verschillende achtergrond toch kansen te geven. Daarvoor kwamen veel diploma's in aanmerking maar er is toch een bachelorsdiploma vooropgesteld als basisvereiste. Anderzijds is ook een minimum aan beroepservaring gevraagd.

Reeds in december 2016 is de bekendmaking van de twee vacatures gepubliceerd geweest waarbij op diverse kanalen gemikt werd zowel digitaal als print. Hoofdpartners waren Jobat, Roularta (Streekpersoneel, KW) en VDAB met elk een eigen bereik lokaal, regionaal of Vlaams. Kwestie was om zo breed mogelijk bekend te maken langs zoveel mogelijk media want de functie van monumentenwachter is zo specifiek dat daar niet zoveel beschikbare kandidaten voor zijn. Er is dan ook een grote inspanning geleverd op dat vlak om de vacatures te adverteren en publiceren in allerlei digitale kanalen zoals die van de provincie en Monumentenwacht zelf, maar ook allerlei erfgoedorganisaties, het onderwijs en de bouwsector. Aangezien de kandidatuurstelling over de jaarwende heen liep (tot 20 januari 2017) is er kort na nieuwjaar een hernieuwde oproep gebeurd in bepaalde media.

Het resultaat mag dan ook een bescheiden succes genoemd worden want voor bouwkunde dienden zich initieel 20 kandidaten en voor interieur 18 kandidaten aan, wat na een eerste selectie op CV beperkt werd tot respectievelijk 10 en 14. Met beide jury's of

selectiecommissie zijn in februari duidelijke afspraken gemaakt inzake een afgestemde werkwijze van testen, vraagstelling en beoordeling en de praktische organisatie. Daarvoor is een model van beoordelingsfiche opgemaakt voor alle kandidaten met een aantal parameters rekening houdende met een bepaalde 'gewicht' aan elke parameter en dit zowel voor de mondelinge als praktische proef. De twee jury's waren evenwichtig samengesteld met vertegenwoordigers uit eigen team, de koepel, andere monumentenwachten en een personeelsdeskundige-psycholoog, voorgezeten door de gedelegeerd bestuurder en geassisteerd door de administratief coördinator.

Gezien de specifieke functie van monumentenwachter is gekozen om eerst een mondelinge en dan een praktische proef te organiseren om kandidaten goed te kunnen peilen op bepaalde competenties en vaardigheden die eigen zijn aan de job. De competentiegerichte interviews vonden plaats op 7 maart voor bouwkunde en 8 maart voor interieur. Daaruit zijn telkens 6 kandidaten weerhouden voor de praktische proeven, respectievelijk op 27 en 28 maart. De praktische proeven werden georganiseerd in de OLV-kerk te Damme voor bouwkunde en de Sint-Andreaskerk te Sint-Andries voor interieur, waar het team van monumentenwachters ook de kandidaten kon meevolgen. Tenslotte zijn er 5 kandidaten voor bouwkunde en 4 kandidaten voor interieur als geslaagd uit beide proeven overgebleven met als laureaten Sofie Lambein en Sara Huycke. De andere geslaagden vormen de werfreserve, dit alles als dusdanig beslist in de Raad van Bestuur van 19 april 2017.

Na de bestuursbeslissing kon de bekendmaking aan de kandidaten afgewerkt worden met het peilen naar beschikbaarheid voor de laureaten. Uiteindelijk bleek dat beiden pas een paar maanden later in dienst konden komen aangezien ze alle twee beroepsactief waren in andere jobs waar aangegane engagements nog moesten afgewerkt worden. Beiden hadden ook het voordeel dat zij beroepservaring hadden bij Monumentenwacht,

zowel recentelijk als in een verder verleden zodat ze sneller inzetbaar waren. Na de administratieve plichtplegingen konden Sofie en Sara vanaf 1 augustus hun job aanvangen bij Monumentenwacht West-Vlaanderen.

Reinoud Van Acker is in 2014 door de Raad van Bestuur aangesteld tot gedelegeerd bestuurder en Stefaan Carlier tot administratief coördinator. Met de transitie van de bevoegdheden cultuur, welzijn jeugd en sport vanaf 1/1/2018 in het vooruitzicht moest ook de positie van de twee coördinatoren duidelijk worden want zij zijn initieel elk halftijds gedetacheerd respectievelijk met andere opdrachten bij de diensten cultuur en welzijn. Deze taken waren echter uitdovend in de loop van 2017 en bovendien beliep de inzet van beiden voor Monumentenwacht nagenoeg 100% zodat deze kwestie aan de deputatie voorgelegd werd. Uiteindelijk heeft de deputatie beslist om de administratief coördinator voor 100% toe te wijzen aan Monumentenwacht en de gedelegeerd bestuurder nog in te zetten voor flankerende erfgoedopdrachten en overlegfora. Stefaan Carlier heeft dan april 2017 zijn bureau geïnstalleerd in de kantoren van Monumentenwacht terwijl Reinoud Van Acker daar al gevestigd was sinds 2014. Ook in de loop van 2017 hebben de 2 coördinatoren zich nagenoeg voltijds verder ingezet voor de goede werking van Monumentenwacht. Beiden werkten heel nauw samen om alle beleidsmatige, administratieve en financiële processen in goede banen te leiden met korte overlegmomenten meerdere keer per week.

5.2 integratie en inwerktijd

De job van monumentenwachter vergt een specifieke aanpak inzake opleiding. Er komen immers heel wat aspecten bij kijken: inspectie-ervaring, schadebeelden herkennen en interpreteren, materialenkennis, klimvaardigheden en laddergebruik, rapporten schrijven, rapportage- en databanksoftware aanleren, expertise-opbouw, relatie met de abonnees, enz... En dit alles met aandacht voor integratie binnen het team en kennismaking met de koepel en andere monumentenwachtverenigingen onder andere via bepaalde overlegfora. Dit maakt dat de opleiding of inwerktijd voor monumentenwachter toch een hele tijd in beslag neemt.

Een deel van de opleiding wordt door de koepel Monumentenwacht Vlaanderen georganiseerd zoals industriële touwtechnieken, softwareprogramma's en specifieke expertise workshops (zie ook punt 5.5). Met de indiensttreding van de twee nieuwe collega's hadden we het geluk dat zij beiden al bij Monumentenwacht gewerkt hadden en dus al vertrouwd waren met onze werkwijze. Uiteraard bleef een inwerktijd zinvol zoals ook voorzien in de rechtspositieregeling een periode van zes maanden. Daarbij zijn er drie belangrijke momenten van gesprek met de coördinator namelijk bij indiensttreding, een tussentijds gesprek na 3 maanden en een evalueerend gesprek na 6 maanden. Daarna kan de definitieve aanstelling aan de Raad van Bestuur voorgelegd worden (wat gepland is voor februari 2018). Uiteraard blijven de dagelijkse contacten op de werkvloer minstens even belangrijk zowel met de collega-wachters als met de coördinatoren.

Binnen het West-Vlaamse team zijn afspraken gemaakt dat de nieuwe bouwkundige wachter met alle inspectieteams meermaals op inspectie gaat en alles grondig mee volgt. Elk heeft zowat een eigen manier van inspecteren en rapporteren en het is daarbij de kwestie om zich een eigen stijl eigen te maken die voldoet aan de kwaliteitsnormen. Geleidelijk aan heeft zij daarna de rapportage opgemaakt van bepaalde gebouwen en uiteindelijk na een viertal maanden enkele dossiers van diverse wachters overgenomen. De interieurwachter heeft zijn nieuwe collega onmiddellijk op sleptouw genomen bij zijn inspecties waarbij een spontane taakverdeling tot stand kwam. De inwerktijd was in december 2017 nog steeds lopende maar de tussentijdse resultaten waren voor beide collega's zeker bemoedigend te noemen.

5.3 meubilair en materiaalaankoop

De twee aanwervingen hebben natuurlijk een enorme impact op heel wat uitgavenposten: niet alleen loonkosten maar ook meubilair, bureautica, materiaal, voertuigen, verzekeringen enz ... In de loop van 2017 is dan ook heel wat materiaal aangekocht zodat de twee nieuwe collega's van bij het begin alle faciliteiten hadden om hun takenpakket op een degelijke manier te kunnen aanvaarden en verder zetten. In eerste instantie gaat het daarbij om kantoormeubilair waarbij de kosten konden beperkt worden door het overnemen van meubilair van de diensten in transitie. Hardware diende echter wel nieuw aangekocht te worden en bepaalde software geïnstalleerd. Andere zaken op maat zoals werkkledij en klimgerief, konden pas aangeschaft na de indiensttreding. Bijzondere aankopen waren de twee nieuwe dienstwagens: één voor interieur en één voor bouwkunde, die bovendien nog volledig moesten ingericht worden en voorzien van een ladderlift. De uiteindelijke levering gebeurde in de loop van het najaar. Ook een smartphone volgde snel. Beide collega's waren na enkele maanden volledig geïnstalleerd. Voor een goede uitvoering van de job is het immers van belang dat de medewerkers over een volledig set aan kwalitatief werkmateriaal beschikt. Het was ook een gelegenheid dat bepaalde werkmaterialen van het team die aan vernieuwing toe was, aangekocht werd. Dit alles gebeurde binnen het beschikbare budget.

5.4 vakbondsoverleg

Na de installatie van het vakbondsoverleg bij het APB Monumentenwacht in 2014, het zogenaamde BOC-HOC (bijzonder en hoger overlegcomité), is de samenstelling van het vakbondsoverleg in 2016 gewijzigd door verschuivingen binnen de respectievelijke organisaties. Dit bleef voorlopig nog zo in 2017 maar na de transitie van de provinciale diensten cultuur, welzijn, jeugd en sport, zal de samenstelling in 2018 opnieuw moeten aangepast worden.

De vertegenwoordiging in 2017 bestaat uit volgende afgevaardigden (zoals ook opgenomen in het arbeidsreglement):

- _ namens het ACV-openbare diensten: Johan Beernaert, Lieven Vergauwen, Glenn Gevaert
- _ namens het ACOD: Kristof Noë, Dimitri Vanliefde, Peter Focquaert
- _ namens het VSOA: Ingrid Daveloose, Geert Dyserinck
- _ voor de werkgever: Myriam Vanlerberghe en Reinoud Van Acker
- _ vanuit de personeelsdienst van de provincie: Hilde Vandromme

In de loop van 2017 heeft er een vergadering plaatsgevonden met de afgevaardigden van de vakorganisaties. Aanleiding was de nieuwe regelingen inzake zorgkrediet en het onbetaald verlof ter vervanging van de loopbaanonderbreking door de Vlaamse overheid, wat een aantal aanpassingen in de rechtspositieregeling vereiste. Bij het provinciebestuur zijn deze wijzigingen eerst gebeurd in de RPR die ook moeten doorgetrokken worden in de RPR van de agentschappen om de uniformiteit te bewaken.

Met de oprichting van het nieuw autonoom provinciebedrijf VONK (de fusie van de School voor Bestuursrecht en WIVO, het opleidingscentrum voor lokale besturen), is een gezamenlijk vakoverleg georganiseerd begin juni 2017 aangezien beide organisaties geconfronteerd werden met deze wijzigingen en de vertegenwoordiging vanuit de vakorganisaties dezelfde is. Deze vergadering werd voorgezeten door de voorzitter van Vonk apb. De installatie van het Vlaamse zorgkrediet werd ingeschreven in de RPR evenals de uitgebreide regelingen voor onbetaald verlof.

De regeling voor loopbaanonderbreking, verbonden aan een onderbrekingsuitkering en een vervangingssysteem door werkzoekenden, werd afgeschaft in september 2016 na een jarenlange werking op federaal en Vlaams niveau. Ter compensatie is het Vlaamse zorgkrediet ingevoerd waarbij bepaalde werknemers uit de openbare sector recht hebben op een gedeeltelijke of volledige onderbreking met vergoeding voor een aantal specifieke omstandigheden: ouderschapsverlof voor opvoeding van kinderen tot en met 12 jaar, verlof voor het verstrekken van medische zorgen van een familielid, verlof voor verstrekken van palliatieve zorgen en verlof voor specifieke beroepsgerelateerde opleidingen.

Tegelijk is ook de regeling van onbetaald verlof uitgebreid. Tot voor kort bestond dit recht slechts uit 20 dagen onbetaald verlof per jaar in losse dagen te nemen. Dit recht per dag blijft evenwel bestaan (bij voorbeeld voor overmachtsituaties). Maar met de wijziging van de RPR is dit stelsel uitgebreid naar diverse formules van deeltijds of voltijds onbetaald verlof te nemen in een afgebakend aantal maanden soms gekoppeld aan leeftijdsgrenzen (ten behoeve van bepaalde vormen van loopbaanuitbreiding). In bepaalde beperktere gevallen gaat het om een recht, in meer uitgebreide gevallen betreft het een gunst.

Na enkele aanpassingen werd het arbeidsreglement bekrachtigd in een protocol van akkoord.

5.5 opleiding, vorming en bijscholing

Het belang van permanente vorming en training voor Monumentenwacht is uitvoerig beschreven in het jaarverslag 2014. Niet alleen klimtechnieken dienen jaarlijks geoefend en getraind maar ook constante expertise-opbouw is noodzakelijk. Tenslotte stelt zich nog de ontwikkeling en geleidelijke implementatie van vernieuwde rapportagesoftware waar ook weer opleiding voor nodig is. Een efficiënte en kwalitatieve organisatie is een lerende organisatie. De koepelvereniging Monumentenwacht Vlaanderen vzw neemt hier ook een belangrijke rol voor haar rekening door het organiseren van de klimtrainingen en opleidingen op maat van de wachters waar mogelijk.

Het vormingsreglement vormt een principieel kader voor allerlei praktische afspraken omtrent vorming en opleiding. In de praktijk wordt uitgekeken naar relevant vormingsaanbod en al dan niet ingegaan op allerlei initiatieven die zich aanbieden. De voorstellen komen via diverse kanalen binnen en worden besproken op het teamoverleg waaruit praktische afspraken volgen inzake deelname en inschrijvingen, documentatie, inhoudelijke terugkoppeling enz... Eén van de wachters neemt de taak op zich om een jaaroverzicht bij te houden van alle gevolgde opleidingen door elke wachter.

Een belangrijk aandeel van de gevolgde opleidingen bestaat dus uit klimtrainingen wat een onderdeel uitmaakt van het veiligheidsbeleid (zie hoofdstuk 6) alsook de jaarlijkse EHBO-bijscholing. Daarnaast zijn er meerdere studiedagen, workshops of infosessies gevolgd omtrent onderwerpen die verband houden met de opdracht van Monumentenwacht zowel bouwkunde als interieur. In 2017 waren dat in totaal 14 opleidingsinitiatieven

waar één of meerdere van onze wachters aan hebben deelgenomen. Uitzonderlijk volgt het volledige team een bepaalde studiedag als dit relevant is voor de job.

- 14/02/17 Opleiding Metselwerk (Patrick, Tracy)
- 16/02/17 EHBO/ alle wachters, Reinoud en Stefaan
- 20/02/17 Klimoefening Zonnebeke (alle wachters)
- 21/04/17 WTA Roosendaal (Patrick, Tracy)
- 11-12/05/17 Teambuilding (alle wachters + Reinoud en Stefaan)
- 15/06/17 Gent BTW opleiding (Stefaan)
- 29/06/17 Klimoefening POM (alle wachters)
- 15/09/17 Opleiding herbestemming in Gent (Brecht, Sara, Alex, Sofie)
- 19/09/17 Klimoefening Provinciaal Hof (alle wachters)
- 29+30/09/17 Renoresto beurs Gent + lezingen (Reinoud, Peter, Patrick, Tracy, Sofie)
- 16/10/17 Studiedag Resistograaf Diest (Brecht en Alex)
- 26/10/17 Mechelen opleiding asbest (Sara en Sofie)
- 17/11/17 Antwerpen WTA (Tracy, Patrick, Jean-Pierre, Alex, Sofie)
- 23+24/11/17 Studiedag BRK beroepsvereniging restauratoren (Sara)
- 28/11/17 Klimoefening EHBO Zonnebeke (alle wachters)
- 30/11/17 Opleiding schilderijen (Sara)
- 06/12/17 Metaal leper (Brecht en Sara)
- 11/12/17 Antwerpen Maksbo (Tracy, Peter, Patrick, Alex, Sofie, Reinoud)
- 13/12/17 Elektriciteit en gebruik van stellingen (Sara en Sofie)

Uit dit alles blijkt dat elke wachter gemiddeld een viertal opleidingen bijgewoond heeft in 2017. De koepel hanteert een richtinggevend kader van gemiddeld 6 opleidingen per jaar naast de 6 klimtrainingen. Ondanks de opleidingsperiode van de 2 nieuwe collega's is dit aantal dus niet overschreden, eerder integendeel. Dit heeft voor een deel te maken met

het aanbod dat in de eerste helft van het jaar beperkt was en anderzijds ook met het feit dat bepaalde wachters slechts een paar opleidingen gevolgd hebben wegens deeltijds werk of lange staat van dienst. De bijscholing van de nieuwe wachters concentreerde zich de eerste maanden trouwens ook op interne opleidingen binnen het eigen team.

In 2017 is er geen interprovinciale ontmoetingsdag georganiseerd geweest mede door de vieringen 25 jaar Monumentenwacht in elke provincie. Omdat normaalgezien West-Vlaanderen aan de beurt is, hebben wij dat op de planning gezet voor 2018. Dan organiseren we een bijeenkomst voor alle medewerkers uit de 5 provincies (monumentenwachters maar ook administratief personeel en coördinatoren).

5.6 teamoverleg en teambuilding

Een belangrijk element in de werking van Monumentenwacht is het periodieke teamoverleg waarbij de twee coördinatoren samen met alle monumentenwachters allerlei praktische zaken bespreken die zowel de dagelijkse werking aangaan als nieuwe ontwikkelingen bij Monumentenwacht en in de erfgoedsector. In 2017 hebben 7 teamvergaderingen plaatsgevonden (16 januari, 20 maart, 28 april, 16 juni, 21 augustus, 24 oktober en 5 december). Het maandelijks ritme bleek niet meer houdbaar te zijn en is sinds 2016 opengetrokken naar een zes-wekelijkse periodiciteit, afhankelijk van de agenda van de teamleden. In een voorbereidend document kan iedereen punten ter bespreking noteren die dan in een agenda voor het overleg opgenomen worden. De bespreekpunten worden ingedeeld in een aantal rubrieken om het overzichtelijk te houden, maar ook als checklist om een aantal items niet te vergeten, namelijk: 1. Inspecties en rapportage, 2. databank en abonnees, 3. ICT, 4. nieuws uit de koepel, 5. opleidingen, 6. feedback uit de Raad van Bestuur en de provincie, 7. interne dienstafspraken en 8. Variapunten. Zo keren regelmatig bepaalde onderwerpen terug indien er relevant nieuws is.

Op deze vergadering worden ook de nieuwe abonnees die zich hebben aangemeld, verdeeld onder de wachters. Dit is tevens het forum waarop wordt teruggekoppeld vanuit diverse overlegplatforms van Monumentenwacht Vlaanderen en daarbuiten en waarop het aanbod van opleidingen wordt overlopen. In 2017 is er minder discussie gevoerd over de rapportagesoftware Maksbo omdat de focus lag op de aanwerving en opleiding van twee nieuwe wachters. In 2016 was al beslist om de implementatie ervan uit te stellen totdat er een gebruiksvriendelijker versie is dat beter tegemoet komt aan de verzuchtingen van de wachters (zie ook hoofdstuk 7). Ook gebeurt het dat soms gasten uitgenodigd worden op het teamoverleg om bepaalde onderwerpen toe te lichten wat ook in 2017 voorgevallen is.

Een jaarlijkse traditie is ook de teambuilding waarbij het volledige team van zes wachters enkele dagen samen allerlei activiteiten doen. Dit blijft van belang om de onderlinge banden aan te halen buiten de beroepensfeer want een goede verstandhouding is absoluut nodig bij risicovolle situaties. De twee coördinatoren sluiten voor de helft van het

programma aan. Sinds 2015 is de formule aangepast naar een driedaagse met maximaal 2 overnachtingen op maximaal een halve dagreis afstand. Onderdeel van de teambuilding zijn steevast een klimactiviteit en een sportieve activiteit, naast een natuurverkenning en een cultureel erfgoedbezoek. In 2017 heeft de teambuilding plaatsgevonden in Chairière bij Vresse aan de Semois van 10 tot 12 mei.

5.7 opstart van een nieuwe evaluatiecyclus

Middels een aanpassing van de RPR is in 2016 de evaluatiecyclus van Monumentenwacht gewijzigd naar analogie van de RPR van het provinciebestuur. In plaats van een tweejaarlijkse cyclus met 3 formele momenten is het vereenvoudigd naar een jaarlijks evaluatiegesprek van het verlopen werkjaar in het begin van het werkjaar en tegelijk een planningsgesprek voor het komende werkjaar. Dit werd voor de eerste keer toegepast in januari 2017 met de zes wachters. In deze jaarlijkse cyclus wordt een eenvoudiger systeem gehanteerd in een meer open gespreksvorm en met een sterkere input en initiatief van de wachters zelf. Het plannings- en evaluatieformulier is ook gereduceerd tot een A4 met enkele aandachtspunten en afspraken voor de toekomst.

Voor de twee nieuw aangeworven wachters in 2017 verloopt de evaluatie uiteraard anders zoals geschetst in punt 5.2. Het betreft een inwerkperiode met 2 formele gespreksmomenten die moeten genotuleerd worden conform de rechtspositieregeling. Een eerste tussentijds gesprek had plaats eind oktober en een evaluatiegesprek na zes maanden is gepland eind januari 2018. Daarna, vanaf januari 2019 schakelen de twee nieuwe wachters zich in de evaluatiecyclus van de rest van het team.

Zoals aangegeven in vorige jaarverslagen, hebben we hier te maken met een team van deskundigen in een zeer specifiek vakgebied met een jarenlange ervaring. Bovendien hebben zij van bij de aanvang zeer autonoom en zelfstandig moeten werken zonder al te veel aansturing, evenwel onder een gecentraliseerde en eenduidige werkwijze onder coördinatie van de koepel Monumentenwacht Vlaanderen. Ook het functioneren in teamverband per twee wachters op inspecties vergt een specifieke attitude die stevig ingeburgerd is. Tenslotte hebben de wachters elk een eigen relatie met de abonnees of klanten opgebouwd.

Dat alles vereist een aangepaste manier van omgaan met het instrument van evaluatie. We zijn er ons goed van bewust dat dit slechts één en bovendien een zeer formele manier is om de medewerkers te evalueren. Minstens even belangrijk is het dagelijkse contact op de werkvloer en de afspraken, aanpak en bijsturingen die daaruit voortvloeien evenals het periodieke teamoverleg en de teambuilding.

6

Preventie en veiligheid

6.1 het veiligheidsbeleid van Monumentenwacht

Gezien de doorgedreven inspecties tot de moeilijk bereikbare plaatsen toe (zoals kruipkelders, zolders, daken, goten, torens enz...), en het regelmatige gebruik van industriële touwtechnieken, spreekt het voor zich dat veiligheid een belangrijk aspect is voor Monumentenwacht. Tot voor kort (2014) werd het veiligheidsbeleid van de 5 provinciale monumentenwachtverenigingen volledig gecoördineerd door de koepel Monumentenwacht Vlaanderen vzw onder aansturing van de preventieadviseur Eric De Bleser. Met de inkanteling van 4 van de 5 verenigingen in 2014 en omvorming van MoWa West-Vlaanderen naar een APB is daar verandering in gekomen (zie jaarverslag 2014) maar blijven de principes wel overeind staan. De provinciale preventieadviseurs zijn nu rechtstreeks verantwoordelijk voor het preventie- en veiligheidsbeleid van de monumentenwachten, voor het APB is dat de interne preventieadviseur (zie verder).

Niettemin is er, door de heel eigen werking van Monumentenwacht met een aantal specifieke risicofactoren zoals werken op grote hoogtes, een nauwe samenwerking nodig met de koepel en zijn preventieadviseur dat uitmondt in een periodiek overleg (zie punt 6.2).

De provinciale preventieadviseurs die weinig vertrouwd zijn met de materie van industriële touwtechnieken kunnen aldus beroep doen op de expertise ter zake van de preventieadviseur van de koepel.

Een sleutelinstrument voor deze interprovinciale samenwerking vormt een afsprakennota opgemaakt en goedgekeurd door de 5 provinciale monumentenwachtverenigingen, om de onderlinge relaties duidelijk af te spreken. Met deze nota engageren zij zich om het veiligheidsbeleid van de koepel verder te zetten. Hetzelfde geldt voor het Globaal Preventieplan (GPP) dat door de preventieadviseur van de koepel is opgesteld en tegelijk kan gelden als GPP of het kader van het veiligheidsbeleid voor de provinciale monumentenwacht-organisaties. Dit plan is een algemeen kader voor een meerjarige preventie- en veiligheidsbeleid bij Monumentenwacht. Daaruit komen dan de jaarlijkse actieplannen (JAP) voort. Deze twee documenten zijn dan ook formeel goedgekeurd door de Raad van Bestuur van het APB in februari 2015. Het algemene wettelijke kader tenslotte is de wet op welzijn op het werk van 4/8/1995 en alle daaruit voortvloeiende wetswijzigingen en uitvoeringsbesluiten.

Een aantal concrete acties en maatregelen vormen de ruggengraat van het veiligheidsbeleid van Monumentenwacht:

- _ degelijke opleiding in industriële touwtechnieken en regelmatige training ervan
  - _ syllabus touwtechnieken die permanent geactualiseerd wordt
  - _ onthaal van nieuwe medewerkers en kennismaking met het veiligheidsbeleid
  - _ kwaliteitscontrole bij aankoop van PBM's en CBM's (persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen), indienststellingen en jaarlijkse keuringen
  - _ de veilige uitrusting van de werkposten en de dienstvoertuigen inclusief EHBO-middelen
  - _ brandpreventieve maatregelen van de arbeidsplaatsen
  - _ de opmaak van veiligheidsinstructiekaarten voor veilig handelen in bepaalde situaties of met bepaalde werktuigen, toestellen of instrumenten
  - _ de permanente evaluatie van alle vormen van (arbeids-)ongevallen ter preventie
  - _ jaarlijks medisch onderzoek en andere controles door de arbeidsgeneesheer
  - _ opvolging psycho-sociale aspecten op het werk;
- opvolging documenten zoals arbeidsreglement, GPP, jaaractieplan, verslagen, risico-inventarisatie, ...

De klimtrainingen worden per provincie georganiseerd en omvatten 6 trainingdagen per jaar. Daaronder valt doorgaans een klimtraining met EHBO-technieken, gegeven door een gespecialiseerde docent. De wachters van MoWa West-Vlaanderen plannen zelf hun trainingdagen in gespreid over het jaar en zoeken geschikte locaties om deze uit te voeren. Dit kan een object met toren zijn maar evengoed een indoor-locatie die daarop voorzien is zoals een brandweerkazerne of een klimzaal. De preventieadviseur van de koepel sluit minstens één keer per jaar aan zodat hij de evolutie van de wachters kan meevolgen en om nieuwe technieken of toestellen uit te proberen. Ook één keer per jaar gaat een klimtraining door in een goed uitgeruste professionele klimzaal in het Antwerpse waar uitgebreid kan geoefend worden op alle mogelijke situaties. De afspraak met de pre-

ventieadviseur van de koepel is dat er om de drie jaar een test afgenomen wordt om de klimvaardigheden van de wachters te evalueren.

Met het oprichten van het APB is wettelijk ook een IDPB of interne dienst voor preventie en bescherming op het werk geïnstalleerd met een interne preventieadviseur (IPA). Gezien de kleine schaal van de organisatie met 6 werknemers, komt dit erop neer dat de gedelegeerd bestuurder als IPA kan optreden na het volgen van een opleiding PA niveau III (zie jaarverslag 2014). Hij wordt hierin bijgestaan door de PA van de koepel en door de externe preventiedienst Securex waarbij het APB aangesloten blijft.

In 2017 is voor de opnieuw een volledig jaarverslag IDPB doorgegeven aan de FOD WASO (Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg) omdat 2015 het eerste volledige jaar als APB betrof. Voordien werd dit door de preventieadviseur van de koepel afgehandeld ten behoeve van de provinciale monumentenwachtverenigingen. Nu moeten we dat zelf doen. Dit gebeurt via een digitaal formulier downloadbaar via de website van deze federale overheidsdienst.

Veel aandacht gaat daarbij naar arbeidsongevallen. Bij Monumentenwacht West-Vlaanderen waren er in 2017 geen arbeidsongevallen te noteren, enkel slechts 1 licht 'ongeval' zonder kwetsuren en zonder materiële schade. Eigenlijk kan het geen ongeval genoemd worden maar is er eerder een ongeval vermeden omdat bij een inspectie met touwtechnieken bij een controle vooraf ontdekt is dat bij een touw de mantel doorgescheurd was. Dit touwonderdeel werd uiteraard niet meer gebruikt en is uit dienst gesteld. Sinds 2015 is er ook groeiende aandacht voor dergelijke schier-ongevallen. Deze worden nauwlettender bijgehouden samen met andere soorten van ongevallen.

6.2 risico-analyse en digitalisering van veiligheidsmaatregelen

Bij elk object of te inspecteren gebouw zijn in de centrale databank een aantal velden voorzien voor het bijhouden van de risico's als een beperkte vorm van risico-inventarisatie (RI). Dit houdt concreet in dat een categorie van risicoklasse moet opgegeven worden: 1. laag risico of 2. gemiddeld risico (o.a. gebruik van ladders) of 3. hoog risico (o.a. gebruik van touwtechnieken). Eventueel kan ook 'onbekend' opgegeven worden maar dit wordt best zoveel mogelijk vermeden. De inschatting daarvan gebeurt volledig door de bouwkundige wachter en soms aanvullend door een interieurwachter. Alternatief kan er ook een risicopercentage ingevuld worden. Er zijn ook velden voorzien voor eventuele aanwezigheid van al dan niet genormeerde ladderhaken, de inspectieduur en een vrij veld voor allerlei opmerkingen. Daar kan de wachter meer detailinformatie kwijt of aandacht vestigen op specifieke risico's verbonden aan dit gebouw. Ook is er de mogelijkheid om documenten toe te voegen zoals plannen met risicopunten. Tenslotte is er een knop voorzien waar werkinstructies inzake veiligheid uit een lijst kunnen opgehaald worden.

Er zijn in het verleden lange discussies gevoerd binnen Monumentenwacht of deze

risico-analyse niet gedetailleerder moest gebeuren aan de hand van een zeer uitvoerige lijst van risicofactoren. Sommigen gebruiken een plan waarop de concrete risicopunten in een gebouw aangeduid worden. Probleem is dat dergelijke uitvoerige vormen van risico-analyse nauwelijks toegepast worden wegens te omslachtig en moeilijk vol te houden. Bovendien evolueert de RI permanent, zeker van een historisch gebouw dat sterker aan verval onderhevig is. Een echte goede risico-analyse kan eigenlijk pas ter plaatse tijdens een inspectie opgesteld worden terwijl het ook de bedoeling is om vooraf de risico's te kennen. Na een eerste inspectie kan de wachter al een goede RI invullen die daarna bij elke periodieke herhaalsinspectie moet herzien en eventueel aangepast worden. Bij Monumentenwacht West-Vlaanderen is geopteerd om vooral de risicoklasse in te voeren bij elk gebouw en deelgebouw en eventueel waar nodig aanvullingen of opmerkingen in het vrije veld of als bijlage toe te voegen.

In de centrale databank is ook een tool ontwikkeld voor het bijhouden van ongevallen waarin enkele basisgegevens ingevoerd kunnen worden (datum, plaats, aard van het ongeval, betrokkenen, gevolgen enz ...). Met de omvorming van Citrix naar iMaks eind 2016 is ook deze tool volledig meegenomen en zijn de beschikbare data overgezet. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen vier soorten ongevallen:

- _ een arbeidsongeval aan te geven bij de verzekering (en soms aan de sociale inspectie ongeval van een zwaar ongeval)
- _ een EHBO-ongeval met lichte kwetsuren die zelf of met hulp van collega's of omstanders behandeld geweest is zonder werkverlet tot gevolg
- _ een schier-ongeval is een licht ongeval zonder kwetsuren en zonder werkverlet
- _ een (verkeers-)ongeval naar en van het werk

6.3 overleg Welzijn op het Werk (WOW)

Een rechtstreeks gevolg van de afsprakennota tussen de koepel en de 5 provinciale monumentenwachtverenigingen is een periodiek overleg van de 6 preventieadviseurs, meestal bijgestaan door een monumentenwachter uit elk team, aangesteld voor de praktische opvolging van preventie en veiligheid. Deze groep komt met de naam WoW (Welzijn op het Werk) minstens 3 keer per jaar samen onder voorzitterschap van de preventieadviseur van de koepel. Ook in 2017 hebben drie vergaderingen plaatsgevonden (25 januari, 28 juni en 3 oktober) telkens in 'den Wolsack' te Antwerpen, in de kantoren van Monumentenwacht Vlaanderen vzw.

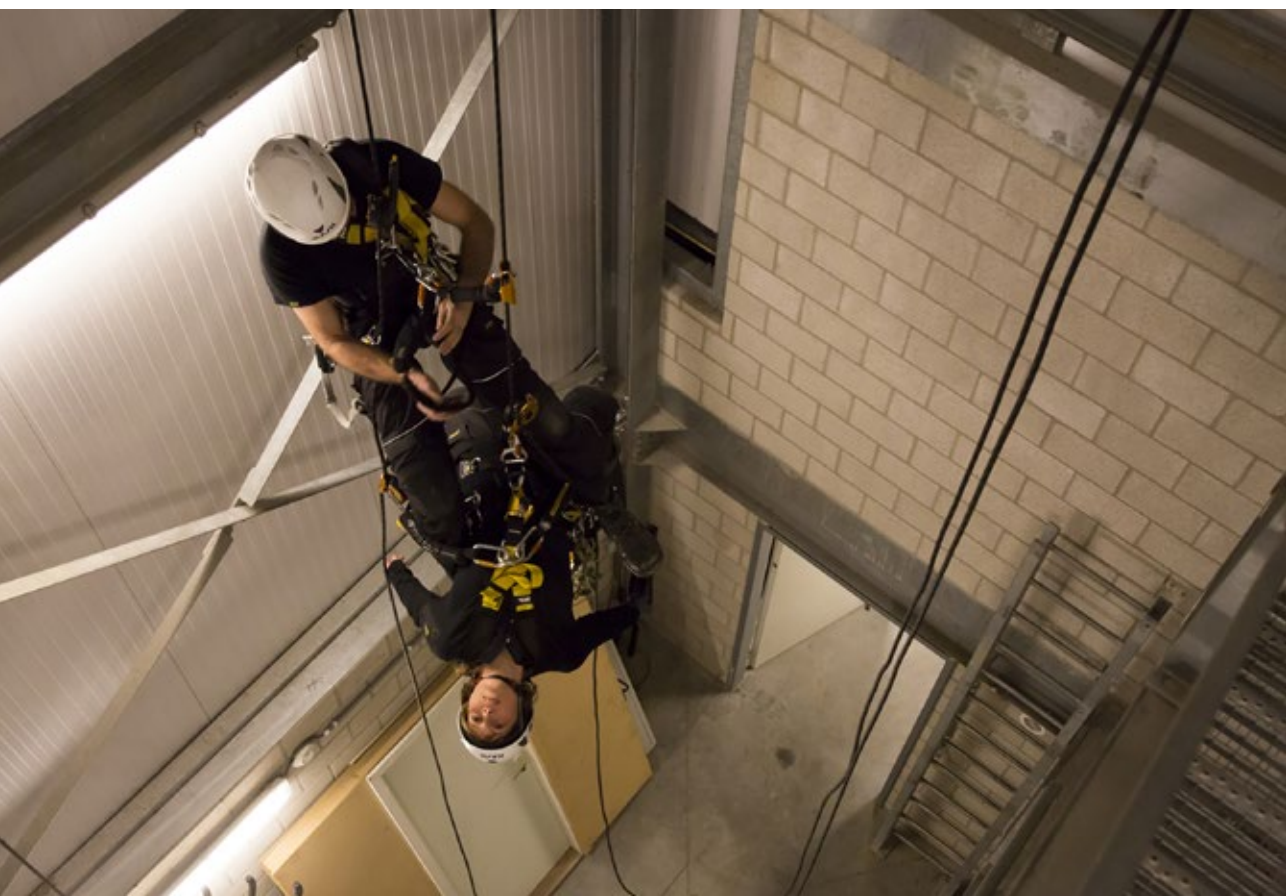
Er zijn enerzijds vaste besprekingspunten die terugkeren:

- _ de arbeids- en andere ongevallen in elk provinciaal team
- _ aankoop en keuringen van PBM's
- _ de opvolging van het jaaractieplan
- _ de bespreking van de maandverslagen van de PA van de koepel
- _ de opvolging van het opleidingsprogramma en de klimtrainingen
- _ de opvolging van het JAP en de opmaak van het volgende jaaractieplan

Vooral aan de uitwisseling en de bespreking van de ongevallen die desgevallend de afgelopen maanden in elke provinciale MoWa gebeurd zijn, wordt veel aandacht besteed omdat het van belang is om daaruit zoveel mogelijk preventieve maatregelen te formuleren. Opleidingen in de breedste zin van het woord is ook een vast item waarbij concrete afspraken gemaakt worden welke, waar, wanneer en voor wie. Anderzijds is er uiteraard ruimte voor variabele onderwerpen en nieuwe ontwikkelingen of uitdagingen. Dit is ook informeel een belangrijk overleg om met de preventie-adviseurs van andere provincies van gedachten te wisselen.

6.4 nieuw personeel en veiligheidsbeleid

Nu in 2016 de onthaalbrochure geactualiseerd werd en aangevuld met stroomdiagram, kon die in 2017 toegepast worden omdat er twee nieuwe medewerkers aangetrokken zijn (zie hoofdstuk 5.1). Zij kregen bij indiensttreding elk onder andere een onthaalbrochure en een overzicht van de opleidingen inzake veiligheid en nieuwe medewerkers. De onthaalbrochure vormt een inleidend en omkaderende document inzake veiligheid, aan te vullen met een uitgebreide syllabus, veiligheidsinstructiekaarten, adviezen, werkpostfiches en dergelijke meer.

Er werden voor de nieuwe wachters onmiddellijk een aantal veiligheidsmaatregelen toegepast zoals de aankoop van passend harnas, helm, veiligheidskledij en een volledige klimuitrusting inclusief PBM's. Zeker voor de bouwkundige wachter was dit noodzakelijk, de interieurwachter was dit in beperktere mate van toepassing omdat die zelden klimtechnieken moet toepassen (wel laddergebruik). Er zijn ook een aantal nieuwe ladders aangekocht in het najaar van 2017 mede om tegemoet te komen aan de personeelsuitbreiding maar ook omdat een paar ladders aan vervanging toe waren. Toevallig is kort nadien de laddernormering veranderd.

De nieuwe collega's moesten bij aanvang van de tewerkstelling uiteraard ook bij de arbeidsgeneesheer langsgaan om de geschiktheid voor deze veiligheidsfunctie te garanderen.

Tenslotte werden zij ingeschakeld in een opleidingsprogramma voor nieuwe medewerkers dat zich over meerdere jaren uitspreidt. We hadden het geluk dat beide nieuwe collega's al voor Monumentenwacht gewerkt hadden, zodat de basisvaardigheden inzake klimtechnieken, laddergebruik en veiligheid al aanwezig waren. Zeker voor bouwkundige collega was dit van belang omdat zij anders een volledige opleiding industriële touwtechnieken moest volgen hetgeen zij dus al beheerste. Meevolgen in de klimtrainingen volstond wat dat betreft. Aanvullende opleidingen zoals elektriciteit of asbestherkenning waren dan wel zeer zinvol.

6.5 PBM's, klimuitrusting en keuring materiaal

Om de inspecties veilig, verantwoord en deskundig te kunnen uitvoeren is een goede uitrusting van belang. De monumentenwachters beschikken over een volledige uitrusting inspectie- en klimmateriaal dat zoveel mogelijk in hun inspectiewagen bewaard wordt. Dit omvat zowel arbeidsmiddelen zoals ladders, meettoestellen, lampen, fototoestel, laptop enz... als persoonlijke beschermingsmiddelen of PBM's zoals werkkledij met helm en aangepaste schoenen ook een klimharnas op maat en een volledige klimuitrusting met musketons, katrollen, beveiligingsapparaat, touwen, vanglijnen e.d.m.

In een apart bestand wordt lijstmatig per wachter bijgehouden wie over elke PBM's beschikt inclusief nummers en foto's. Ook afgevoerde PBM's worden er bijgehouden. Bij de aankoop van nieuw materiaal en het afvoeren van oud materiaal wordt deze lijst uiteraard aangepast. Op elke PBM wordt hetzelfde volgnummer uit deze lijst gegraveerd zodat alles traceerbaar is. Sinds de ingebruikname van iMaks is er een nieuwe digitale tool ontwikkeld om alle PBM's individueel bij te houden. Dit vergt echter het overzetten van alle gegevens van de excell-bestanden naar iMaks wat een werk van lange adem is. Samen met de PA van de koepel wordt daar geleidelijk aan gewerkt.

Ingevolge de wetgeving dient dit materiaal aan de veiligheidsnormen te voldoen. In eerste instantie is bij aankoop een advies van de PA van de koepel nodig die al dan niet

groen licht geeft voor aankoop. Voor een veilig gebruik van bepaalde arbeidsmiddelen zijn veiligheidsinstructiekaarten of VIK nodig. Dit laatste is bij Monumentenwacht zelden het geval.

Essentieel is dat de PBM's jaarlijks gekeurd worden of die nog voldoen aan de veiligheidsnormen. Dit gebeurt door een externe gespecialiseerde firma (Vinçotte) onder coördinatie van de PA van Monumentenwacht Vlaanderen. Het is immers van belang dat de keuring in de 5 provinciale MoWa's uniform op eenzelfde manier uitgevoerd wordt. Voor West-Vlaanderen kwam op 19 oktober 2017 een keurder langs die alle PBM-klimmateriaal maar ook de ladders en touwen heeft geïnspecteerd. Alle materiaal wordt dan verzameld en opengelegd zodat de keurder vlot alles kan controleren. Er is een keuringsverslag opgesteld waarvan de PA van de koepel ook een kopie ontvangen heeft. In 2017 zijn een afdaaltouw buiten gebruik gesteld en een afdaal- en beveiligingsapparaat en -lus beschadigd bevonden. Die konden nog vervangen worden nog met het voorziene budget in 2017. Aanvullend zijn er ook 4 nieuwe ladders aangekocht niet in vervanging van oude maar tegemoetkomend aan de personeelsuitbreiding.

6.6 EDPB en de relatie met de provinciale IDPB

Naast het eigen preventiebeleid en dat van de koepel, zijn er nog twee belangrijke relaties op vlak van veiligheid. Zoals wettelijk verplicht is Monumentenwacht West-Vlaanderen apb aangesloten bij een externe preventiedienst of EDPB met name Securex. Naast een algemene begeleiding verzorgt de EDPB bepaalde specifieke veiligheidsopdrachten waarvoor zij de expertise in huis heeft zoals arbeidsgeneesheren, psychologen en preventieadviseurs niveau I en II. Securex heeft ook een breed vormingsaanbod inzake preventie en veiligheid.

Een eigen verantwoordelijkheid van het APB is het jaarlijks medisch onderzoek waaraan de wachters onderworpen zijn omwille van een veiligheidsfunctie. De wachters brachten in januari 2017 een bezoek aan de arbeidsgeneesheer van Securex en hebben hun attest ontvangen dat ze geschikt zijn voor het werk. Kort na hun indiensttreding in augustus hebben de twee nieuwe collega's ook hun geschiktheidsattest kunnen afleveren na medische controle door de arbeidsgeneesheer. Er is in de loop van 2017 enkele keren advies gevraagd aan de arbeidsgeneesheer over de aanpak van een wachter met psychische ziektebeelden die sinds februari 2016 aan een progressieve werkhervatting bezig is. In juli 2017 was er een upgrade haalbaar van 50% naar 65% tewerkstelling en de situatie verloopt geleidelijk aan gunstiger. Dit gebeurde uiteraard ook in nauw overleg met de behandelende arts-psychiater van betrokkene.

Normaalgezien voert het EDPB ook jaarlijks een bezoek uit aan de werkplaatsen wat in 2017 niet hernomen is. Een preventieadviseur van Securex komt dan normaal langs in de vaste kantoren in Filiaal 1 te Sint-Andries. Misschien was dit niet nodig geacht omdat er in 2015 geen opmerkingen waren. Een eerdere aandachtspunt was het ontbreken van

pictogrammen en evacuatieplannen in Filiaal 1 hetgeen in 2017 verholpen werd: evacuatieplannen zijn opgemaakt en uitgehangen en de pictogrammen zijn door de provinciale gebouwdienst aangebracht.

Aangezien Monumentenwacht West-Vlaanderen gehuisvest is in provinciale gebouwen (provinciehuis Boeverbos, Filiaal 1 te Sint-Andries Brugge), is er ook een relatie met de interne preventiedienst en de PA van het provinciebestuur. Zij staan in voor de jaarlijkse veiligheidscontrole van de werkplaatsen en de brandveiligheid in het bijzonder. Het plaatsbezoek aan Filiaal 1 door de provinciale preventieadviseur, delegaties van de vakbonden en de arbeidsgeneesheer vond opnieuw plaats in maart 2017. Daarbij werd een risicolijst van het voorgaande jaar overlopen alsook een nieuwe risicoanalyse van de werkplaatsen. Het gebouw wordt dan wel in zijn geheel beschouwd, niet enkel de verdieping waar Monumentenwacht gehuisvest is.

De meest risicovolle activiteiten van Monumentenwacht gebeuren echter op de inspectieplaatsen wat een aparte benadering vereist. Dit is onmogelijk te standaardiseren omdat elke inspectieplaats verschillend is. De risico-inschatting gebeurt door de wachters zelf voorafgaand aan elke inspectie (aan de hand van de databank, het dossier en het laatste inspectierapport) en wordt geactualiseerd tijdens de inspectie zelf.

7

Monumentenwacht Vlaanderen vzw

7.1 raad van bestuur en dagelijks bestuur

Na het bestuursakkoord met de Vlaamse overheid afgesloten in mei 2013, is een reorganisatie van de overkoepelende vereniging Monumentenwacht Vlaanderen gebeurd met behoud evenwel van de VZW structuur. De vijf provincies werden vanaf 2014 de rechtstreeks aansturende organisaties en vormen de Raad van Bestuur. De Raad van Bestuur bestaat uit de gedeputeerden bevoegd voor cultuur en/of erfgoed van de 5 provincies, geassisteerd door de 5 provinciale directeurs van dezelfde beleidsmateries. Dit blijft minstens nog zo tot de overdracht van de bevoegdheid cultuur naar de Vlaamse overheid vanaf januari 2018. De Algemene Vergadering bestaat uit dezelfde samenstelling aangevuld met een vertegenwoordiger van de VVP of de Vereniging van Vlaamse Provincies. Dit gebeurt nog steeds onder voorzitterschap van de heer Luc Lemmens, gedeputeerde cultuur van de provincie Antwerpen.

De B-commissie cultuur van de VVP vormt tegelijk de **raad van bestuur** van Monumentenwacht Vlaanderen en is twee keer samengekomen in 2017 met aanslui-

tend een algemene vergadering. Op de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering van 6 maart 2017 zijn de jaarrekening en het jaarverslag met het commissarisverslag goedgekeurd. Ook de rapportagesystemen, het MOP/KPI en de beroepsprofielen zijn besproken geweest.

Op de raad van bestuur en de algemene vergadering van 16 oktober 2017 is de ontwerp-begroting 2018 goedgekeurd, evenals het informatieveiligheidsplan en de samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse overheid. Ook zijn enkele belangrijke personeelskwesties besproken zoals de omwisseling van functie van Manoëlle Verbeeck van co-directeur naar adviseur MOP en het vacant verklaren van de vacature voor coördinator van Monumentenwacht Vlaanderen met de daaraan verbonden wervingsprocedure.

De financiering van de basisopdracht van de koepel Monumentenwacht Vlaanderen vzw verloopt sinds 2014 rechtstreeks door de provincies. Elke provincie betaalt een vaste jaarlijkse bijdrage in verhouding tot het aantal wachters hetgeen afgesproken is in de Algemene Vergadering van februari 2014. Voor West-Vlaanderen belooft dit 75.560,75 euro dat als een nominatieve subsidie op de begroting van het provinciebestuur staat. Dit wordt uitbetaald in twee schijven. Enerzijds een voorschot van 20.000 euro in het begin van het jaar op eenvoudige vraag van de koepel en anderzijds het saldo in de loop van juni na ontvangst van een jaarverslag en jaarrekening van het voorgaande jaar.

Medio 2017 is de vraag gesteld aan de provincies West-Vlaanderen en Limburg om deze bijdrage op te trekken naar 80.000 euro, gelijk met de drie andere provincies. In de

initiële afspraak in 2013 is overeengekomen onder de vijf provincies dat West-Vlaanderen en Limburg voorlopig een lagere bedrage leveren omdat beider teams duidelijker kleiner waren dan de andere drie provincies. Dit was evenwel een tijdelijke situatie die na drie jaar zou geëvalueerd worden. Aangezien West-Vlaanderen een teamuitbreiding kende in 2017, heeft de deputatie beslist om de bijdrage vanaf 2018 gelijk te trekken met de andere provincies tot 80.000 euro (net zoals Limburg trouwens ook gedaan heeft). De totale financiering van de provincies zal vanaf 2018 dus de ronde som van 400.000 euro bedragen terwijl de Vlaamse overheid 270.000 bijdraagt voor de 3 bijzondere opdrachten. Aangezien elke provincie de eigen provinciale monumentenwachtvereniging financiert met een gemiddeld 600.000 euro, zijn de provincies overduidelijk de hoofdfinanciers van Monumentenwacht.

De relatie tussen Monumentenwacht Vlaanderen vzw en de vijf provinciale monumentenwacht verenigingen is vastgelegd in een **afsprakennota** (het vroegere protocol) dat in 2014 in alle provincies en ook in het APB goedgekeurd is (zie jaarverslag 2014). Dit document blijft de formele binding tussen de zes organisaties.

Het **dagelijks bestuur** vormt het kloppend hart dat de algemene werking van Monumentenwacht Vlaanderen van nabij opvolgt en beleidsmatige voorstellen voorlegt aan Raad van Bestuur. Deze groep bestaat uit de verantwoordelijken voor (onroerend erfgoed) uit de 5 provincies, de directie van Monumentenwacht Vlaanderen en een afgevaardigde van de VVP.

- _ Manoëlle Verbeeck en Tina Vandendurpe, directie van Monumentenwacht Vlaanderen vzw
- _ Stijn Huysveld, stafmedewerker cultuur van de VVP
- _ Joke Bungeneers, stafmedewerker erfgoed provincie Antwerpen
- _ Sandro Claes, stafmedewerker erfgoed provincie Limburg
- _ Jo Rombouts, stafmedewerker erfgoed provincie Oost-Vlaanderen
- _ Nele Decuyper, stafmedewerker erfgoed provincie Vlaams-Brabant
- _ Reinoud Van Acker, coördinator Monumentenwacht West-Vlaanderen apb

In de loop van 2017 heeft de co-directrice Manoëlle Verbeeck na een ziekteperiode aanvraag gedaan om te mogen afzien van de directiefunctie om terug te keren naar haar oorspronkelijke functie bij Monumentenwacht met name het MOP/KPI. Dit werd ingewilligd door de Raad van Bestuur zodat er in november een vacature vrijkwam van directeur of coördinator van de koepel. De vergaderingen dagelijks bestuur en RvB werden vanaf september door Tina Vandendurpe alleen waargenomen.

Het dagelijks bestuur vergadert zoveel mogelijk maandelijks de eerste woensdag van de maand, behalve in de zomermaanden. Dat resulteerde in 2017 in 10 vergaderingen (11 januari, 1 februari, 1 maart, 29 maart, 3 mei, 28 juni, 6 september, 4 oktober, 16 november en 12 december). Door de beperkte vergaderfrequentie van de Raad van Bestuur (2 keer per jaar), is in de praktijk het gewicht meer op het dagelijks bestuur komen te liggen. Zowat alle aspecten van de werking van Monumentenwacht komen aan

bod, in eerste instantie de zakelijke kant zoals financiën en personeel, begroting, jaarrekening, jaarverslag en dergelijke alsook de praktische werking, rapportagesoftware en nieuwe ontwikkelingen.

Ook heel wat inhoudelijke zaken, wetgeving, communicatie en allerlei projecten worden besproken zoals de drie Vlaamse opdrachten die wat verder toegelicht worden (zie 7.4) en de relatie tot de kernwerking van Monumentenwacht. Het is een belangrijk overleg geworden van de vijf leidinggevenden van de provinciale monumentenwachtverenigingen en de twee interprovinciale organisaties met name de koepel en de VVP waarbij telkens een constructieve uitwisseling en bespreking van voorstellen plaatsgrijpt. Een aantal hoofditems die regelmatig terugkeren zoals de rapportagesoftware, de centrale databank iMAKS en de coördinatorwissel bestaan, worden hieronder verder toegelicht.

In de schoot van de VVP zijn er structurele interprovinciale overlegorganen per beleidsmaterie op ambtenarenniveau (de A-commissies) en op beleidsniveau met de bevoegde gedeputeerden (de B-commissies). De A-commissie cultuur behartigde naast vele andere culturele materies onder andere ook Monumentenwacht ter voorbereiding van de B-commissie/Raad van Bestuur. Door het Vlaamse regeerakkoord ter afslanking van de provincies (zie hoofdstuk 9), vergaderde de A-commissie sinds 2016 niet meer omdat de bevoegdheid cultuur van de provincies in transitie gezet is naar andere bestuursniveaus (lokaal of Vlaams).

Omdat er toch nog behoefte was aan overleg op vlak van onroerend erfgoed dat wel nog provinciale materie blijft, is de **A-commissie erfgoed** opnieuw in het leven geroepen. Omdat de verantwoordelijken voor erfgoed in elke provincie nagenoeg dezelfde personen zijn als die voor de provinciale monumentenwachten is afgesproken om de vergaderingen van de A-commissie te laten aansluiten op het dagelijks bestuur van Monumentenwacht Vlaanderen in een maandelijks ritme. Op deze vergaderingen is de koepel dan wel niet aanwezig en komt Monumentenwacht slechts zijdelings aan bod omdat het dagelijks bestuur daar in de voormiddag al over vergaderde.

Met een naderende transitiedatum in het vooruitzicht (1/1/2018), spitsten de besprekingen in de A-commissie erfgoed van de VVP zich in de loop van 2017 steeds meer toe op de praktische organisatie van deze transitie van cultuur- en cultureel-erfgoedmateries en de heroriëntering van het (onroerend)erfgoedbeleid van de provincies. Voor de provincie West-Vlaanderen is er, in tegenstelling tot de vier andere provincies, geen duidelijk onroerend-erfgoedbeleid en een navenant aanspreekpunt. Vanuit Monumentenwacht wordt dit item langs de zijlijn opgevolgd en worden de directeur griffie en de voorzitter van het C-team facilitair beheer gebriefd.

Andere erfgoedmateries die interprovinciaal relevant zijn, werden wel uitvoerig besproken zoals: archeologienota's, religieus erfgoed en de problematiek herbesteding kerken, erfgoeddepots, calamiteitenplannen, waardering en selectie, de relatie tot Regionale Landschappen, IOED's (intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten) en onroerenderfgoedgemeenten, enz... Ook het erfgoedproject 'buurten met erfgoed' kwam

aan bod. Daartoe was er respectievelijk overleg met de projectcoördinator Jan Vandenbossche op 1 maart 2017 en met Herita op 16 november 2017. Het is de bedoeling om een actievere rol in OMD terug op te pikken voor de provincies voor OMD vanaf 2018.

7.2 interprovinciale werkgroepen

Op operationeel niveau zijn er interprovinciale werkgroepen actief met betrekking tot specifieke deelopdrachten van Monumentenwacht Vlaanderen. Elke werkgroep wordt aangestuurd door een adviseur van de koepel afhankelijk van de specifieke expertise of door de directie van de koepel zelf. Idealiter vergadert elke werkgroep per kwartaal of gemiddeld 3 keer per jaar. Het gaat om:

– Het **IPO of interprovinciaal overleg** is van oudsher een belangrijk forum van de hoofdmonumentenwachters of de personen die de wachters direct aansturen en dus zeer goed op de hoogte zijn van de praktische werking op het terrein. Deze werkgroep vergadert onder leiding van de directie van de koepel Manoëlle Verbeeck en Tina Vandendurpe en daarin zetelen Erik Müller (Antwerpen), Carolien Goeleven (Limburg), Filip Kint (Oost-Vlaanderen), Els Deconinck (Vlaams-Brabant). Voor West-Vlaanderen heeft Reinoud Van Acker in 2017 overgenomen van Jean-Pierre Inghelbrecht. Allerlei praktische en operationele zaken inzake de dagelijkse werking komen er aan bod, zoals inspecties, rapportage, databank, abonnees, transport, materiaal, uitrusting, publicaties enz ... In het IPO worden dikwijls praktische voorstellen voorbereid die naar

het dagelijks bestuur doorschuiven of omgekeerd worden er opdrachten vanuit het dagelijks bestuur naar het IPO toegeschoven. Het IPO is ook een belangrijk platform van waaruit allerlei kleine en grote afspraken en beslissingen aan de werkvloer doorgegeven worden. Het IPO vergadert tweemaandelijks en is 4 keer samengekomen in 2017 (31 januari, 14 maart, 31 mei en 21 november).

– Het BO of **bouwkundig overleg** bestaat uit een delegatie van monumentenwachters bouwkunde, één uit elke provincie (voor West-Vlaanderen Peter Desmet), voorgezeten door de adviseur bouwkunde Birgit Van Laar. Het BO behandelt specifieke bouwkundige items en problematieken waarmee de wachters geconfronteerd worden tijdens hun inspecties op het terrein en de opmaak van hun rapporten en de contacten met de abonnees. Periodieke besprekingspunten zijn ook het vormingsaanbod en ook de publicaties die verder uitgewerkt worden alsook de evolutie in de rapportagesoftware Maksbo. Het aantal BO-vergaderingen beperkte zich in 2017 tot 3 keer (13 maart, 9 juni en 14 november).

– Het IO of **interieuroverleg** is een forum voor de monumentenwachters interieur (voor West-Vlaanderen Brecht Lagae) voorgezeten door de adviseur interieur. Het IO is het equivalent van het BO wat inspecties en rapportage van historische interieurs betreft. Heel wat expertise die hier verzameld en uitgewisseld wordt, probeert men zoveel mogelijk te kanaliseren naar allerlei adviserende en informerende publicaties zoals de gekende reeks onderhoudsbrochures. Ontwikkeling van het opleidingsaanbod is een constante. Na een lange ziekte heeft de adviseur interieur ontslag ingediend en kwam er tijdelijk en halftijds vanuit het Antwerpse team waar de interieurwachter Hilde Wouters halftijds aan de slag bleef. In het dagelijks bestuur is dan ook beslist om de rapportagesoftware Maksin niet meer in het takenpakket op te nemen en 'on hold' te plaatsen. Wegens de beperkte inzet van de adviseur heeft deze werkgroep slechts 1 keer vergaderd in 2017 (22 februari 2017).

– Het **WoW** of veiligheidsoverleg beoogt de afstemming van de vijf provinciale preventieadviseurs (PA) geassisteerd door een monumentenwachter uit elke provincie onder leiding van de PA van de koepel Eric De Bleser. Zie hoofdstuk 6.3.

– Het **ICT-** en administratief overleg tenslotte brengt de administratief verantwoordelijken van elke provinciale MoWa samen (voor West-Vlaanderen Stefaan Carlier), aangestuurd door de ICT-verantwoordelijke Gert Van Helleputte. Gesprekspunten zijn o.a. de centrale databank met het beheer van het leden- en objectenbestand, planning en opvolging van inspecties en rapporten, boekhouding en facturatie en allerlei administratief-financiële onderwerpen. In die context is de implementatie in 2017 van de centrale databank iMAKS uiteraard het belangrijkste agendapunt. De testgroep voor iMAKS is in 2017 na de inwerkingtreding uiteraard opnieuw opgegeven en overgenomen door

het admin-overleg dat 2 keer samengekomen is op 20 april en 9 oktober 2017 (zie ook hieronder 7.3).

- Na de oprichting in 2016, continueerde de werkgroep Maksfun met betrekking tot inspecties van funerair erfgoed en begraafplaatsen (zie ook hoofdstuk 3.6) zijn activiteiten in 2017 (overleg op 24 april 2017). Enkele bouwkundige wachters hebben zich toegelegd op dit onderwerp. Voor West-Vlaanderen is dit Alex Hoornaert die ook de vergaderingen bijwoont.
- Tenslotte is er ad hoc soms ook nog een molenoverleg omwille van de zeer specifieke aanpak en expertise, met de molendeskundige uit elke provincie. Belangrijk item hierbij was de implementatie van een nieuw meettoestel, de resistograaf die in 2017 in gebruik genomen werd.

7.3 centrale databank en rapportagesoftware

Automatisering van de werking, het bijhouden van allerlei data is van bij de opstart van Monumentenwacht een aandachtspunt geweest. Het belang van informatiebeheer en de daaraan verbonden technologie is in de loop der jaren alleen maar toegenomen. Een belangrijke schakelfunctie bij Monumentenwacht Vlaanderen daarin is de adviseur informatica Gert Van Helleputte. Als ICT-verantwoordelijke coördineert hij het informatiebeheer en de ICT-ontwikkelingen voor de 5 provinciale monumentenwachten.

Een hoofdonderdeel van het informatiebeheer is de centrale databank ook Maks genoemd (Monumentenwacht Algemene Kwaliteitszorg Systeem). Daarin worden alle data en gegevens vanuit de 5 provincies en van de koepel bijgehouden omtrent de gebouwen, abonnees, inspecties, plannings, facturaties, rapportages, administratie, veiligheid, enz .... Eind 2016 is de overgang gemaakt van een Citrix-omgeving naar een toekomstgerichte, gebruiksvriendelijke en duurzame werkomgeving, meer bepaald een webbased databank-omgeving, genaamd **iMaks** (Internet Monumentenwacht Algemeen Kwaliteitszorg Systeem).

De testgroep die opgericht was in 2016 met een vertegenwoordiger uit elke provinciale monumentenwachtvereniging is in 2017 terug opgenomen in de admin-werkgroep (voor West-Vlaanderen Stefaan Carlier). Op dat forum worden de verdere ontwikkelingen van iMaks nu verder besproken met suggesties voor verbeteringen, dit alles onder coördinatie van de ICT-manager van de koepel.

Na meerdere aanpassingen, verbeteringen en nieuwe versies, is uiteindelijk een gebruiksklare versie voor iedereen vrijgegeven vanaf 1 januari 2017. Dit was pas mogelijk na de complete migratie van de databank en applicatie, uitgevoerd eind 2016, een waar huzarenstuk. De functionaliteiten zijn voor een groot stuk dezelfde gebleven maar de vormgeving en look-and-feel is sterk veranderd. Vanaf januari 2017 werken de 5 provinciale monumentenwachtverenigingen op de nieuwe omgeving in iMaks. In eerste instantie zijn dat de administratieve medewerkers die elk de data uit eigen provincie beheren. De wachters zelf werken er veel minder in dan vroeger (vooral de inspecties voeren zij er nog in), zij raadplegen deze databank uiteraard wel dagelijks.

Voor de opmaak van rapporten is er aparte software in ontwikkeling zowel voor interieur (Maksin) als voor bouwkunde (Maksbo). Doel is een geautomatiseerd rapportagesysteem in databankvorm.

Na een lastige en lange opstartperiode is eind 2016 beslist in het IPO en dagelijks bestuur om de doorstart van **Maksin** een periode 'on hold' te zetten, mede door de langdurige ziekte van de adviseur interieur en de halftijdse vervanging in de loop van 2017. Dat jaar is er dan ook weinig of geen evolutie te melden over Maksin. De volle focus lag dan op de verdere ontwikkeling van Maksbo. De situatie bleef dan ook status-quo namelijk 3 provincies werken er mee, 2 provincies waaronder West-Vlaanderen werken er (voorlopig) niet mee. Hoewel de West-Vlaamse interieurwachter initieel achter Maksin stond en veel moeite gedaan heeft om de software toe te passen, kon hij dit door de complexiteit en instabiliteit ervan niet volhouden. Hij heeft Maksin voorlopig aan de kant geschoven vanaf 2017 om terug met Word-versies van rapporten te werken. Ook in de opleiding van de nieuwe interieurwachter was dit een niet onbelangrijke factor: het is beter om iemand met een duidelijk goed werkend rapportagesysteem te laten starten en later uit te kijken naar een overgang naar een beter geautomatiseerd systeem.

Na de opleiding in het voorjaar 2016 werd **Maksbo** officieel operationeel. De testgroep werd werkgroep Maksbo samengesteld met een afgevaardigde bouwkundige wachter uit

elke provinciale monumentenwacht (voor West-Vlaanderen Tracy Maenhout) en vergaderde ook in 2017 driemaandelijks. Hoewel in de loop van 2017 de volle aandacht naar Maksbo gegaan is (met iMaks voldoende operationeel en Maksin on hold), heeft dit jammer genoeg nog niet het verhoopte resultaat met zich meegebracht.

Hoewel Maksbo technisch wel werkt en voldoende operationeel is, bleven een aantal wachters op hun honger zitten, waaronder ook het West-Vlaamse team. Het systeem was nog te onvoldragen en kwam niet tegemoet aan een minimaal kwaliteitsniveau. Aan enkele gekende fundamentele opmerkingen werd aanvankelijk weinig gehoor gegeven (te weinig toestandrapport, niet geschikt voor complexe gebouwen, te weinig structuur, onvoldragen lay-out enz ...). Na de eindeloze discussies op de West-Vlaamse teamvergaderingen en op de werkvloer is afgesproken om de toepassing van Maksbo voorlopig on hold te zetten totdat er een gebruiksvriendelijker en meer voldragen versie beschikbaar zal zijn. In 2017 ging de prioriteit naar de aanwerving van twee extra wachters.

Ondertussen was door de koepel in de zomer en het najaar een interprovinciale uitwisseling op poten gezet waarbij de wachters inspecties konden volgen bij andere teams om Maksbo meer toegankelijk te maken. Dit heeft niet echt veel effect gehad en de samenvattende vergadering bracht weinig concrete resultaten bij behalve dat er duidelijk twee verschillende rapporteringstijlen beoefend werden: Limburg en Vlaams-Brabant tegenover Oost- en West-Vlaanderen terwijl in Antwerpen beide visies leefden.

Dit leek een lange patstelling te zullen worden. Tot bleek dat de Oost-Vlaamse collega's ook wel op dezelfde golflengte te zitten. Na een overleg tussen beide teams met de ICT-manager in juni 2017 bleek dat er toch een inhoudelijke doorbraak mogelijk was naar enkele grondige aanpassingen van Maksbo. In het najaar van 2017 is er een plan goedgekeurd in het DB voor een boost en doorstart van Maksbo met extra middelen van de 5 provincies. De resultaten daarvan zouden moeten duidelijk worden in het voorjaar van 2018.

7.4 drie bijkomende dienstverleningen: resultaat-verbintenis met Vlaanderen

Als gevolg van het bestuursakkoord met de Vlaamse overheid van mei 2013, zijn er drie specifieke opdrachten die opgelegd worden naast de reguliere dienstverlening en kernopdracht van Monumentenwacht. Het betreft: Monumentenwacht Varend Erfgoed (VE), Monumentenwacht Archeologisch patrimonium (= MAP) en Meerjarenonderhoudsplan en Kostprijsindicatie (= MOP/KPI). Deze drie specifieke opdrachten vallen onder de verantwoordelijkheid van de koepel Monumentenwacht Vlaanderen en worden uitgevoerd door 3 gespecialiseerde adviseurs. Daarvoor ontvangt de koepel een dotatie van de Vlaamse overheid die initieel 300.000 euro bedroeg maar na een besparing van 10% vanaf 2015 verlaagd is tot 270.000 euro. Om deze subsidie te kunnen ontvangen sluit de koepel jaarlijks een resultaatverbintenis af met het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Het MOP of **meerjarenonderhoudsplan met kostprijsindicatie** KPI is een belangrijke aanvulling op de klassieke diensten van Monumentenwacht. In eerste instantie krijgt een abonnee een overzicht van in te plannen onderhoudswerken over een periode van 20 jaar met daaraan verbonden kosten. Deze worden berekend aan de hand van een zgn. kostenbibliotheek met aannemersprijzen uit heel Vlaanderen wat beheerd wordt door de koepel. Om daar gebruik te kunnen maken moet een gebouw aangesloten zijn bij Monumentenwacht en moet er een bouwkundige inspectie met rapport uitgevoerd zijn. De adviseur MOP doet opnieuw een plaats bezoek met de betrokken wachter om de gegevens voor het MOP te registreren waarmee dan een MOP met KPI opgemaakt wordt. Na een succesvolle start in 2012-13, onderging deze dienstverlening enkele personeelswijzigingen. Deze bleven voortduren in 2017 toen Evelien Rutten haar ontslag indiende als adviseur MOP en de co-directeur Manoëlle Verbeeck haar oude functie terug opnam eind 2017. Ondertussen was er een tweede deeltijdse MOP-adviseur aangeworven ter ondersteuning om de achterstand in te lopen. Mede daardoor is het aantal MOP-dossiers beperkt gebleven tot 26 dossiers. Daarvan zijn er 2 MOP-rapporten opgemaakt van objecten uit West-Vlaanderen: Fort Napoleon in Oostende en de Heilige Familiekerk in Knokke-Heist. Meestal betreffen deze dossiers kerkgebouwen en beschermde gebouwen waarvoor een beheersplan moet opgemaakt worden in functie van een premie-aanvraag. De vraag blijft evenwel stijgen mede door het toenemend belang van beheersplannen, zodat het kwes- tie wordt om daaraan te kunnen blijven voldoen.

Na een reorganisatie van Monumentenwacht **Varend Erfgoed** is de wachter VE Bart Verbeke op kruissnelheid gekomen in 2016. Het aantal aangesloten varende objecten is nagenoeg dezelfde gebleven waarbij het vooral gaat om schepen uit de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen. Voor West-Vlaanderen gaat het om 7 vaartuigen hierna gesorteerd per ligplaats: de Mercator, de Avila en de Nele in Oostende, de Sans Aigreur en Léon-Joseph in Brugge, de Picora in Kortrijk en de Tordino in Beernem. Er zijn 4 interventies uitgevoerd door de wachter VE wat een daling is en blijkbaar ziet het er niet naar uit dat dit zal verhogen. Ook het lidmaatschap blijft stagneren. Toch blijkt dat de eigenaars van varend erfgoed, meestal particulieren, niet altijd behoefte hebben aan een inspectie. Het gaat meer om een community of erfgoedgemeenschap waarvoor de adviseur VE een ontmoetingsdag georganiseerd heeft in Baasrode in het najaar van 2017. Met succes want er kwamen een 90-tal deelnemers op af. Daar is trouwens ook de nieuwe onderhoudsbrochure 'klinknagels' voorgesteld die eind 2017 verspreid werd over de leden. Klinknagelen is een praktijk die bij historische vaartuigen veel toegepast werd tot in de jaren 1960. In de loop van 2017 is de wachter Varend Erfgoed zich ook meer gaan toeleggen op industrieel erfgoed wat ook aansluit bij zijn expertise in historische machines. In West-Vlaanderen heeft hij op 6 maart 2017 de inspectie van de Etiz-stoommachine in Izegem uitgevoerd.

Inzake MAP of Monumentenwacht **Archeologie** is, na een heroriëntering van deze dienstverlening in 2015, de tool van Archeotab in de centrale databank verder toegepast. Dit is een apart tabblad binnen de databank waar archeologische informatie per erfgoedobject ingevoerd en bijgehouden wordt indien deze relevant is. De wachter die een inspectie op dat object wenst uit te voeren kan de abonnee dan desgevallend inlichten over even-

tuele archeologisch waardevolle informatie. Dit wordt steeds van groter belang gezien het archeologisch luik van het onroerenderfgoeddecreet sinds 2016 een aantal nieuwe verplichtingen stipuleert aan eigenaars en verkavelaars. Vooral in geval van bouwplannen in historische gebouwen en op sites die zich in archeologische zones bevinden, dient men zich goed te informeren. De adviseur archeologie volgt deze wetgeving nauwgezet op, informeert de wachters en heeft daarnaast ook een aantal archeo-fiches opgesteld volgens type object (kerk, kasteel, abdij) om de leden beter op de hoogte te houden. Het aantal leden zal weinig groeien gezien het potentieel aan archeologische sites of locaties in Vlaanderen beperkt blijft. Voor West-Vlaanderen zijn er 2 sites aangesloten (Abdijsite en Abdijhoeve Koksijde). Van de 14 inspecties archeologie zijn er geen in West-Vlaanderen uitgevoerd. Wel heeft de adviseur adviezen uitgevoerd voor 2 West-Vlaamse sites (voor een hoeve op het domein Raversyde en de vondst van boomstamgraven in Poperinge en de bewaringsproblematiek). Vanaf 2017 voert de adviseur archeologie ook thematische 'quick scans' uit, een snelle screening van archeologische sites en objecten rond een bepaald thema. In 2017 waren dat vroegmiddeleeuwse mottes of aarden versterkingen. 10 van de 25 beschermde mottes in Vlaanderen zijn bezocht geweest zijn waarvan 3 in West-Vlaanderen (site Ten Doelen in Damme, de Gallooie-mote in Heuvelland en de Hoge Andjoen in Kortemark).

Meer info over deze drie dienstverleningen is terug te vinden in het jaarverslag 2017 van Monumentenwacht Vlaanderen.

Tenslotte dient nog een oude afspraak uit het bestuursakkoord vermeld namelijk de **gratis inspecties** voor het Agentschap Onroerend Erfgoed (maximum 3 per provincie). Wat West-Vlaanderen betreft is er in 2018 geen enkele gratis inspectie uitgevoerd op vraag van het agentschap. Wel kreeg de koepel eind november nog de vraag van de centrale diensten van het agentschap naar gratis inspecties in diverse provincies. Dit was niet meer haalbaar om uit te voeren datzelfde jaar. Voor West-Vlaanderen betrof het slechts 1 object, de toren van de Sint-Leonarduskerk in Dudzele, die begin januari 2018 geïnspecteerd geweest is.

7.5 viering 25 jaar Monumentenwacht en ontmoetingsdag

Na de viering van 25 jaar Monumentenwacht door de koepel in 2016, was het de beurt aan de vijf provinciale monumentenwachtverenigingen in de loop van 2017. Vlaams-Brabant beet de spits af met zomaar even twee evenementen in het voorjaar. De andere provincies vierden in het najaar: Antwerpen eind september, West- en Oost-Vlaanderen in oktober en Limburg in december. Gevolg was dat er geen interprovinciale ontmoetingsdag georganiseerd werd in 2017. In de beurtrol onder de provincies is het de beurt aan West-Vlaanderen die belooft om dat te organiseren in 2018.

8

Overleg, communicatie en promotie

8.1 overleg en afstemming met andere actoren

Sinds de oprichting van het autonoom provinciebedrijf in 2014 blijven we inzetten op een actieve public relations en de netwerking van Monumentenwacht West-Vlaanderen. In eerste instantie willen we de banden versterken in het eigen provinciale huis met vele bijhuizen door ad hoc overleg met verwante diensten en organisaties waarmee potentiële samenwerking en nauwere banden zinvol zijn. Na een betere bekendmaking van onze werking de eerste jaren, kijken we nu meer uit waar er afstemming nodig is en potentiële vormen van samenwerking mogelijk zijn.

In de loop van 2017 is er minder initiatief genomen om met provinciale diensten of andere actoren overleg te plegen wegens andere prioriteiten. Vanaf januari 2017 is Monumentenwacht immers opgenomen in het C-team Facilitair Beheer, wat een meer gestructureerde vorm van overleg geworden is met de diensten COOP, Accommodatie, gebouwen en ICT. Dit is het gevolg van de hertekening van het provinciale organogram door de nakende transitie van de diensten cultuur, welzijn, jeugd en sport vanaf

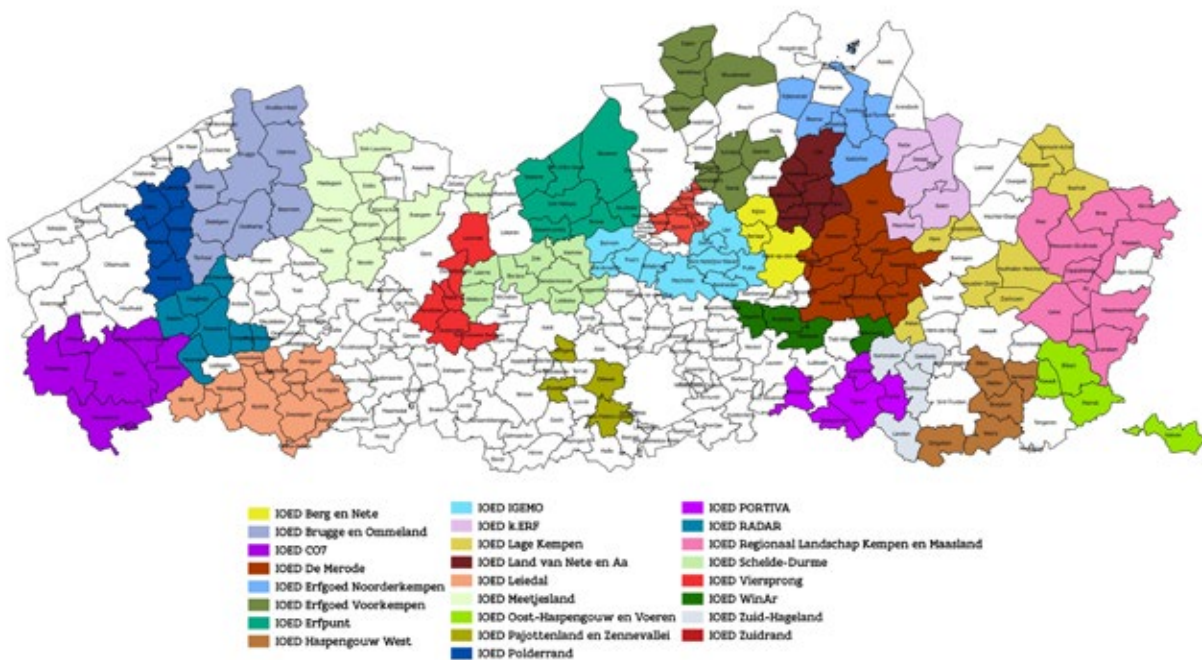
januari 2018 (zie ook hoofdstuk 9.2). Vanaf september 2017 maakt de coördinator van Monumentenwacht West-Vlaanderen ook deel uit van het Beleidsforum. Dit is een overleggroep van directeurs van provinciale diensten en agentschappen in voorbereiding van een beleidsvisie voor de volgende legislatuur vanaf 2019.

Na het overleg met de **POM** of Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij in (zie jaarverslag 2016) met betrekking tot maatwerkbedrijven in de sociale economie, is er helaas geen verder vervolg op gekomen in 2017. Niettemin blijft dit een interessante denkpiste om sociale economie in te zetten voor het onderhoud van historische gebouwen. We houden dit warm tot er zich een gelegenheid aandient om dit idee terug naar boven te halen. Misschien biedt op termijn een meer gestructureerde erfgoedwerking daartoe de kansen (zie ook punt 9.2).

Een provinciaal forum waar Monumentenwacht blijvend contact mee houdt is het kennisplatform **herbestemming parochiekerken**. De problematiek van toenemende leegstand en sluitingen van kerken noopt tot informeren, overleggen, inspireren en sensibiliseren. Per kwartaal komt dit platform samen om informatie uit te wisselen, wet- en regelgeving toe te lichten, concrete cases van herbestemming uit binnen- en buitenland te presenteren. Ook Monumentenwacht West-Vlaanderen heeft een aantal vergaderingen bijgewoond in 2017. Spreekt voor zich dat sensibilisering voor het verdere onderhoud en de erfgoedreflex bij sluiting of herbestemming van kerken een belangrijk aspect vormt binnen deze problematiek, zeker wat historische interieurs betreft. Heel wat kerken zijn historisch erfgoed en daarvan is in West-Vlaanderen 90% aangesloten bij Monumentenwacht. Door het regelmatig bijwonen van dit platform kan enerzijds de inbreng van Monumentenwacht steeds aan de orde gebracht worden en anderzijds blijven wij op de hoogte van de laatste ontwikkelingen bij herbestemming van kerken.

Naar aanleiding van de jubileumviering 25 jaar Monumentenwacht West-Vlaanderen (zie hoofdstuk 1), zijn er contacten gelegd met een aantal **opleidingscentra** voor restauratiewerken om een infostand te plaatsen voor een bescheiden infobeurs. Na overleg met de Erfgoedacademie in 2016, zijn er extra contacten geweest met de VDAB, SOB0, HoWest, VTI-Brugge en Eucora. Dit heeft geleid tot een interessante infobeurs op onze jubileumviering 22 oktober 2017. Ook deze materie met zijn eigen problematieken, biedt mogelijkheden voor verder overleg en uitdieping en eventuele samenwerkingsprojecten.

Op voorstel van een bestuurslid uit onze Raad van Bestuur, mocht Monumentenwacht West-Vlaanderen zijn werking presenteren op een algemene vergadering van de West-Vlaamse zetel van de **Confederatie van het Bouwbedrijf**. Dit gebeurde op 20 december 2017 aan de hand van een powerpoint en de recentste introductiefilm. Als belangenbehartiger van aannemers uit de bouwsector is de confederatie een belangrijk platform en potentiële partner voor Monumentenwacht. Uit een snelle rondvraag bleek dat weinig leden van de confederatie bekend waren met onze werking. Dit initiatief was dus zeer zinvol en een eerste stap in de richting van latere contacten.

Vanaf 2016 tekende zich snel een nieuwe speler af in de onroerendergoedsector namelijk de **IOED** of intergemeentelijke onroerendergoeddienst. Dit is het gevolg van het nieuwe onroerendergoeddecreet waarbij dergelijke organisaties financieel ondersteund kunnen worden door de Vlaamse overheid. In West-Vlaanderen zijn er ondertussen 5 tot stand gekomen: Raakvlak (regio Brugge), Leiedal (regio Kortrijk), Radar (midden West-Vlaanderen), CO7-Archeo7 (zuidelijke Westhoek) en Polderrand (regio Gistel-Torhout). Niet toevallig komen die voort uit reeds bestaande intergemeentelijke structuren of een erfgoedcel. Het is duidelijk dat hier veel potentieel ligt tot afstemming en samenwerking. In het najaar van 2017 mocht Monumentenwacht West-Vlaanderen op uitnodiging van de WVI (West-Vlaamse Intercommunale), een presentatie geven over haar werking op het overlegplatform van IOED's in Brugge. Dit was een eerste gestructureerde kennismaking met deze actoren. Voordien waren er meer adhoc contacten. Zo vroeg de ioed CO7 advies aan Monumentenwacht over de bewaring van boomstamgraven die ontdekt waren tijdens een opgraving op de markt van Poperinge.

Een belangrijke partner ten slotte is het **Agentschap Onroerend Erfgoed**, afdeling West-Vlaanderen, gevestigd in Brugge. In 2017 is er geen overleg geweest met dit team maar er zijn regelmatig ad hoc individuele contacten tussen de wachters en de erfgoedconsulenten van het agentschap meestal met betrekking tot concrete monumenten of beheersplannen. Ook worden vragen over erfgoedpremies of het decreet en de regelgeving die soms verkeerdelijk bij Monumentenwacht binnenkomen, doorspeeld aan het agentschap. In de loop van 2017 zijn organisatorische veranderingen doorgevoerd bij het agentschap met als gevolg een hernieuwde regionale indeling, nieuwe zonedirecties en herschikking van teams, die in voege gaan per 1 januari 2018. De West-Vlaamse directeur Miek Goossens (die deze afdeling van het agentschap van bij de oprichting meer dan 30 jaar geleid heeft), was toevallig eind 2016 met pensioen en tijdelijk vervangen geweest

in afwachting van deze reorganisatie. De situatie was dus ook niet direct gunstig voor een overleg hetgeen terug opgepikt werd begin 2018.

8.2 digitale media: website en nieuwsbrief

Met een bescheiden communicatieplan als leidraad, goedgekeurd door de Raad van Bestuur in 2015, zijn een aantal acties gecontinueerd in 2017. Na de opfrissing en herstructurering van de **website** in 2015 (als onderdeel van de provinciale website met een eigen URL www.west-vlaanderen.be/monumentenwacht) dienden zich opnieuw een grondige wijzigingen aan medio 2017. Door de nakende afslanking van de provincies vanaf januari 2018 moest de provinciale website grondig herzien worden. Immers heel wat webpagina's die betrekking hadden op cultuur, welzijn, jeugd en sport moesten verdwijnen (toch bijna de helft van het volume). Er is geopteerd om direct het volledige concept en de vormgeving van de website om te gooien. Ondertussen is ook het gebruik van websites enorm geëvolueerd en zijn er andere communicatiekanalen bij gekomen. Het kwam er op neer dat het aantal webpagina's per dienst sterk ingekrompen werd. Voor Monumentenwacht werd dat een drietal webpagina's: een algemene voorstelling, een knop naar het aanmeldingsformulier en een link naar de teamleden met contactgegevens. In de loop van het najaar is alle nuttige informatie en beeldmateriaal aan de dienst communicatie en de webmaster bezorgd volgens een door hen aangeleverd sjabloon. Midden december 2017 werd de vernieuwde website gelanceerd. Meer daarover in het volgende jaarverslag 2018.

Gelanceerd in 2016, werd de **nieuwsbrief** van Monumentenwacht West-Vlaanderen in 2017 uiteraard gecontinueerd en dat volgens hetzelfde ritme. De nieuwsbrief verschijnt 4 keer per jaar, één per seizoen. We proberen dat zoveel mogelijk te koppelen aan jaarlijks terugkerende acties zoals de hernieuwing van de lidgelden (lente), verschijnen van het jaarverslag (zomer), Open Monumentendag (najaar) en onderhoudsplannen (winter). Naast deze items als kapstok zijn er een viertal vaste rubrieken: een onderhoudstip, een lid aan het woord, een wachter aan het woord en nieuws uit de sector. De nieuwsbrief bleek ook een uitstekend communicatiemiddel om de teamuitbreiding te melden en een

oproep te doen voor deelname aan de jubileumviering. Hoofddoel blijft om een periodiek communicatiemiddel met onze leden te onderhouden want behalve de herhaalinspecties om de zoveel jaar horen ze niet zoveel van Monumentenwacht. Het is een manier om het lidmaatschap regelmatig wat inhoud te geven, zeker na het wegvallen van het provinciale erfgoedblad In de Steigers dat de leden tot 2014 gratis mochten ontvangen. Ondertussen is het een gelegenheid om de leden toe te leiden naar het rijke maar al te onbekende aanbod van onderhoudsbrochures en andere nuttige publicaties en uiteraard nieuwsberichten en laatste ontwikkelingen mee te geven.

8.3 themakatern monumentenzorg in 'West-Vlaanderen Werkt'

Zoals aangekondigd in het vorige jaarverslag, is in 2017 de uitgave gerealiseerd van een themanummer van het provinciale tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt' gewijd aan Monumentenwacht en monumentenzorg in West-Vlaanderen naar aanleiding van 25 jaar Monumentenwacht. De economische insteek en doelgroep van het tijdschrift geeft de mogelijkheid om monumentenzorg vanuit een andere invalshoek te benaderen die minstens even belangrijk is. Uit een verkennend onderzoek bleek immers dat in West-Vlaanderen de grootste concentratie aan restauratiebedrijven van heel België te vinden is met bovendien enkele toonaangevende bedrijven. De redactie bestond uit Jan-Bart Van In (hoofdredacteur van het tijdschrift), Eric Van Hove (publicatiemedewerker), Reinoud Van Acker (coördinator MoWa), Bart Vancauwenberghe (freelance journalist) en de fotografen Jan Ballieu en Nick Vanderheyden die beeldmateriaal aanleverden.

Het themagedeelte van het tijdschrift werd gebundeld in een middenkatern van 28 pagina's terwijl ander economisch nieuws aan bod kwam in de rest van het magazine. De middenkatern begon met een uniek en verrassend interview met mevrouw Miek Goossens, decennialang de leading lady van monumentenzorg in West-Vlaanderen, als directeur van de West-Vlaamse afdeling van het agentschap onroerend erfgoed. Zij was enkele maanden voordien net met pensioen gegaan. Andere artikels behandelden de enorme groei aan beschermde monumenten in West-Vlaanderen tussen 2000 en 2016; de evolutie van de Vlaamse restauratiebudgetten en de groeiende wachtlijst van premie-aanvragers; een boeiend overzicht van de West-Vlaamse restauratiebedrijven en interviews met bedrijfsleiders, architecten en stakeholders uit de bouwsector. Ook Monumentenwacht kwam uiteraard uitgebreid aan bod en de katern sloot af met een bijdrage over sociale economie in de erfgoedsector.

Het magazine is gedrukt in een oplage van 4.650 exemplaren en in de loop van september verzonden naar alle abonnees van West-Vlaanderen Werkt (vooral binnen maar ook buiten de provincie). Er is ook een digitale versie en een tabletversie raadpleegbaar via de website van het Kenniscentrum Economie. Het tijdschrift is op de jubileumviering verspreid aan alle deelnemers als hoofdonderdeel van een goodie-bag met allerlei informatie en producten over Monumentenwacht.

8.4 compilatiefilm 25 jaar Monumentenwacht West-Vlaanderen

Naar aanleiding van de zilveren jubileumviering is onder andere ook een compilatie gemaakt van de 4 introductiefilms van Monumentenwacht West-Vlaanderen. Bleek immers dat deze kortfilms toevallig bijna de hele periode van 25 jaar werking overspannen: de eerste werd al in 1992 opgenomen, de volgende in 1996 en daarna duurde het een tijd tot 2009 die tenslotte in 2016 is een laatste update gekregen heeft. Dit hebben we te danken aan de ere-gedeputeerde wijlen Fernand Peuteman die bij de aanvang al het belang van dergelijke film ingeschat heeft en daartoe zelfs een videocel opgericht heeft binnen de provincie. Anderzijds kon deze compilatiefilm ook niet gerealiseerd worden zonder de technische faciliteiten van de videocel en de inzet van de medewerkers Carlos Van Craeynest, Hans Dobbelaere en Jacques Deryckere.

Er is geopteerd om op de viering geen lang historisch overzicht van onze organisatie te brengen maar vooral aan de hand van een selectie van deze kortfilms flitsende bewegende beelden over de evolutie van Monumentenwacht in die 25 jaar. Uit de eerste filmbeelden is bijna niet meer voor te stellen hoe primitief het er de eerste jaren bijna aan toe ging met bijwijlen hilarische beelden. Niet alleen de klimtechnieken zijn sterk geëvolueerd, ook de materialen en dienstwagens, het laddergebruik, de veiligheidsmaatregelen, enz..... Bovenal de digitalisering van de rapportage en tekeningen hebben een enorme

vlucht gekend als men bedenkt dat de eerste rapporten met een typemachine uitgetikt werden en de eerste plannen met potlood en tekendriehoek gemaakt zijn. Wat steeds bleef, is de passie van de monumentenwachters voor hun job en de goede contacten met de abonnees.

Uit de 4 introductiefilms is een selectie gebeurd aan de hand van enkele thema's en de opeenvolgende stappen in de werkwijze van de monumentenwachters (lidmaatschap, voorbereiding, dienstvoertuigen, een inspectie, klimtechnieken, interieur, rapportage, ...). Dankzij de monteur van de videocel Carlos Van Craeynest is dit tijdig tot een goed einde gebracht. Hij zorgde ook voor de teksten, voice-over, generiek en muziek op de beelden. Het eindresultaat, een kortfilm van 12 minuten, kon vertoond worden op de jubileumviering van 22 oktober (zie hoofdstuk 1.6).

De introductiefilm van 2016 is uiteraard ook nog actueel en bruikbaar maar moest aangevuld worden met de komst van twee extra wachters in september 2017. Deze aangepaste versie is op de vernieuwde provinciale website opgenomen als introductie op de werking van Monumentenwacht West-Vlaanderen.

8.5 geen OMD-deelname in 2017

Normaalgezien neemt Monumentenwacht actief deel aan het erfgoedevenement Open Monumentendag of OMD telkens de tweede zondag van september, een organisatie van Herita. Dit is een unieke gelegenheid om met onze werking naar buiten te komen voor een breder publiek en Monumentenwacht beter kenbaar te maken. Dit gebeurde meestal aan de hand van demonstraties van industriële touwtechnieken vanop grote hoogte. Dit spectaculaire onderdeel van onze werking springt uiteraard het meest in het oog en is een sterke lokker om mensen toe te leiden naar de missie en werking van Monumentenwacht. Dit wordt steeds ondersteund met een infostand, de verdeling van folders en begeleidende uitleg door de wachters.

Door de intense organisatie van de jubileumviering en de aanloop ervan naar 22 oktober 2017 en de indiensttreding van de twee nieuwe wachters in augustus was het niet wenselijk en haalbaar om deel te nemen aan OMD in 2017.

9

Relatie met het provinciebestuur

9.1 de stuurgroep en afspraken met de financiële dienst

In 2012 is in de schoot van het provinciebestuur de interne stuurgroep Monumentenwacht opgericht om de transitie van VZW naar APB in goede banen te leiden. De samenstelling bestaat uit de provinciegriffier, de personeelsdirecteur, de financieel directeur, de directeur griffie, de directeur cultuur en de coördinator Reinoud Van Acker. Het grootste deel van de opdracht was vervuld toen het autonoom provinciebedrijf operationeel werd in juli 2014.

Niettemin is afgesproken om minstens één keer per jaar de stuurgroep bijeen te brengen om het APB verder op te volgen en te evalueren. In 2017 vond evenwel geen bijeenkomst met de stuurgroep plaats. Door de vlotte werking binnen Monumentenwacht is daar nauwelijks nog behoefte aan. Concrete problemen worden direct aangepakt met de betrokken contactpersonen van provinciale diensten.

De afspraken met de financiële dienst werden stipt nageleefd en blijken goed werkbaar. Monumentenwacht raadpleegt deze dienst enkel bij moeilijke en gespecialiseerde gevallen. In de periode van de bedrijfsrevisor was dit soms wel nodig. Uiteindelijk is het de bedoeling dat Monumentenwacht steeds meer zelfstandig kan werken. In de loop van 2017 zijn er een paar vast contactpersonen toegewezen in de financiële dienst, Tom Diopere voor de beheers- en beleidscyclus BBC en Claudine Janssens voor de financiële verrichtingen, boekhouding en back up voor vragen van de bedrijfsrevisor. Met deze mensen is het zeer aangenaam samenwerken. Het blijft toch wenselijk dat een klein agentschap blijvend kan beroep doen op het provinciebestuur in noodgevallen. Ook het provinciebestuur kan er voordeel uit halen. Als kleine organisatie spoort Monumentenwacht veel sneller bugs in de software van BBC en andere technische problemen. Ook inhoudelijke en technische opmerkingen van het Agentschap Binnenlands Bestuur bij de digitale rapportering door Monumentenwacht, bevatten soms nuttige informatie voor de provincie zelf. Monumentenwacht fungeert dan als een soort barometer voor dergelijke zaken waardoor provinciale diensten al voorbereid zijn voor gelijkaardige situaties in hun eigen werking maar dan in een veel grotere schaal.

9.2 de relatie tot het provinciebestuur

Er is altijd een nauwe band geweest van Monumentenwacht met het provinciebestuur, ook al in de VZW-periode. Als autonoom provinciebedrijf is deze band even sterk hoewel

er een bepaalde mate van autonomie in de werking en structuur is. Als APB neemt MoWa West-Vlaanderen een tussenpositie in tussen enerzijds een extern agentschap en anderzijds interne dienst. Een fundamenteel element in deze relatie zijn de beheersovereenkomst en de gebruiksovereenkomst die de belangrijkste afspraken regelt tussen beide partijen inzake beleid, personeel, financiën, rapportering, faciliteiten, communicatie, ICT, huisvesting, uitrustingsgoederen e.d.m.

Die band blijkt ook duidelijk uit de samenstelling van de Raad van Bestuur die voor meer dan de helft uit provincieraadsleden bestaat namelijk 8 van de 14 stemgerechtigde leden, hetzij een evenredige vertegenwoordiging uit elke fractie van de provincieraad, en voorzeten wordt door de gedeputeerde van cultuur (zie hoofdstuk 1). De provincieraad fungeert als de Algemene Vergadering van het APB Monumentenwacht West-Vlaanderen die de facto niet als dusdanig opgericht is (wat een duidelijk verschil met zijn voorganger de VZW maakt). De provincieraad is het ultieme beslissingsorgaan wat betreft fundamentele aangelegenheden zoals de dotatie, de beheersovereenkomst, het meerjarenbudget, de beleidsintenties, budgetwijzigingen en andere wijzigingen van aangegane engagementen. De Raad van Bestuur heeft uiteraard inzake de operationele werking van het APB alle bevoegdheden zoals bepaald in de statuten.

Tot eind 2016 was de dienst cultuur de meest nabije provinciale dienst, de directeur cultuur volgde Monumentenwacht op en leidde mee de dossiers in voor deputatie en provincieraad. Monumentenwacht maakte tot eind 2016 deel uit van het provinciale coördinatieteam Leefcultuur. Eind 2017 werd dit coördinatieteam stopgezet, gezien de transi-

tie van deze bevoegdheden naar de Vlaamse overheid en de reorganisatie van het provinciale organogram. Vanaf januari 2017 ressorteert Monumentenwacht dan ook onder het **coördinatieteam Facilitair Beheer** samen met de diensten COOP (overheidsopdrachten en patrimonium), accommodatie, gebouwen en ICT. De dienst COOP nam vanaf 2017 de rechtstreekse verantwoordelijkheid van Monumentenwacht en het beheer van de dotatie over van de dienst cultuur samen met de daaraan verbonden dossiers voor de deputatie en de provincieraad. Dit coördinatieteam vergadert zeswekelijks of zo'n 7 keer per jaar. Voor Monumentenwacht biedt dit de gelegenheid om de werking van de provincie vanuit andere invalshoeken te kunnen mee volgen en nauwere contacten te leggen met deze diensten.

In aanloop naar de nieuwe legislatuur is in september 2017 het **beleidsforum** opgericht om reeds een aanlooptraject op te starten naar inhoudelijk beleidsvoorstellen voor de legislatuur 2019-2025. In dit platform zetelen alle directeurs van de provinciale diensten en de agentschappen waaronder dus ook de coördinator van Monumentenwacht. Het beleidsforum vergadert maandelijks, nog 3 keer in 2017. Op de eerste vergadering werd een mogelijk provinciaal erfgoedbeleid terug opgepikt. (zie verder 9.4).

9.3 de provinciale werkingstoelage

De belangrijkste factor in de relatie met het provinciebestuur is toch wel de dotatie of werkingstoelage die Monumentenwacht jaarlijks mag ontvangen. De provincie West-Vlaanderen blijft de hoofdfinancier, nu zelfs meer dan vroeger (toen de Vlaamse overheid nog meebetaalde) en is bovendien nog co-financier voor de koepel samen met de andere provincies. De impact van de provincie op financieel vlak is vanaf 2014 dus veel groter geworden dan vroeger. Vele andere afspraken zoals een beheersovereenkomst en allerlei rapporteringen zijn daar een logisch gevolg van.

Na toepassing van de verevening met de Vlaamse overheid in 2014 ingevolge de interne staatshervorming, is de in 2015 opgetrokken dotatie gestabiliseerd in 2016. In 2017 is evenwel een optrek van de budgetten nodig geweest wegens de teamuitbreiding met 2 extra wachters. Het totaalbudget in 2017 beliep om en bij 680.000 euro waarvan 615.430 euro provinciale dotatie. Deze dotatie wordt nog steeds in twee schijven opgevraagd en uitbetaald: een voorschot van 60% in het begin van het werkjaar en een saldo van 40% na indiening en goedkeuring van de jaarrekening door de provincieraad eind juni.

In het najaar van 2017 is meerjarenplan 2018-2020 ingediend waarin de dotatie uiteraard opgenomen is. In functie van de geplande personeelsuitbreiding (zie hoofdstuk 5) was er een tweede bijsturing van de budgetten nodig, evenwel niet zo ingrijpend als voor 2017. Immers voor het jaar 2017 ging het nog om een extra loonkost van een half jaar maar vanaf 2018 gaat het om bijkomende loonkosten van twee extra wachters. De investeringen waren evenwel volledig gerealiseerd in 2017 zodat in 2018 nauwelijks nog een investeringsbudget moest voorzien worden.

Naar jaarlijkse traditie is er in de zomer van 2017 opnieuw een begrotingscontrole uitgevoerd na meer dan een half jaar werking. Dan was er een inschatting mogelijk of de budgetten zouden volstaan of correct geraamd waren bij de budgetopmaak het jaar voordien. De ramingen bleken voor het derde jaar op rij goed te kloppen zodat dit een goede vertrekbasis was voor de meer ingrijpende oefening: budgetopmaak en meerjarenplan. Het totaal budget voor 2018 werd afgesloten op 686.000 euro en de eigen ontvangsten geraamd op 65.800 euro zodat de goedgekeurde dotatie 627.739 euro belooft. Dit is een beperkte stijging van 2% ten opzichte van 2017 en gaat dus niet boven de jaarlijkse indexatie. Het budget 2018 en meerjarenplan 2018-2020 werd goedgekeurd in de provincieraad van 7 oktober 2017.

De jaarlijkse dotatie voor de koepel in 2017 bleef nog op 75.560 euro staan. Maar er is wel een deputatiebeslissing genomen in de loop van de zomer 2017 om deze dotatie op te trekken naar 80.000 euro per jaar, gelijkgetrokken met wat de andere provincies bijdragen, wat uiteraard ook opgenomen is in het meerjarenplan 2018-2020 (zie hoofdstuk 1.3).

9.4 het Vlaamse regeerakkoord en de relatie tot Monumentenwacht

Met het Vlaamse regeerakkoord van juli 2014 is de transitie van de 'persoonsgebonden' materies zoals cultuur, welzijn, jeugd en sport naar andere overheden (vooral de

Vlaamse overheid) in gang gezet. Initieel was dit gepland om in voege te treden vanaf januari 2017 maar het is met een jaar uitgesteld. Dit Vlaams regeerakkoord heeft geen rechtstreekse gevolgen voor Monumentenwacht op zich omdat in het bestuursakkoord van 2013 deze bevoegdheid nog maar net toegewezen was aan de provincies. Monumentenwacht werd beschouwd als een 'grondgebonden' materie dat provinciaal blijft. Anderzijds hebben de provincies ingevolge het onroerend-erfgoeddecreet van 2013 geen duidelijke bevoegdheid in deze beleidsmaterie en is er geen koppeling gemaakt met Monumentenwacht. Verwante organisaties zijn de regionale landschappen die volgens hetzelfde bestuursakkoord aan provincies toegewezen zijn maar dat zijn intergemeentelijke verenigingen die met provinciale middelen werken.

In de loop van 2017 werd het interne reorganisatietraject onder de naam Horizon17 verdergezet om de transitie naar een afslanking beleidsmatig en organisatorisch in goede banen te leiden. Eind 2016 heeft de provincieraad een nieuwe organisatiestructuur goedgekeurd zonder de diensten cultuur, welzijn en sport. Met het wegvallen van de dienst cultuur vanaf 1 januari 2018 vervalt de jarenlange inbedding van Monumentenwacht. Om een overgangsjaar in te bouwen, is beslist om Monumentenwacht al vanaf 2017 onder te brengen in een ander coördinatieteam, namelijk facilitair beheer (zie 9.2).

Ondertussen deed zich de kans voor tot het al dan niet bundelen van erfgoed-gerelateerde acties die bij het provinciebestuur blijven naast Monumentenwacht zoals de erfgoed-site domein Raversyde, Oorlog en Vrede in de Westhoek (met een sterke educatieve poot), Landschapspark Bulskampveld, erfgoedprojecten in provinciedomeinen en streekhuizen, het historisch patrimonium van de provincie enz ... Ook dienen zich kansen aan voor een breder ingekaderd erfgoedbeleid zoals bij voorbeeld voor herbestemming kerken, erfgoededucatie, coördinatie van erfgoedspelers of het inschakelen van sociale economie.

De denkgroep najaar 2016 opgericht om een voorbereidend erfgoedbeleidsvoorstel te formuleren, is in 2017 nauwelijks nog actief geweest. Het ingediende voorstel is niet echt opgepikt door de deputatie of er was toch geen duidelijke eensgezindheid welke richting een mogelijk erfgoedbeleid uit kon gaan. West-Vlaanderen had al geen breed ontplooid beleid op het vlak van onroerend erfgoed zoals in andere provincies, zodat er geen concreet aanknooppunt voor handen was. In de A-commissie erfgoed bleek dat de 4 andere provincies wel duidelijke beleidsopties naar voren schuiven zoals erfgoededucatie, religieus erfgoed, erfgoedprojecten, subsidiekanalen voor erfgoed e.d.m. Ondertussen is er in West-Vlaanderen een organogram goedgekeurd waar geen aanknooppunt gemaakt is met een mogelijk (onroerend-) erfgoedbeleid. De coördinator van Monumentenwacht bleef het mandaat behouden als vertegenwoordiger van de provincie West-Vlaanderen in de A-commissie erfgoed van de VVP (zie ook hoofdstuk 7.1). Hij brieft de directeur griffie en de voorzitter van het C-team over de afspraken uit de A-commissie erfgoed.

Uiteindelijk werd de denkpiste van een provinciaal erfgoedbeleid toch weer opgepikt in het beleidsforum van september 2017 (zie 9.2). Dan bleek er opnieuw een duidelijk meningsverschil tussen verschillende diensthoofden. De voorlopige conclusie was dat

er geen aparte erfgoeddienst moest opgericht worden maar dat een inbedding van erfgoedexpertise binnen de provincie wel zinvol kon zijn ten behoeve van alle provinciale diensten. Hoe dit verder moest gestalte krijgen diende in 2018 verder uitgewerkt.

Voor redactie, april-mei 2018,

Reinoud van Acker en Stefaan Carlier